

LÖVÉTE KÖZSÉG KÖZÖSSÉGALAPÚ ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA 2023-2030

KIVITELEZŐ: GIORGIO19 PROJECT C&M KFT
MEGRENDELŐ: LÖVÉTE KÖZSÉG

Készítette:

GIORGIO19 PROJECT C&M K.F.T

Adószám: 43051580, Bejegyzési szám: J26/1168/2020

Projektmenedzment: Gáspár György – közgazdász, vidékfejlesztési szakértő

Szakmai irányítás: Dr. Ilyés Ferenc - közgazdász, területfejlesztési és oktatási szakértő
Dr. Geréb László – közgazdász, területfejlesztési és közpénzügyi szakértő

Szerzők:

Dr. Ilyés Ferenc - közgazdász, területfejlesztési és oktatási szakértő
Veres Hanga-Katalin – szociológus-közgazdász
Bákai Magdolna – civil szervezeti szakértő, projektmenedzser
Péter Emőke – turisztikai és vidékfejlesztési szakértő
Török Imre – vállalatgazdaságtani szakértő, közösségfejlesztő

Címlapfotó: András Tamás

Tartalomjegyzék

Bevezető és stratégiai összefoglaló	3
A régi stratégia elemzése.....	5
1.Lövéte község általános jellemzése**	8
1.1. A község elhelyezkedése és általános domborzati jellemzői.....	8
1.2 Lövéte község vízrajza	9
1.3 Természeti környezet és a biodiverzitás	9
Felszíni vizek:.....	10
1.3.1 Védett területek.....	10
1.4 A község megközelítése	11
2. Társadalmi és infrastrukturális helyzetelemzés, urbanisztikai jellemzők	12
2.1. A népesség összetétele és időbeli alakulása.....	12
2.2 Közlekedés, közszolgáltatás és környezetvédelem.....	16
2.2.1 Közlekedési infrastruktúra elemzése	16
2.2.2 Közüemi és közszolgáltatások elemzése	17
2.2.3 Hulladékgyűjtés.....	18
2.3 Kultúra, helyi identitás, szórakozás.....	18
2.3.1 Kulturális és rekreációs infrastruktúra	18
2.3.2 Vallási élet	21
2.4 Oktatási, szociális és egészségügyi infrastruktúra	21
2.4.1 Oktatás	21
2.4.2 Szociális infrastruktúra és szolgáltatások.....	23
2.4.3 Egészségügy	23
2.5 Urbanisztikai jellemzők	23
3. Közigazgatási és gazdasági áttekintés.....	25
3.1 Közigazgatási áttekintés.....	25
.....	25
3.2. Gazdasági áttekintés	27
3.2.2 Foglalkoztatás, munkanélküliség és szociális segély.....	30
3.3.1 Mezőgazdaság elemzése.....	32
3.4.1 Közbirtokosság	35
3.5 TURIZMUS	35
3.5.1 Turisztikai látványosságok:	38
4. Mélyinterjúk és fókuszcsoportos beszélgetések összegzése	41

4.1 Mélyinterjúk gondolatainak az összegzése és kiértékelése.....	41
4.2 Fókuszcsoportos felmérések eredményeinek értékelése.....	45
5. Gyermekrajzok elemzése	54
6 Kérdőíves kutatás bemutatása	55
A minta.....	55
Lakhely	57
Munkaerőpiaci aktivitás.....	60
Értékek a településen.....	64
Problémák	67
Kapcsolat és együttműködés a szomszédos településekkel	71
Kirulyfürdő, Vargyas völgye	73
6.1 Összegzés	75
6. SWOT elemzés	79
7. Jövőkép és fejlesztési tengelyek	82
8.1 Az adott fejlesztési tengelyek mentén az alábbi projektstruktúrát javasoljuk	84
FORRÁSJEGYZÉK.....	126

Bevezető és stratégiai összefoglaló

Egy település fejlesztési tanulmánya elsődlegesen egy olyan menedzsment eszköz, amely segíti a döntéshozást azáltal, hogy a dokumentum elkészítői különböző elemzéseket végeztek az adott közigazgatási egységre vonatkozóan. Reméljük, hogy a munka egy gyakran forgatott segédeszközként szolgál majd a település vezetőinek döntéseik előkészítéseinél. Ezek az elemzések különböző módszerekkel történhetnek, de mindenképp a már meglévő anyagok elemzése mellett kiemelkedő figyelemmel kell támaszkodnia az adott közigazgatási egység területén élő emberek véleményére.

Ezt a közösségalapú tervezési szemléletet figyelembe véve állította össze a szakértői csoport a stratégia elkészítésének módszertanát. A legelső körben kvalitatív kutatási módszereket alkalmazva tárta fel a közösség igényeit. Ebben a fázisban a település hangadóival, intézmény vezetőivel készült feltáró strukturált interjú, majd fókuszcsoportos beszélgetésekre került sor. Ezen beszélgetések alapján készült el az a kérdőív, melyet 220 személy töltött ki. Ezen módszerek mellett statisztikai adatok és más már meglévő dokumentumok elemzésére is sor került.

A stratégiai adatgyűjtés érdekessége volt, hogy az információszerzési folyamatban a helyi iskola tanulói is bevonásra kerültek azáltal, hogy egy pályázati felhívás keretében irodalmi alkotásokat és rajzokat készíthettek arról, hogy miként látják ők Lövete jövőképét. Ezek a pályamunkák zsűrizésre és kiállításra kerültek a gyereknapi alkalmából.

A szakértői csoport több mint 20 személyes (közel 100 fő) találkozás után és a már begyűjtött információk birtokában **endogén erőforrásokra** alapozva a **pályázati rendszereken** elérhető források figyelembevételével építette fel azt a stratégiát, amelyet Ön most a kezében tart, és amelyet a község képviselőtestülete a lakossági közszemlére tétel után és a javaslatok beépítésével együtt elfogadott.

A jelen stratégia használatát széleskörű érdekcsoportok fejlesztésére javasoljuk, ennek megfelelően a jelen fejezet egy rövid összefoglalót is képvisel azok számára, akik rövid idő alatt szeretnék átlátni a jelen munka fő megállapításait és következtetéseit. A stratégiai munka koordinációjára javasoljuk egy **Helyi Stratégiai Bizottság (HSB)** létrehozását, amely összehangolja és monitorizálja a fejlesztések megvalósulását. Ebbe a munkacsoportba a helyi önkormányzat képviselői mellett javasoljuk helyi meghatározó partnerek bevonását is, akik átlátják a feladatokat és térlátásban stratégák.

Lövete község 2022-2032 stratégiája több nagy fejezetre tagolható, amelyek a következő témákat tartalmazzák:

- a megvalósításra kerülő stratégia kapcsolata a korábbi 2012-2022 stratégiában megfogalmazott és megvalósított stratégia programjaihoz és projektjeihez
- a község általános stratégiai helyzetértékelése, gazdaságföldrajzi kapcsolatai a regionális tényezőkhöz
- stratégiai tervezést és módszertant
- jövőkép megalapozása és megfogalmazása
- stratégiai keretrendszer megfogalmazása
- operatív tervezés, tengelyek kialakítása
- projektek kialakítása, projektlapok kidolgozása

Az empirikus felmérések alatt született eredmények megerősítették gyakorlatilag egymás **eredményeit, amely tervezési olvasatban az jelenti, hogy a megállapítások tényszerűek.**

A mélyinterjúk fókuszcsoportos felmérés és elemzés után megfogalmazható megállapítások:

„Lövete közössége egy modern társadalomfejlesztésbe szeretne kezdeni a hagyományok legnagyobb tiszteletben tartásával és értéktartásával.”

Ennek érdekében a meghatározható eszközrendszerek:

- rendigényt támogató programok, amelyek településműködtetési és közösségegyüttélésben is megmutatkoznak
- az ifjúsági programok élvezzenek prioritást a közösségfejlesztésben
- gazdaságfejlesztési programok beindítására van szükség, amely a meglévő gazdaságot és természeti vagyont magas szinten értékesítik

A kérdőíves felmérés értékelése után az alábbi fejlesztési javaslatok fogalmazhatók meg:

- A munkahelyek hiánya jelenti az egyik legnagyobb problémát, valamint az alkalmazottak kétharmada ingázik, ezért fontos lenne munkahelyeket teremteni a községben, hogy minél többen maradjanak itthon, valamint a mindennapi boldogulást is elősegítené, ha helyben találnak munkát az itt élők. Ezt segítené, ha az önkormányzat ösztönözné az új vállalkozások alapítását, vagy szövetkezetek létrejöttét.
- Továbbképzések, átképzések szervezése és biztosítása.
- Ha a munkahelyteremtés, átképzés nem megoldható, az ingázás megkönnyítése tömegközlekedéssel.
- A természeti környezet megóvása, amely az egyik legfontosabb értéke itt lakók számára.
- Javítani kell a vendéglátóipari üzlethálózatot, az egészségügyi ellátást, sportolási lehetőségeket biztosítani, és lehetőséget teremteni igényes szórakozásra.
- A zöldfelületek növelése, parkok és játszóterek létesítése.
- Vízhálózat és csatornarendszer kiépítése.
- Településen belüli közúthálózat modernizálása. Járdák, bicikliutak létesítése.
- Parkolók létrehozása.
- Közterületek felszabadítása. Tárolók létrehozása azok számára, akik nem tudják az udvaron tartani mezőgazdasági gépeket, tűzifát, építőanyagot stb.
- Sportlétesítmények létrehozása.
- A régi, értékes házak, épületek megmentése, felújítása.
- Egységes településarculat kialakítása, az építkezések törvényes szabályozása.
- Együttműködési lehetőségek keresése, partnerségek kialakítása a környező településekkel.
- Kirulýfürdő rehabilitálása. Befektetők keresése a fürdő, a tábor, az iskola felújítására. Közlekedési nehézségek megszüntetése (útszélesítés, bozótvágtás stb.).
- Vargyas völgye úthálózat rendbetétele (aszfaltozás, hidak), építkezések szabályozása, vadkárók felszámolása stb.

A jövőkép, hogy **„Lövete, egy értékeiben megmaradó, de életvitelében megújuló vidéki település, ahol a természeti erőforrások fenntartható módon támogatják a helyi gazdaságfejlesztést, amelyben az ifjúság proaktívan és az idősebb generáció dinamikusabban kapcsolódik a közösségi életbe”** egy széleskörű közösségi konzultáció alapján született, melynek megvalósításában reményeink szerint nem csak az önkormányzat vesz részt, hanem a település lakói akár egyénileg, akár intézményileg vagy különböző csoportosulások és civil szervezetek által.

Ennek megfelelően a Lövete község 2022-2032-es általános fejlesztési stratégiája a következő tengelyekre épül és tartalmában az alábbi elemeket tartja fontosnak fejleszteni:

1. **Életminőség javítása és a kultúra támogatása:** településüzemeltetés, infrastruktúra-fejlesztés, szabadidős és közösségi terek, egészségügyi szolgáltatás, falukép és -arculat alakítása, közlekedés, rend, belső és külső kommunikáció, kultúra, egyház és oktatási intézmények működtetése és fejlesztése, katasztrófavédelem, hagyományőrzés, Lövete a digitális térben, generációk közti kommunikáció, mentorálás.
2. **Gazdaságfejlesztési programok beindítása:** természeti erőforrások, strukturális és földrajzi adottságok (DN 13A), meglévő vállalkozások fejlesztése és új vállalkozások létrehozása, helyi munkaerő szakmai tudásának kihasználása és fejlesztése, helyi termék és piac létrehozása, gazdasági szereplők érdekképviselőtének létrehozása, a gazdasági szereplők társadalmi szerepvállalásának növelése, az elszármazottak kapcsolati tőkéjének hasznosítása, turisztikai fejlesztések.
3. **Az ifjúság szerepének és jövőképének megerősítése:** vidéki inkubációs program létrehozása, szabadidős alternatívák biztosítása, ifjúsági közösségi terek létrehozása, saját élettér megismertetése, helyi értékek és kultúra megismertetése, elszármazott fiataloknak tábor, lokális értékek-globális életvitel, ifjúság felelősségvállalásának és kezdeményezőkézségének megerősítése, digitális kommunikáció, vidéki „duális képzés”.

Az egyes tengelyek fejlesztésére közel 40 projektet foglalmaztunk meg, amelyek megalapozására projektlapokat dolgoztunk ki. Ezek a projektlapok alapvető információkat tartalmaznak a probléma bemutatásáról, a fontossági sorrendről, a megvalósítási felelősökről, bevonható partnerekről, valamint a becsült bekerülési értékről.

A projektlapok megfogalmazásával egy praktikus eszközt szeretnénk a **HSB** kezébe adni, aki a célnak megfelelően hasznosítja, csoportosítja, kommunikálja, újraértékeli ezeket a projekteket. A bemutatott projektek a jelen lehetőségeire épülnek, ennek megfelelően évente új projektek kerülhetnek be, valamint régi projektek kerülhetnek ki, az eszköz használata rugalmas.

A régi stratégia elemzése

Egy település előző stratégiájának elemzése egy új elkészítése előtt szükségszerű, hogy számbavételre kerüljenek a megvalósítások, és rá tudjunk pillantani a meg nem valósított tervekre már csak azért is, hogy azokról megállapíthassuk, hogy azok megvalósításra vagy elvetésre kerülnek az elkövetkezőkben. Lövete község előző fejlesztési dokumentuma 2017-ben készült el, melyben öt operatív célkitűzés fogalmazódott meg:

- I. A közösség és az egyéni életkörülmények javítása
- II. A mezőgazdaság és a kis- és középvállalkozások versenyképességének fejlesztése
- III. A társadalmi befogadás fenntartása és megerősítése
- IV. A környezet védelme, az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés
- V. A közösségi élet hatékonyságának fenntartása és fokozása.

Első célkitűzés: A közösség és az egyéni életkörülmények javítása keretében több olyan projekt is megfogalmazásra kerül, amely ma már vagy megvalósult, vagy a megvalósulás végéhez közeledik, de néhány közülük csak elkezdődött. A megvalósult vagy a megvalósulás végéhez közeledő csoportba

tartozik a községi utak modernizálása, mely keretében 13 km út került modernizálásra, amely a településen található utak kiemelkedő hányadát jelentik, viszont a járdák kiépítése nem történt meg, amely a következőkben kell megvalósuljon. Sikerült az elmúlt időszakban több mint 4 km mezei és erdei utat felújítani, kiemelkedően azokat, amelyek a Lövétéhez közel eső mezőgazdasági területeket szolgálják ki, ami kb 150 km mezei és erdei út kevés hányadát jelenti, és ez a terület az elkövetkezőkben is igényel beruházásokat.

Jelenleg kiépítés alatt áll egy központi ivóvízhálózat, melyre a háztartások 40%-a van rácsatlakoztatva, ezen a területen is szükséges az elkövetkező időben még beruházásokat eszközölni. Sikerült egy több mint 20 éve tartó beruházási folyamat végére érni 2018-ban, amikor is sikerült a községet érintő szennyvízcsatornához kapcsolódó beruházást nagyjából befejezni. Ennek a beruházásnak jelenleg zajlik az engedélyeztetése, de már most látszik, hogy szükséges lesz új derítő állomást építeni, mert a jelenlegi nem fog tudni megbirkózni a feladattal. Ez a beruházás elsődlegesen Lövete falut érinti, viszont a Kirulyi és Szelterszi részeken sincs kiépített csatornázási rendszer. Ide az elkövetkezőkben alternatív szennyvíztisztítási rendszerek telepítése van elképzelve, de ez a technológia akár más nem csatornázott háztartások esetén is elképzelhető megoldást jelenthet. Nem sikerült az elmúlt időszakban játszótereket kialakítani, de ezen a téren az önkormányzat az elkövetkező időben szeretne lépni úgy, hogy a falu több pontján is kerüljön kialakításra akár kinti, akár benti játszótér.

Oktatási céllal kialakított rekreációs park létrehozása az elmúlt időszakban nem valósult meg de az önkormányzat a továbbiakban is fontosnak tartja ilyen beruházás megvalósítását, amennyiben külső forrásbevonásra ezen a téren lehetőség nyílik, ugyanis szándékában van a turizmus fejlesztése. Az építészeti értékek védelmében nem zajlottak programok, de külső finanszírozó bevonásával több egyéni lakóház külső elkészítése, arculatának modernebbé tétele megvalósult. Az iskola működési területén a meglévő földes futballpályák modernizálása megtörtént, ma műfüves, modern pályaként szolgálják az oktatást és a sportolni vágyókat. Ezen a területen a Gerőkert öltözőjének modernizálásra vonatkozó pályázati szándék benyújtásra kerül, de szeretne beruházásokat eszközölni az önkormányzat továbbra is az oktatási intézményeknél multimédiás terem fejlesztése terén és informatikai beruházások terén is.

Ha megnézzük mind az öt operatív célkitűzést azt találjuk, hogy elsődlegesen az első operatív célkitűzés keretében valósult meg a legtöbb beruházás.

Második operatív célkitűzés; A mezőgazdaság versenyképességének és a kisvállalkozások versenyképességének fejlesztése terén az elmúlt időszakban nem történtek az önkormányzat által kezdeményezett kiemelkedő cselekvések. Ezen célkitűzéshez kapcsolódik, hogy évente legalább 30 vadkárhoz kapcsolódó kérés érkezik be, valamint, hogy folyamatban a mezőgazdasági területek telekkönyvezése. Ezen célkitűzést elemezve az önkormányzat részéről megfogalmazásra került, hogy miután a jelenleg zajló beruházások befejeződnek az önkormányzat a fókuszát elsődlegesen a turizmus- és a kisvállalkozók fejlesztésére kell helyezze.

Harmadik operatív célkitűzés: A társadalmi befogadás fenntartása és megerősítése terén történeik beruházások és cselekvések. Modernizálásra került a szociális konyha pályázati forrás bevonásával, mely keretében megújuló energiaforráshoz kapcsolódó beruházás is történt, ami révén az önkormányzat csökkenteni tudja az intézmény működési költségeit. Ezen célkitűzésben megfogalmazottak időszerúsége ma is fennáll, ugyanis a szociális szolgáltatások szélesítését a település előregedése is indokolja.

Negyedik operatív célkitűzés: A környezet védelme, az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés keretében elindult a szelektív szemétyűjtés, így a szemétszállítási napok előtti keddenként sor kerül a szelektíven gyűjtött szemét elszállítására. Az iskola keretein belül az ők egyéni kezdeményezésük alapján zajlik környezettudatos nevelés, de ezeken kívül szükség lenne a lakossági nevelésre is. A természeti katasztrófákhoz kapcsolódóan előre megfontolt beruházás nem történt, de árvíz okozta károk kiküszöbölésére, és a leendő károk megelőzése céljából a Köves-patak partja megerősítésre került egy több mint 1 000 000 lejes beruházás révén.

Ötödik operatív célkitűzés: A közösségi élet hatékonyságának fenntartása és fokozása keretében 2018-ban a Népiskola körül zajló beruházásokhoz járult hozzá az önkormányzat, valamint 2022-ben megszervezte sok év kimaradás után a Falunapot. Fontos megállapítanunk, hogy az ilyen jellegű tevékenységeknek az elmúlt időszak nem igazán kedvezett, a nagyvilágban zajló események inkább hátráltatták, mint segítették a társadalmi élet működését. Ezen célkitűzés keretében az elkövetkező időszakban fontos lenne az egészségi szolgáltatásokat fejleszteni akár egy egészségközpont megépítésével, akár új szolgáltatások bevezetésével. Nem elhanyagolható annak a ténynek a megjegyzése, hogy a készenléti szolgáltatások terén történtek fejlesztések az elmúlt időszakban, de a továbbiakban is szükség lenne beruházásokra.

Ha röviden összefoglaljuk a stratégia kapcsán történeteket, megállapíthatjuk, hogy az elmúlt években sok beruházás történt a stratégia mentén, de ezek elsődlegesen a fizikai beruházások terén voltak eszközölve, a szellemiség és a vállalkozások fejlesztése nem került annyira célkeresztbe.

1.Lövéte község általános jellemzése**

1.1. A község elhelyezkedése és általános domborzati jellemzői

A Hargita megye délnyugati részén található Kis- és Nagy -Homoród mente kiemelkedő természeti adottságokkal rendelkezik. Ez a tájegység a megye összterületéből 560 km²-es területet jelent, mely hat közigazgatási egységből épül fel a következőképpen: A Kis Homoród völgyében található Kápolnásfalu, Szentegyháza, Lövéte és Oklánd község, míg a Nagy-Homoród völgyében Homoródszentmárton község.

Lövéte község elhelyezkedése Hargita megyében

Lövéte község a Hargita-hegység nyugati lábánál, a Kis- Homoród-patak völgyében, 600-700 méter magasan húzódik. A falu körüli dombok és fennsíkok csak 100-200 méterrel emelkednek a falu fölé, így a délnyugati és északnyugati részen emelkedik a Várhegy (836 m), a Domokos-hegye (838 m), a Láz-tető (856 m), illetve a Pokolláz (875 m) vulkáni fennsík. A keleti részen a Kőgyakra-teteje (731 m), a Hosszúmocsár (840 m), a Papláza (816 m), a Hegy (807 m), az Órhegy (802 m), a Bánya-tető (857 m), illetve a Vargyasláza fennsíkjai védik a községet az erős szelektől és viharoktól. Az alsó dombok – Latamás 706 m, Senye-hegye 664 m, Póshegye 722 m, Csúfhegye 707 m – bástyákként veszik körül a falut.

A falu egy strukturálatlan halmaztelepülés, vagyis a házak kaotikusan épülnek egymás mellé, a telkek és házak szabálytalan alakúak, nagyon szűk utcákkal és tele kanyarokkal, jól megalapozott rendszer nélkül. Kivételt képeznek a község azon két része, amelyek az 1913-as és 1970-es földcsuszamlások után alakultak ki, aminek következtében a község új része már jól megtervezett és szervezett struktúrát szerzett.

1.2 Lövete község vízrajza

A község területén átfolyó vagy az onnan induló források vizei mind az Olt folyó vízgyűjtő területéhez tartoznak. A községen átfolyó Kis-Homoródot rengeteg hideg forrás táplálja, melyek egyfajta jellemzői az Oltár-kő hegységnek. A község területén több mint 45 ásványvízforrás található, amelyek bizonyítják a múlt vulkáni tevékenységét. Az általajkincsek közül még nagy mennyiségben fordul elő a: limonit, sziderit, só, andezit, bazalt.

1.3 Természeti környezet és a biodiverzitás

A növényzet összetételét a község hosszúsági és szélességi fokon való elhelyezkedése, az éghajlati- és a domborzati viszonyok határozzák meg, amelyhez más helyi jellemzők is mint, a hidrográfiai hálózat jellemzői, talajtípus, geológiai szubsztrát, és gazdasági tevékenységek is hozzáadódnak. A község nagyon gazdag erdőkben és legelőkben. Az erdőkre elsődlegesen a lucfenyő, bükk és tölgy jellemző, állatvilága is gazdag.

A talaj természetes lerakódásokban gazdag: vas és színesfémércek, só, lignit, metángáz, kaolin, aragonit, bazalt található. Rengeteg helyi általajkincs felhasználásra kerül az építkezésekben: andezit, agyag, dolomit, homok, kavics. Vulkanikus eredete miatt a terület gazdag kénes és szén-dioxid-kibocsátásokban, amelyeket orvosi célokra is használnak, valamint termál-, sós- és ásványvizekben.

A Nemzeti Statisztikai Hivatal (NSH) nyilvántartásában rögzített ásványvízforrások listája a következő:

- Kirulyfürdő (Lövete község): NSH kód: 84629 - Főforrás, Festő, Rebeka, a forrás a Közbirtokossági Vendégház udvarán.
- Szeltersz Fürdő (Lövete község): NSH-kód: 84629 - Dellő kút, Sósfürdő, Nádasszéki, Tókos, Hargita Gyöngye, a forrás az Orbán-tanyán.
- Lövete: NSH-kód: 84629 – Sósút
- Lövetebánya (Lövete község): NSH-kód: 84629 - Lueta bányák forrása, Küpüs (Ladók szőkőkút).

Felszíni vizek:

A Kis-Homoród-folyó a Homoród-folyó egyik mellékága, forrása a Kerek Bükk-csúcs (Falbükk) közelében található, 1,106 m-en, a Hargita-hegységben, Hargita és Brassó megyén áthaladva a következő településeket szeli át: Kápolnásfalu, Lövéte, Homoródmás, Homoródkarácsonyfalva, Oklánd, Zombor, Mirkvásár és Szászhomoród.

Sajnos a község folyóvizei szennyezettek, egyrészt a háztartások révén, másrészt az állati ürülékek patakokba kerülése révén. A szennyezett felszíni vizek beszivárognak a talajvízbe, és szennyezik az ivóvízforrásokat is.

A nagy erdőterületek és a szennyező tényezők hiánya miatt a levegő tiszta, egyes mikrorégiók – például a Homoródok és a Vargyas-völgyei – mikroklímája kifejezetten előnyös a légkúrák elvégzéséhez.

A virágtani szempontból a növényzet gazdag és változatos, mivel az alpesi szinttől a folyók alacsony árteréig a biotópok teljes skálája van jelen. Jelentős területet borítanak erdők, a legelterjedtebbek a fenyők, bükk és tölgy, valamint a különböző puhafa fajok. A szurdok sziklás lejtőin a közép- és délkelet-európai közepes magasságú karszterületekre jellemző növényvilág alakult ki. A vegyes erdőkben, ahol lucfenyő is megjelenik, változatos növényvilágú tisztásokat találunk, köztük számos védett fajt, mint például a zergeboglár (*Trollius europaeus*), az erdei liliom (*Lilium martagon*), a farkasboroszlán (*Daphne mezereum*), a medve hagyma (*Allium ursinum*), a nőszirm (*Iris germanica*), a harnagvirág (*Gladiolus imbricatus*), a Kései Szegfű (*Dianthus serotinus*), a közönséges orgona (*Syringa vulgaris*), a Teleki virág (*Telekia speciosa*) és a tiszafa (*Taxus baccata*).

1.3.1 Védett területek

A Hargitaligeti forrásláp, botanikai védett terület – 1,18 ha, európai kód: 184036. Csíkszeredától nyugatra, DN13A-tól délre és Kiruly fürdőtől északkeletre fekszik. A mocsár 1,18 hektáron terül el, és 1980 óta szerepel a botanikai rezervátumok listáján. A mocsár 120 méter hosszú és 50 méter széles, és vasban gazdag ásványvízforrások táplálják. Régen felfedezték ennek a víznek a gyógyító és jótékony hatását, ezért egy kis fürdőt ástak a mocsár szélén.

A mocsár olyan növényeknek ad otthont, mint a Mocsári kőtörőfű (*Saxifraga hirculus*), a szubarktikus területekre jellemző *Paludella squarossa* (ez csak három helyen található meg az országban) és a Kereklevelű harmatfű (*Drosera rotundifolia*).

A Nárcisz-rét botanikai védett terület – 16,16 ha, európai kódja: 183515. A DJ132 megyei út közvetlen közelében található, amely összeköti a települést a DN13A országúttal. Ezen a területen a fehér nárcisz, (*Narcissus stellaris*) népi nevén Kákvirág kompakt módon fordul elő (150-200 szál / m²).

Lövéte község közigazgatási területét is érinti a Homoródi dombság ROSPA0027 - Natura 2000 különleges madárvédelmi terület, melynek területe 37 093 hektár. Ez a természetvédelmi terület a következő településeket érinti:

Brassó megye: Ágostonfalva 5%, Kaca 19%, Szászhomoród 40%, Ormeniș,

Kovácsna megye: Barót 29%, Bardóc <1%, Vargyas 90%,

Hargita megye: Lövéte 4%, Homoródmás 55%, Homoródszentmárton 38%, Oklánd 70%.

A Homoródi dombság központjának földrajzi koordinátái a következők: északi szélesség 46° 9' 34', keleti hosszúság 25° 31' 39'. Az átlagos tengerszint feletti magasság 645 m, a legmagasabb magasság 1005 és a legalacsonyabb 442 méter tengerszint feletti magasságban.

1.4 A község megközelítése

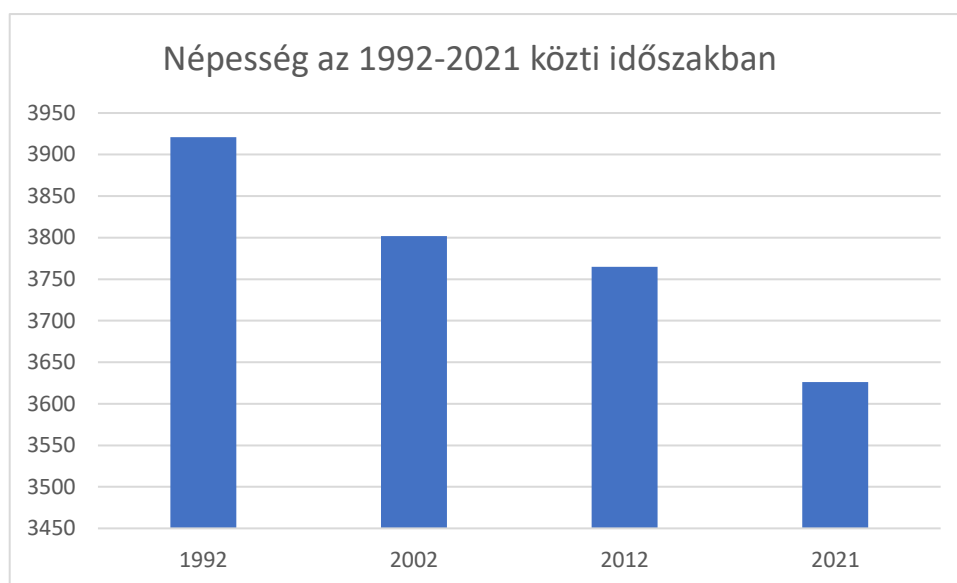
Lövéte község 34 km-re található Székelyudvarhelytől és 37 km-re Csíkszeredától. A község több irányból is megközelíthető: a 13A országúton Szentegyháza irányából a DJ132-es megyei úton, a DC 29-es közösségi úton, amely a község központjával köt össze, és a DN 13A-n Kalibáskóvel a DJ 137-es megyei úton; vagy a DC 131 és DC 132A közösségi utakon Felsőboldogfalva irányából, illetve Homoródszentmárton irányából.

* *Az első fejezet Lövéte község 2016-2020 időszakra érvényes Helyi Fejlesztési Stratégiájából került átvételre.

2. Társadalmi és infrastrukturális helyzetelemzés, urbanisztikai jellemzők

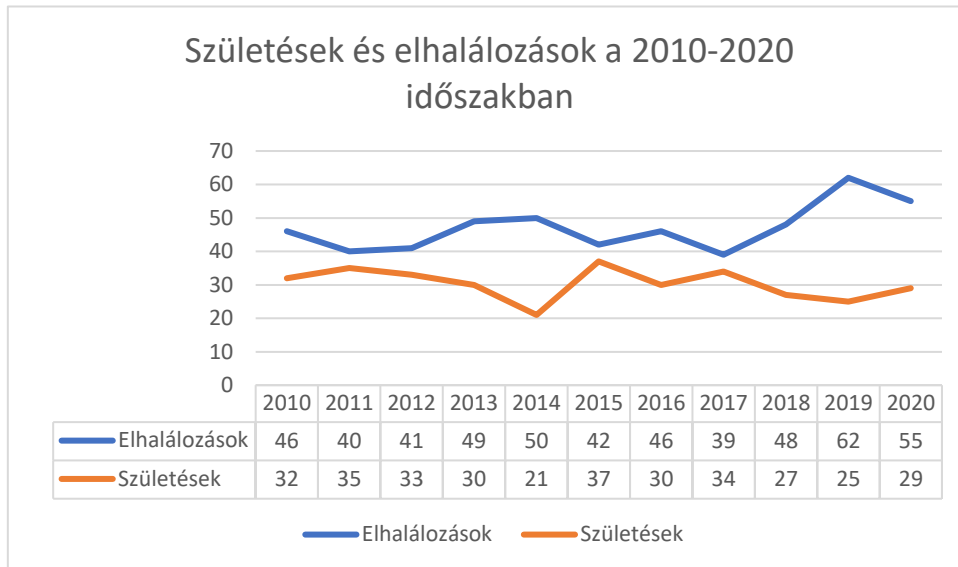
2.1. A népesség összetétele és időbeli alakulása

A község demográfiai elemzésénél figyelembe vettük az Országos Statisztikai Hivatal adatait. Ha az adatokat 1992-2021 közti időszakban figyeljük, jól észrevehető a népesség csökkenése Lövétén. Ahogy a lenti ábra is mutatja a népességszám csökkenő tendenciát mutat. A Statisztikai Hivatal adatai szerint 1992-2021 közti időszakban 295 személlyel kevesebb Lövete lakossága, ez 7,52% népességcsökkenést jelent a vizsgált 29 éves időszakban. Ugyanebben az időszakban az országos népességcsökkenés 4,40%, míg a megyei 5,99%.

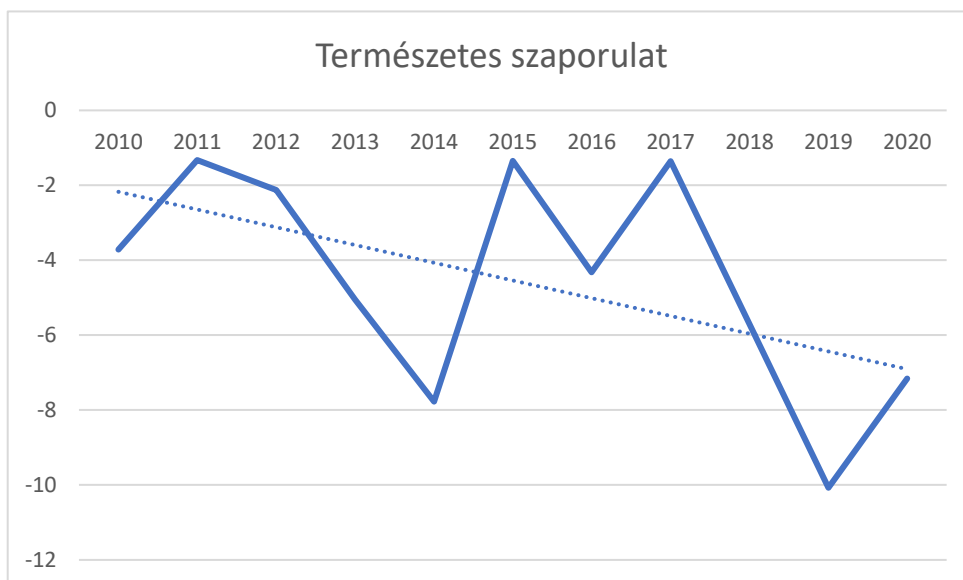
ábra 1. , forrás: www.statistici.insse.ro

A népességszám alakulását két mutató vizsgálatával folytatjuk a 2010-2020-as időszakra. Az egyik mutató a születések és elhalálozások aránya, a másik mutató a településre be- és elköltözések alakulása.

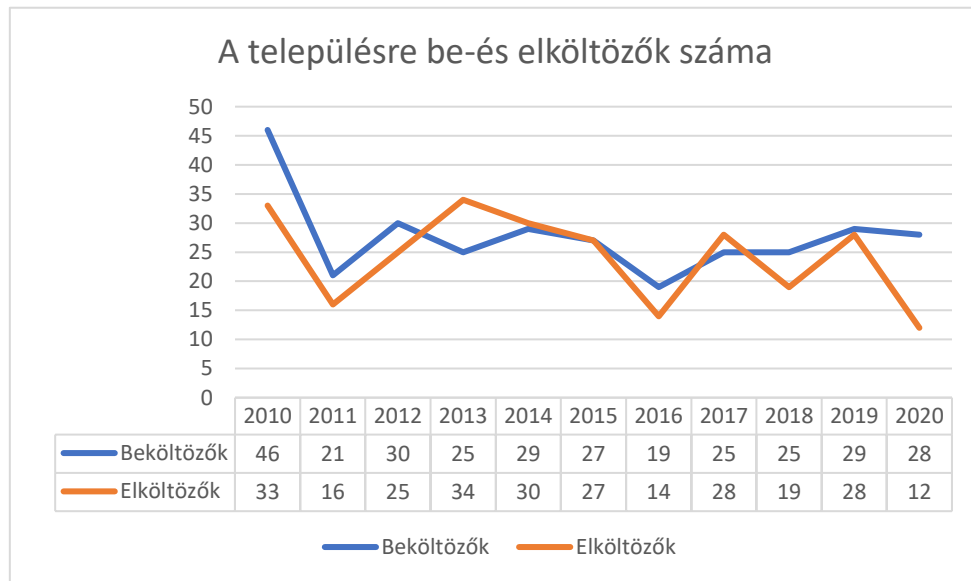
ábra 2 forrás: www.statistici.insse.ro

Ha megfigyeljük a 2. ábrát, akkor megállapíthatjuk, hogy a népességcsökkenés egyik oka a születések és elhalálozások negatív mérlege, 2010-2020 időszakban 185 személlyel csökkent a település lakossága az elhalálozásokból adódóan. A vizsgált időszakban 333 gyermek született Lovétén, míg az elhalálozások száma 518. A település természetes szaporulata negatív tendenciát mutat, amelyet a lenti ábra szépen ábrázol.

ábra 3 forrás: www.statistici.insse.ro

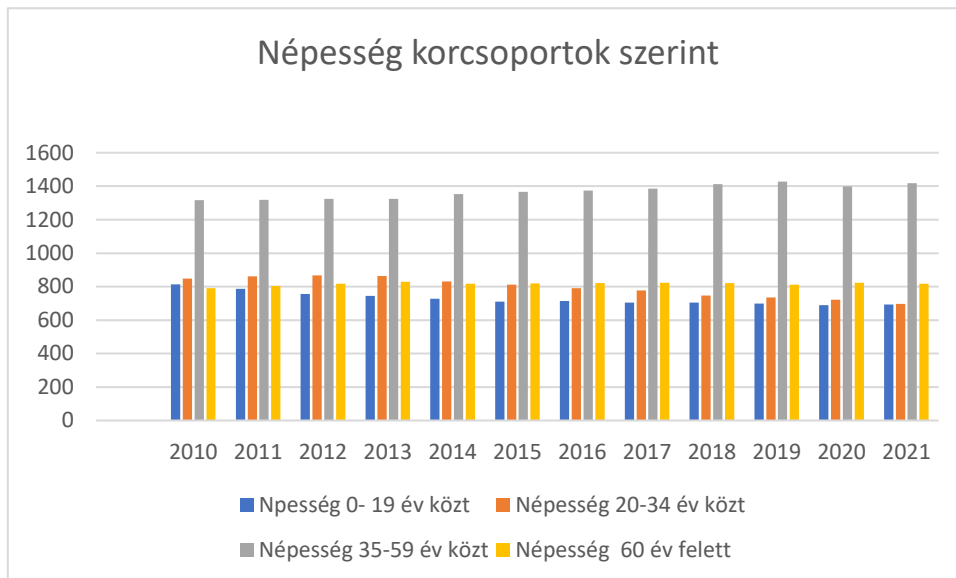
A másik fontos mutató a népességszám alakulásában a településre be-és elköltözők száma. Ha megvizsgáljuk a 4. ábra adatait akkor megállapíthatjuk, hogy a település migrációs mérlege pozitív, azaz többen költöznek a településre, mint ahányan elköltöznek.

ábra 4 forrás: www.statistici.insse.ro

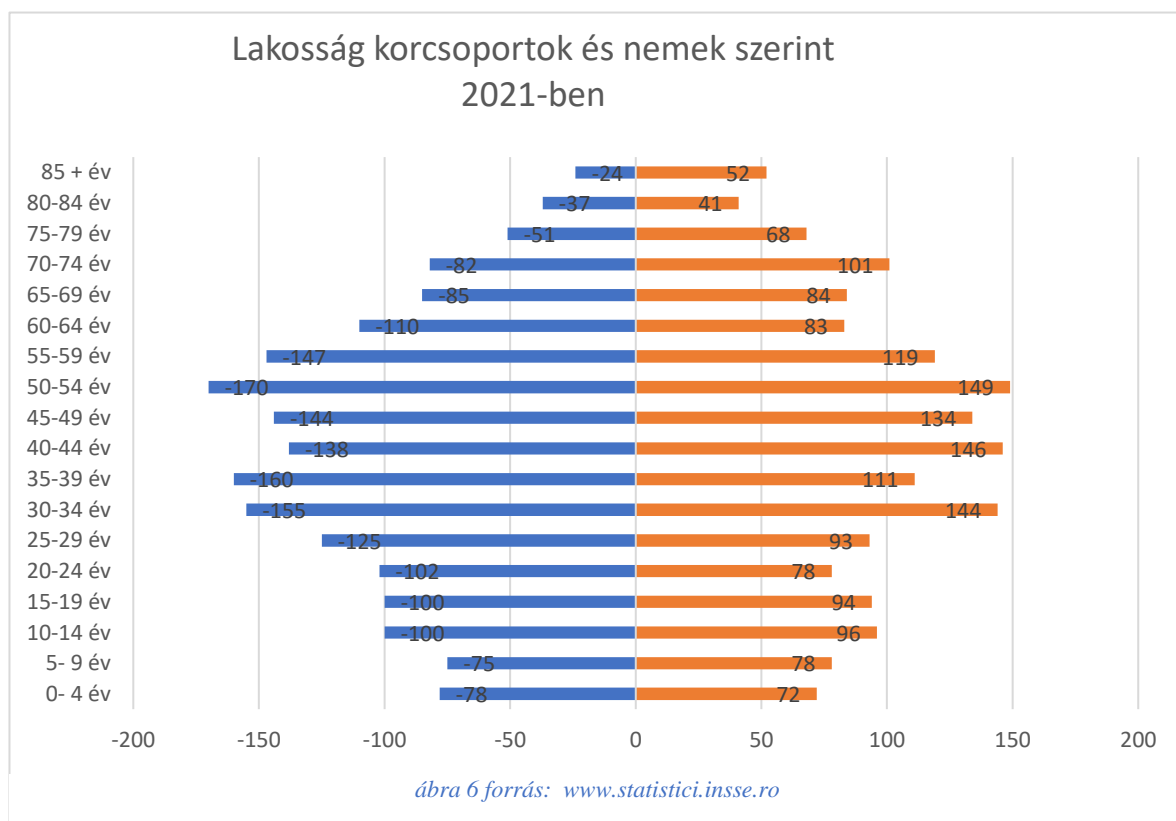
A 2010-2020 közti időszakban összesen 304 személy költözött be, és 266 személy költözött el a településről, a kettő különbsége 38 személy. A hivatalos adatok vizsgálatával megállapíthatjuk, hogy Lövete népességszám-csökkenéséhez a migrációs folyamatok nem járultak hozzá. Fontos megjegyeznünk, hogy a stabil lakóhellyel rendelkezők közül nagyon sokan életvitelszerűen nem a településen élnek, hanem valamelyik nyugat-európai államban.

A település demográfiai elemzésénél megvizsgáltuk a lakosság korösszetételének alakulását a 2010-2021-es időszakban. Az 5. ábrán megfigyelhető, hogy a lakosság 35-59 év közötti csoportja kimagasló a többi korcsoport közül. Ha ezt a megfigyelésünket a 2021-es évre vonatkoztatjuk, akkor a 35-59 év közötti korcsoportba tartozó személyek, 1418 fő, a település lakosságának 39,1% alkotják, a második legnagyobb lélekszámú korcsoportot a 60 év feletti lakosok alkotják Lövétén, amely 22,6% teszi ki az összlakosságnak, 818 fő tartozik ebbe a korcsoportba. A 20-34 év közötti korosztály, 697 fővel az összlakosság 19,2% csoportját alkotja, míg a 0-19 év közötti korcsoport 693 fővel a település lakosságának 19,1% alkotják.

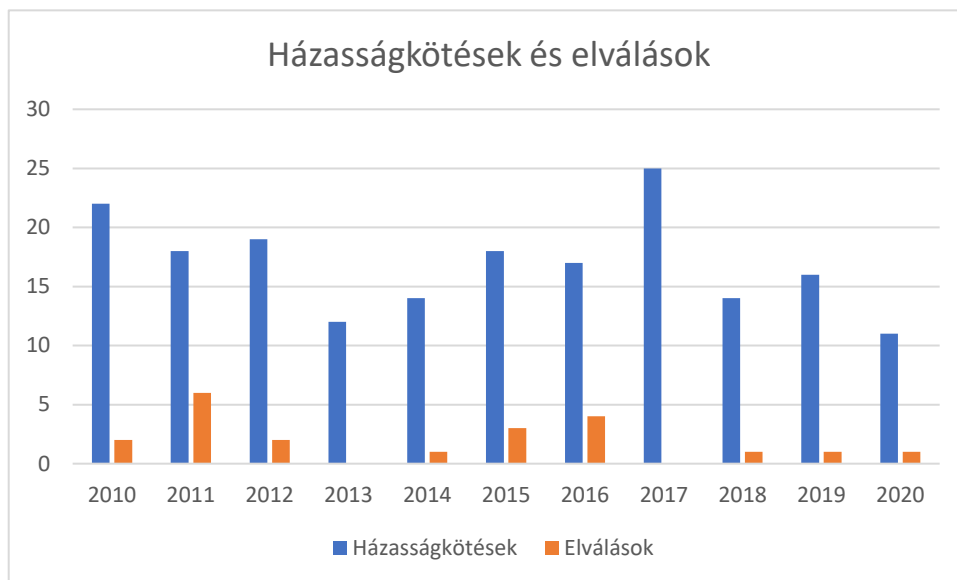
ábra 5 forrás: www.statistici.insse.ro

Ha a település korfáját nemekre vonatkoztatva vizsgáljuk, 6. ábra, akkor megállapíthatjuk, hogy 2021-ben a 0-64 közötti korcsoportba tartozó lakók között összességében a férfiak vannak többségben, ez az arány változik a 64 év feletti korcsoportba tartozó lakók körében, ott ugyanis a nők vannak többségben. Ezek az adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a 64 év feletti férfiak körében magasabb az elhalálozás aránya, mint a nőknél. Országos tekintetben is megállapítható, hogy a 65 év feletti korcsoportban a férfiak elhalálozása magasabb számú.

ábra 6 forrás: www.statistici.insse.ro

A demográfiai elemzésnél továbbá megvizsgáltuk a házasságkötések és elválások számának alakulását is, amelyet a 7. ábra mutat be. A 2010-2020-as időszakra a rendelkezésünkre álló adatok szerint Lövétén 186 házasságkötés volt és 21 válásra került sor. Az elmúlt 10 évben átlagosan évente 18 házasságkötésre és 2 válásra került sor.

ábra 7 forrás: www.statistici.insse.ro

2.2 Közlekedés, közszolgáltatás és környezetvédelem

2.2.1 Közlekedési infrastruktúra elemzése

Lövéte község közlekedési infrastruktúrája a következőkből áll:

Megnevezés	Hosszúság (km)
Községi út	23,5
A település utcái	15,77
Mezei utak	150
Erdei utak	22

1. Táblázat, forrás: Helianthus SRL, Tókos Attila topográfus, 2022

A településen áthalad a DJ 132 jelzésű megyei út, amely 4 km hosszúságban érinti a települést észak-dél irányban.

A községi út besorolásba 3 útszakasza van Lövétének, a DC 29, DC 102 és a DC 26 jelzésű utak, amelyeknek a hosszúsága 23,5 km és ebből mindössze 1 km nincs még leaszfaltozva.

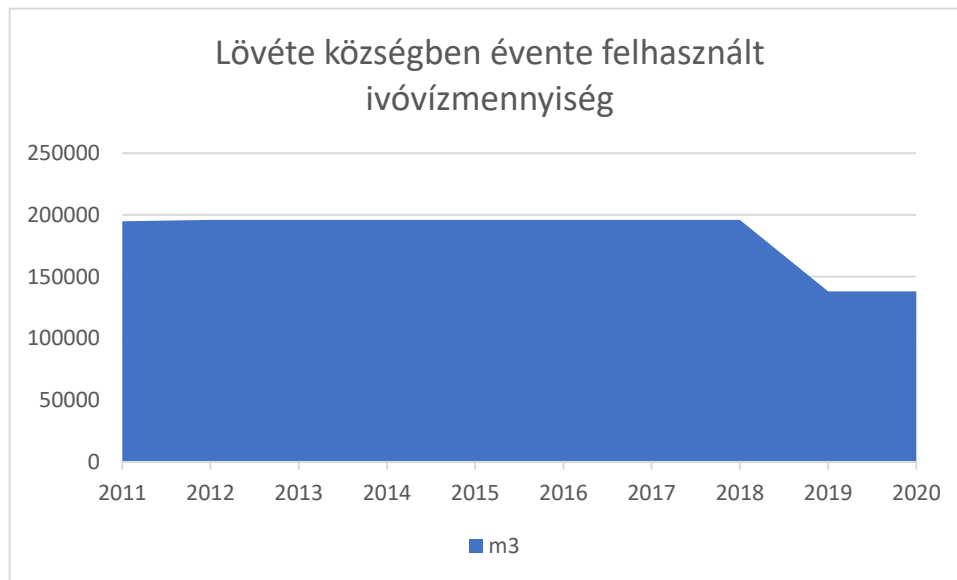
A település utcái besorolásba a település belterületében szereplő utak tartoznak, amelyeknek az összhosszúsága 15,77 km, ebből 13 km le van aszfaltozva.

A mezei utak besorolásba a település körül, külterületen lévő utak tartoznak. Ezek összhosszúsága 150 km és ebből 44,2 km rendelkezik telekkönyvvel. Ezek kövezett utak.

Az erdei út besorolásba a településtől távolabb eső, külterületen elhelyezkedő utak tartoznak. Ezek összhossza 22 km és ebből 20,1 km rendelkezik telekkönyvvel.

2.2.2 Közüemi és közszolgáltatások elemzése

A Statisztikai Hivatal adatai szerint Lövétén 43 km hosszúságú a vízvezeték-hálózat, a csatornahálózat 0,2 km hosszú. A helyi önkormányzat adatai és a Statisztikai Hivatal adatai nem egyeznek. A helyi nyilvántartásban 18,7 km hosszú a szennyvízcsatorna-hálózat, melyre 470 család van rácsatlakozva. Ez kevesebb, mint a háztartások 50%-a.

ábra 8 forrás: www.statistici.insse.ro

A községben évente felhasznált ivóvízmennyisége a Statisztikai Hivatal adatai alapján 2012-2018 között évi 196.000 köbméter, 2019-2020 között pedig ennél egy kicsit kevesebb, 138.000 köbméter. A településen nincsen egységesen kialakított ivóvízhálózat, a háztartások víztársulatokba tömörülve szabadeséssel vezették be a vizet az 1970-es évektől kezdődően. A helyi önkormányzat 2020-ban kezdte el az egységes ivóvízhálózat kiépítését, a gerincvezetékek le vannak fektetve, 2022-re a víztározók befejezése és a beüzemelés maradt hátra. Első körben ez a vízhálózat a lakosság 40%-át és az intézményeket fogja kiszolgálni. A csatornahálózat gerincét európai uniós forrásokból a 2010-es években fektették le 2018-as befejezéssel. Jelenleg próbaüzemben működik.

2.2.3 Hulladékgazdálkodás

ábra 9 forrás: www.statistici.insse.ro

A szelektív hulladékgyűjtés Lövete községben 2016 óta működik, az elszállított vegyes háztartási hulladékmennyiség 2019-ig nőtt, 2020-ban észlelhető egy enyhe csökkenés. A szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége az utóbbi években mutat erőteljes növekedést, 2020-ra elérte az ötszörös mennyiséget 2016-hoz képest, a lebomló hulladék mennyisége pedig ugyanezen év értékének harmincszorosát.

2.3 Kultúra, helyi identitás, szórakozás

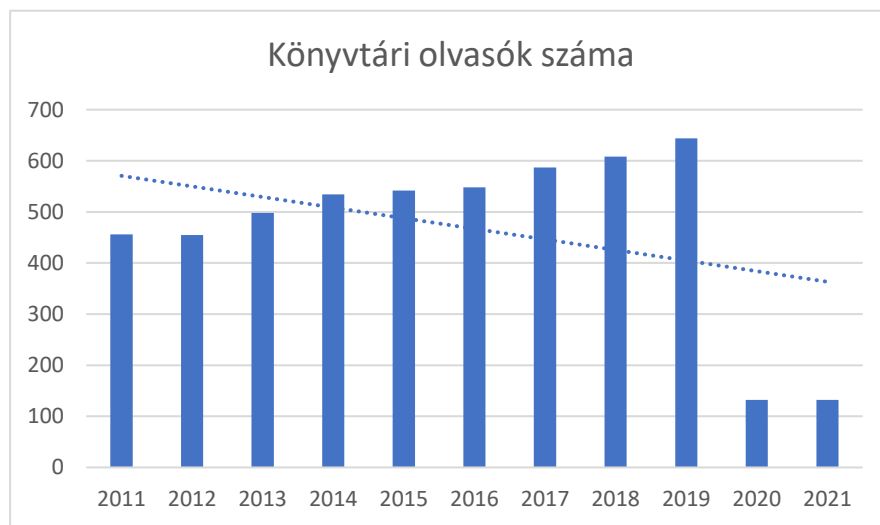
2.3.1 Kulturális és rekreációs infrastruktúra

Lövete község kulturális élete igen kimagasló. Az egész évi kulturális programokat 6 nagyobb csoportba sorolhatjuk: kortársalátkozók, farsangzárás, Húsvéti bál, Szüreti bál, Pityóka bál, Nagykorúsítás. Ezen programok fő helyszíne a lövétei Népház. A Népház állapota megfelelő a helyi rendezvények kiszolgálására, befogadóképessége max. 200 fő. Megfelelő hangosítási rendszerrel rendelkezik, a fűtése fa tüzelésű kazánal van megoldva, amely megfelelően kifűti az épületet. A konyha és az illemhelyek használhatóak, de korszerűsítést igényelnek, gyakran van probléma főként az illemhelyekkel zsúfolt rendezvény ideje alatt. Nagyobb létszámú lakodalmak szervezéséhez nem ideális a Népház, a hely szűkösége és az illemhelyek gyakori elakadása miatt. Ezért gyakran keresnek a házasulandók más helyszínt a lakodalmuk megszervezéséhez a szomszédos Szentegyházán vagy Homoródfürdőn.

A helyi Tájház is részt vesz a kulturális életben. Élő tájházként működik, mivel a látogatási program keretében a helyi gyermekeknek kézműves foglalkozásokat szervez a tájház vezetője és az asszonykórus gyakori találkozási és dalolászó helyszínékként is szolgál.

A községi könyvtár is aktív részese a kulturális életnek, a könyvtár munkatársa szerkeszti a Lövétei Kiáltó elnevezésű havilapot. Ugyanakkor a könyvtárban rendszeresen gyermekfoglalkozásokat is szervez. Itt kapott helyet a téli időszakban szervezett Cukk, amely keretében népi varrást tanulhatnak és gyakorolhatnak az érdeklődők.

A könyvtár munkatársa által szolgáltatott adatok szerint a könyvtári olvasók száma egy mérsékelt emelkedő trendet mutatott egészen a 2020. évig, aztán a pandémia miatt drasztikusan lecsökkent, ahogy azt a 10 ábra mutatja.

ábra 10 forrás: www.statistici.INSSE.ro

A következő, 11. ábrán a könyvtárban található kötetek számnak alakulását figyelhetjük meg, amelyen jól látszik, hogy évről évre több kötet áll az olvasók rendelkezésére. A könyvtár munkatársa az igényeknek megfelelően gyarapítja a könyvtárban elérhető köteteket.

ábra 11 forrás: www.statistici.INSSE.ro

Impozáns épülete Lövétének a Népiskola, amely teljes felújításon esett át. Az épület földszinti része előadótermet, vendégek fogadására alkalmas teret és egyháztörténeti kiállítást tartalmaz. Az emeleti részen szálláslehetőséget alakítottak ki, 40-50 fő számára alkalmas, fürdőszobákkal és illemhelyekkel felszerelve. Jelenleg nincs állandó tevékenység az épületben, mivel még nincs beüzemelve a községi ivóvízhálózat és ennek hiányában nem kapott működési engedélyt, de időközönként szerveznek benne könyvbemutatókat, kis koncerteket és előadásokat.

Lövétén a rekreációs infrastruktúra keretében meg kell említenünk a helyi futballpályát, az iskola műfüves futball- és kézilabdapályáit. A füves futballpálya jelenleg nincs aktív használatban a romániai bajnokság kereteiben. Ezen a pályán délutánonként gyermekek szoktak futballozni és játszani. Nyáron egy vagy két alkalommal szerveznek ezen a pályán minifoci bajnokságot a futball kedvelő fiatalok. Az iskola műfüves pályáját estéknként szokták igénybe venni a futballkedvelők.

A településen aktív fitness csoport működik, heti több alkalommal különböző típusú foglalkozásokat tart egy képzett oktató (zumba, dinamikus gerinctorna és kardio intervall)

A szórakozás tekintetében meg kell említenünk a helyi diszkót, amellyel kapcsolatban a település lakossága igen megosztott. A település központjában helyezkedik el és az ott lakókat igencsak zavarja. Több alkalommal is felmerült, hogy be kellene zárni a diszkót.

Lövétén több civil szervezet is működik, amelyek a település kulturális, társadalmi, sport, turisztikai, oktatási és nevelési és gazdasági életét színesítik és erősítik.

A Lövétei Kiáltó Egyesület a Lövétei Kiáltó havilap kiadásával foglalkozik, amely a település életének történéseit mutatja be.

A Kákvirág Egyesület a település gyermekinek néptáncoktatását végzi és képviseli Lövétét különböző kulturális eseményeken.

A Pro Lövéte Egyesület futball oktatást szervez gyermekeknek.

A Lövétei Önkéntes Tűzoltók Egyesülete tüzesetek és árvizek esetén nyújt segítséget a településen.

A Lövétei Szülők Egyesülete úszás oktatást szervez az iskolás gyermekeknek és különböző témákban ismeretterjesztő előadásokat a szülők számára.

A Lövétei Vendégszeretők Egyesülete a település turisztikai népszerűsítésével és vendéglátással foglalkozik.

A Lövétei Fiatal Gazdák Egyesülete a település tejtermelő gazdáinak egy részét fogja össze és segít a nyers tej piacra jutását.

2.3.2 Vallási élet

Lövete község lakosságának többsége római katolikus vallású, de más felekezetű lakók is települtek a községbe. Úgy is nevezik a települést, hogy a katolicizmus déli bástyája, mivel a déli szomszéd Homoródalmás már többségében unitárius vallású. A településnek egy temploma van, a Kisboldogasszony plébániatemplom, amely a község központjában helyezkedik el. Jelenleg a település lakói körében gyakran hangzik el az a vélemény, hogy a templom és környéke a település központja, mivel az épületek mind fel vannak újítva és rendezettek. A templom búcsúja, szeptember 8. Kisboldogasszony napján van.

Felekezeti megoszlás a településen a 2011-es népszámlálási adatok alapján:

Vallási, felekezeti megoszlás

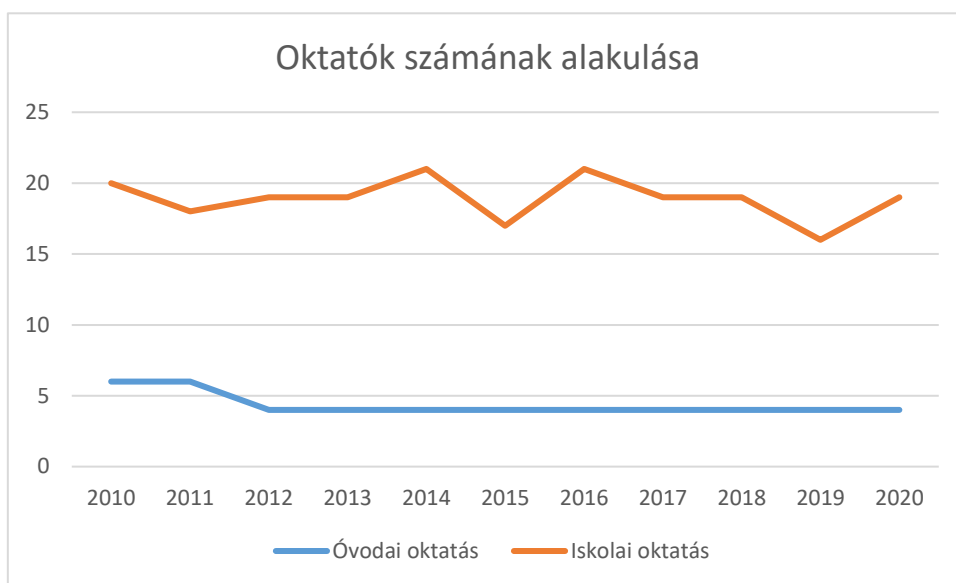
	Személy	Arány (%)
Ortodox	8	0,2%
Római katolikus	3 298	98,4%
Református	21	0,6%
Pümkösdista	0	0,0%
Görög katolikus	0	0,0%
Baptista	3	0,1%
Adventista	0	0,0%
Unitárius	21	0,6%
Jehova tanúi	0	0,0%
Evangélikus-lutheránus	0	0,0%
Egyéb	0	0,0%
Felekezeten kívüliek és ateisták	*	-
<i>nincs adat</i>	86	

ábra 12 forrás: <http://statisztikak.erdelystat.ro/adatlapok/lovete/1421>

2.4 Oktatási, szociális és egészségügyi infrastruktúra

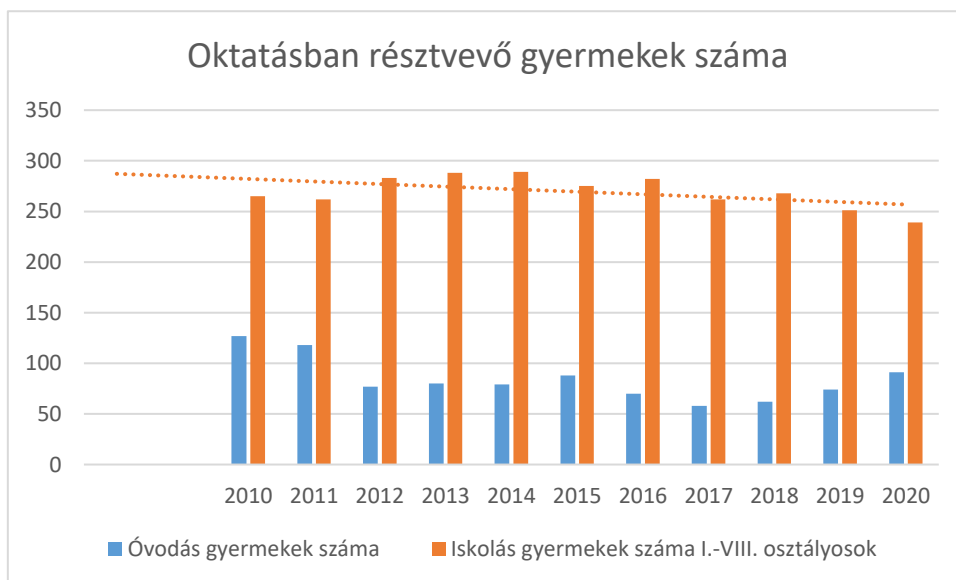
2.4.1 Oktatás

A község oktatási tevékenységét egy intézmény, a Székely Mózes Általános Iskola végzi. Az oktatási intézmény a 2021-2022-es tanévben 4 épületben tevékenykedett. Ebben a tanévben indult a településen az óvodai foglalkozás mellett a napközi foglalkozás. Ahogyan a 13. ábrán megfigyelhetjük, az iskolai pedagógusok száma évről évre változik, míg az óvodai pedagógusok száma stabil. A 2021-2022-es tanévben 24 pedagógus végezte az oktató-nevelő tevékenységét a településen. A 24 pedagógusból 7 személy ingázik, a többi pedagógus a településen lakik.

ábra 13 , forrás: www.statistici.insse.ro

Az iskolás gyermekek számában tapasztalható egy enyhe csökkenő tendencia, ami elsősorban a gyermekszületések alacsony számával van összefüggésben. Míg 2010-ben az óvodás és iskolás gyermekek száma összesen 392 volt addig 2020-ban 330, így összesen 62 gyermekkel van kevesebb mint 10 évvel ezelőtt.

ábra 14 , forrás: www.statistici.insse.ro

2.4.2 Szociális infrastruktúra és szolgáltatások

A községben három intézmény végez szociális tevékenységet. Az egyik a Caritas szervezet, amely otthoni betegápolással és szociális gondozással foglalkozik Lövétén. A szervezet egy munkatársa végzi a napi feladatokat, aki jelenleg 9 személyt gondoz.

A másik fontos intézmény a szociális konyha. Kiszövedelmű és jövedelem nélküli személyeknek nyújt étkeztetési szolgáltatást. A konyha 2006-ban kezdte meg a tevékenységet, jelenleg 4 munkatárssal dolgoznak és 59 személynek szállítanak meleg ebédet.

A harmadik a Szent Gellért Alapítvány, amely a településen élő fizikai- és szellemi fogyatékkal élő gyermekeknek és felnőtteknek szervez rehabilitációs, integrációs és rekreációs programokat. Jelenleg 5 gyermekkel és 16 felnőttel foglalkoznak.

2.4.3 Egészségügy

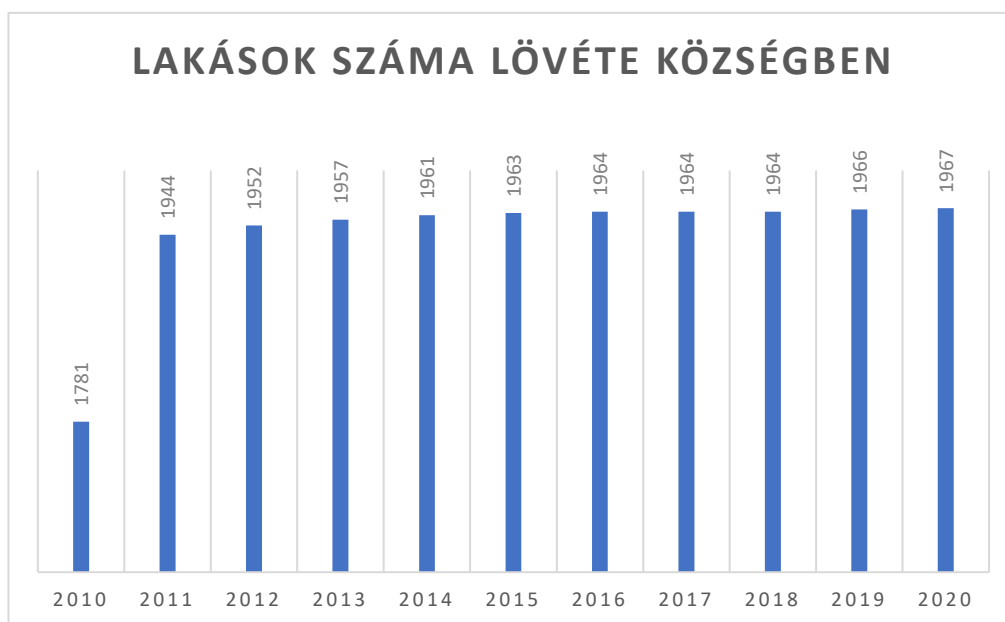
A községben egy családorvosi rendelő működik, amelyben két családorvos látja el a település lakóit. Mindkét családorvos ingázik a szomszédos településekről, Homoródalmásról és Kápolnásfaluból. Heti 5 napon rendelnek a családorvosok. A rendelő asszisztense a településen él, így, ha szükséges a hét minden napján a lakók rendelkezésére áll.

Lövétén működik egy fogorvosi rendelő, a fogorvos Homoródszentmárton községből ingázik heti 3 nap.

Lövétén egy gyógyszerár működik, amely a hét 6 napján áll a lakók rendelkezésére.

2.5 Urbanisztikai jellemzők

A magántulajdonban levő lakások száma 2010 után folyamatosan nőtt, évente 1-8 lakással. 2010-2011 között 163 új lakás épült a Statisztikai Hivatal adatai szerint. Az új lakások döntő többsége a szelterszi és kirulyi részeken épült, az önkormányzat adatai alapján. A befejezett épületek száma 2011-2015 között volt magasabb, 2017-2018-ban nem volt befejezett építkezés, míg 2018 után 1-2 lakóházat fejeztek be a tulajdonosaik. Az elmúlt 10 évben, a kiállított építkezési engedélyek adatai alapján megállapíthatjuk, hogy az épületek bruttó lakófelülete majdnem folyamatosan nőtt, 15. ábra.

ábra 15 , forrás: www.statistici.insse.ro

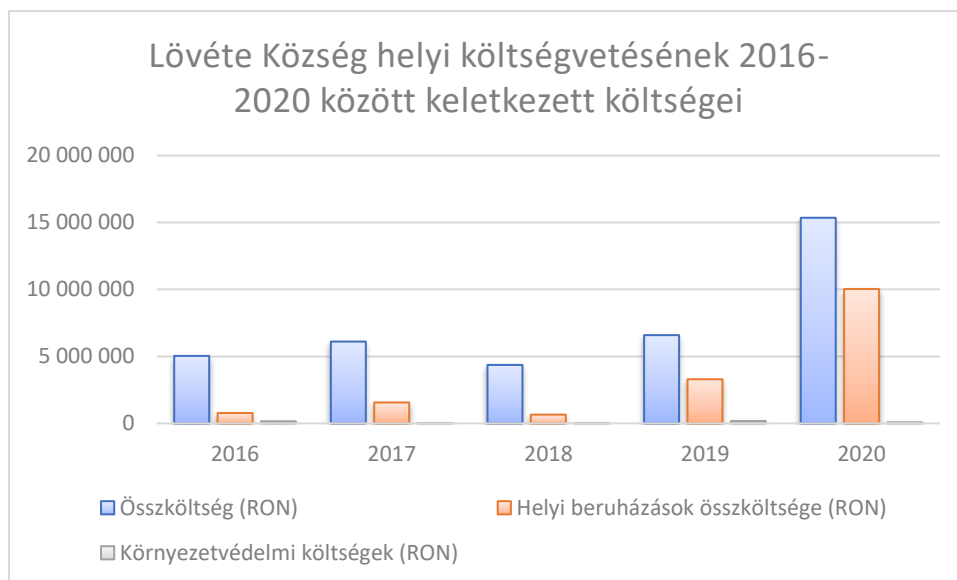
Adott évben kiállított építkezési engedélyek:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lakóépületek	6	5	5	6	1	2	0	1	6	7	6
Hasznos felület (m2)	745	656	937	1.391	31	432	0	375	754	1.212	884
Épület/m2	124,17	131,20	187,40	231,83	31,00	216,00	-	375,00	125,67	173,14	147,33
Közösségi lakóépületek				1							
Hasznos felület (m2)				536							
Egyéb épületek	10	0	3	3	0	0	1	0	2	2	0
Hasznos felület (m2)	208	0	1041	565	0	0	166	0	6.479	1.093	0

2. Táblázat, forrás: www.statistici.insse.ro, 2022

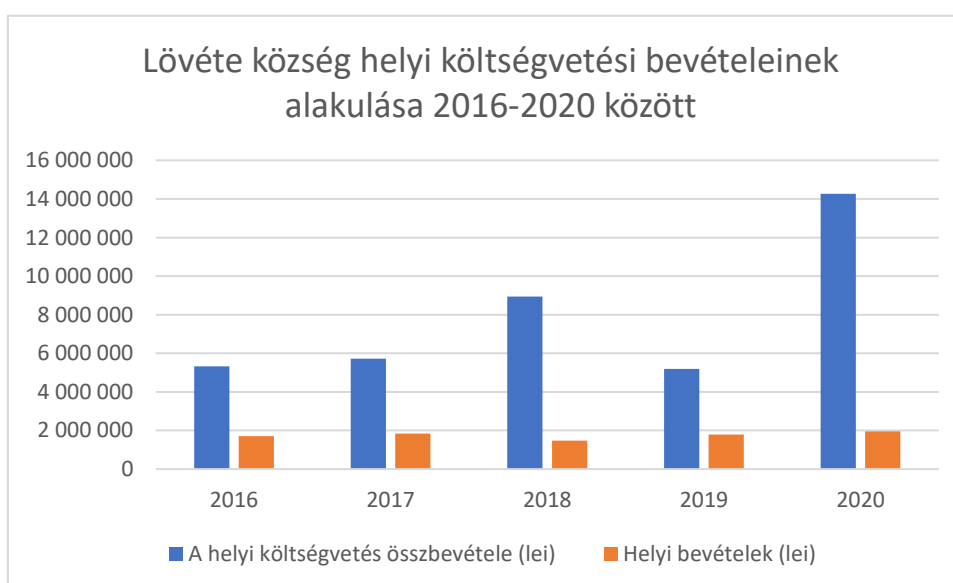
3. Közigazgatási és gazdasági áttekintés

3.1 Közigazgatási áttekintés

ábra 16, forrás: www.statistici.insse.ro

Lövete község éves költségvetése az utóbbi 5 évben 5 millió lej körüli érték volt, kiemelkedik ezek közül a 2020-as év, amikor 15 millió lejből gazdálkodott, 16. ábra. Ennek az összegnek kétharmadát helyi beruházásokra fordították. Ebben az évben aszfaltozták le a mellékutcák kiemelkedő részét.

ábra 17 forrás: www.statistici.insse.ro

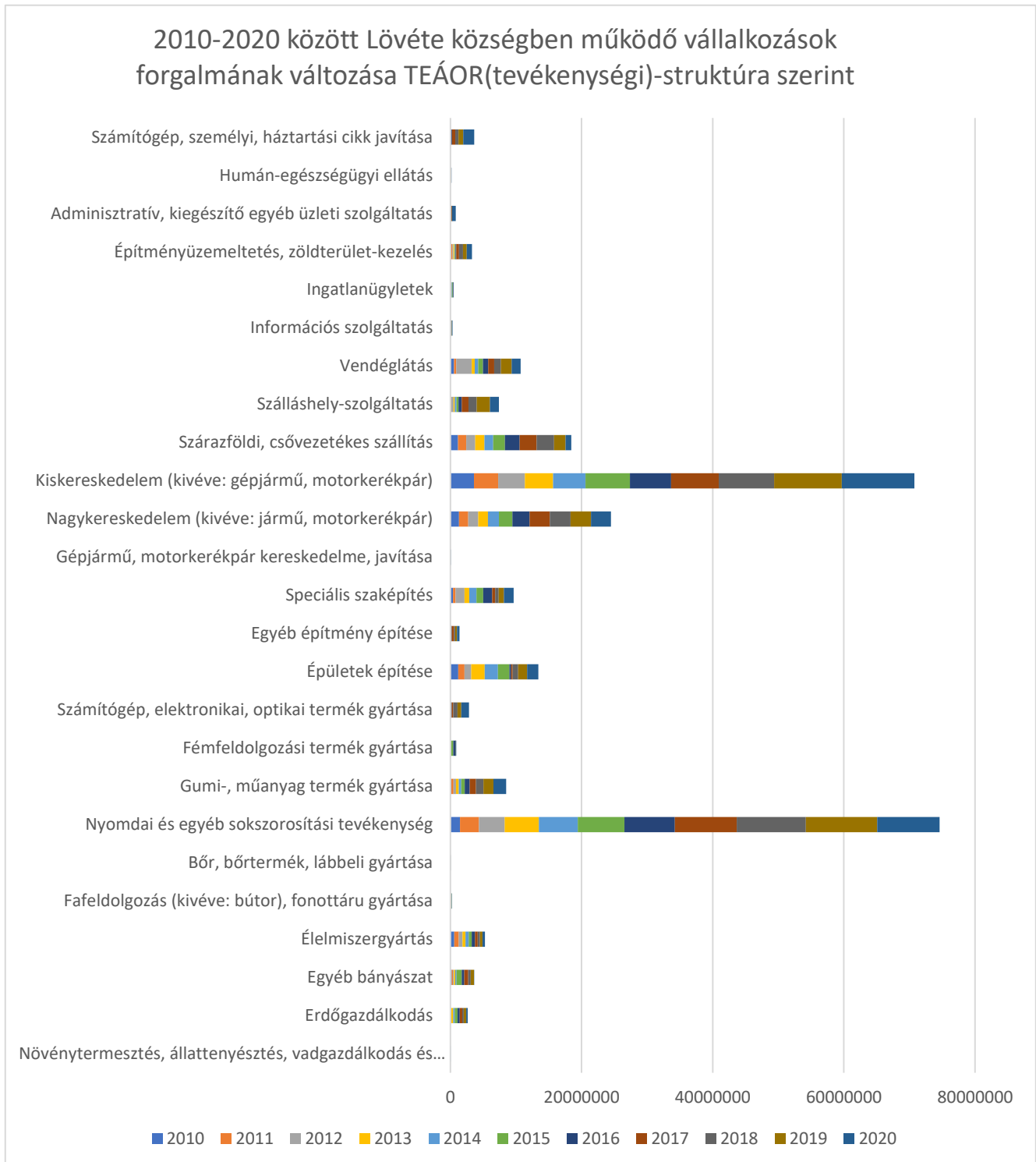
Lövéte községben a helyi adókból és illetékekből 2016 és 2020 között befolyt bevételek összegei 1,7-1,9 millió lej között mozogtak, 17. ábra. Az összbevétel ugyanebben az időszakban átlagosan 7,9 millió lej volt, az átlag fölötti értékekkel szerepel a 2018-as és 2020-as év, amelyben nagyobb beruházásokra került sor.

ábra 18 forrás: www.statistici.insse.ro

A 2016-2020-as évek között a helyi költségvetésből átlagosan 34,22%-ot fordítottak beruházásokra, 18. ábra.

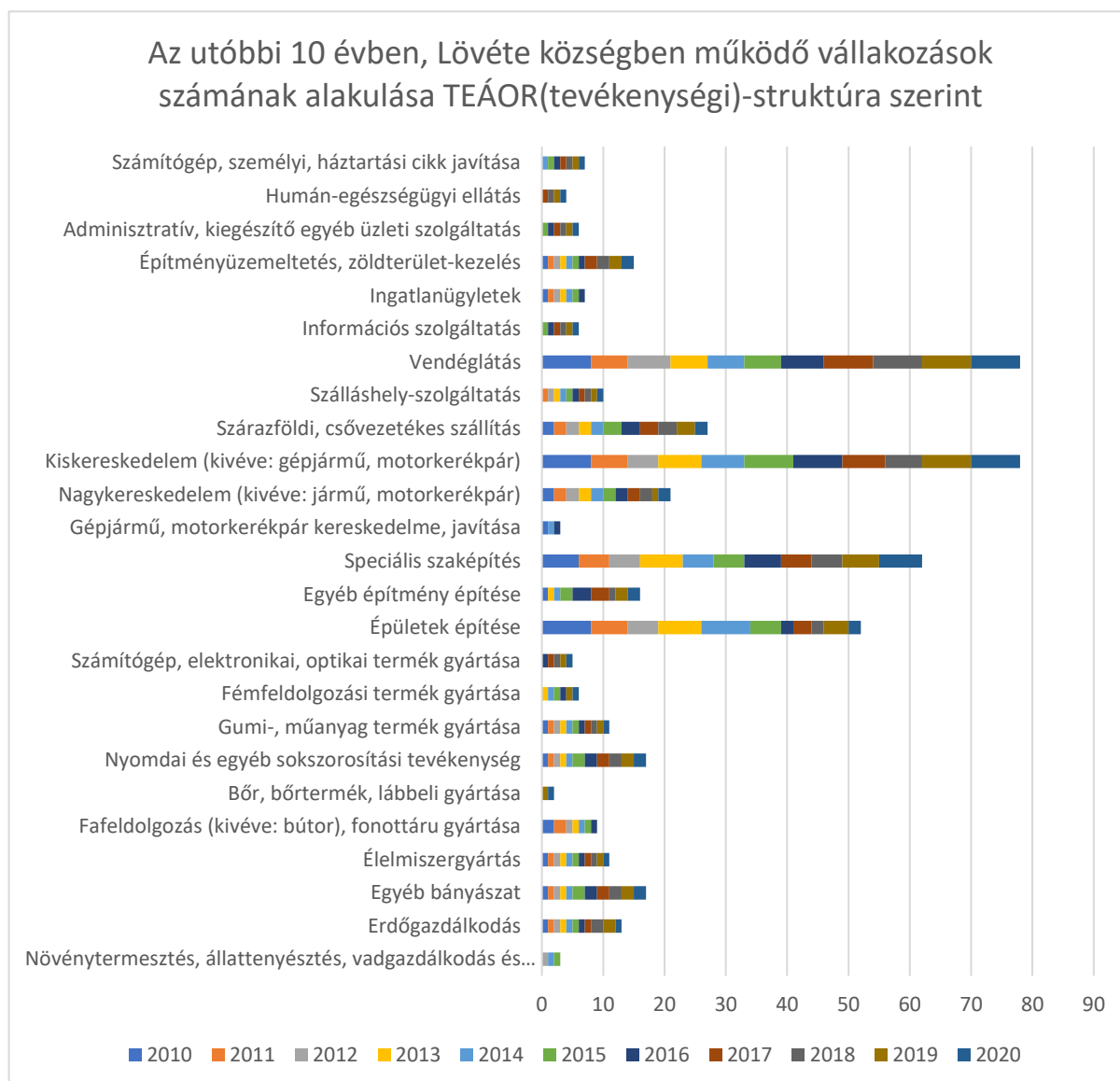
3.2. Gazdasági áttekintés

ábra 19 , forrás: www.statistici.insse.ro

A vállalkozások forgalma alapján a legfontosabb gazdasági tevékenységek az elmúlt tíz évben a következők voltak: kis- és nagykereskedelem, nyomdai és egyéb sokszorosítási tevékenység, szárazföldi és csővezetékes szállítás, épületek építése, speciális szaképítés, vendéglátás, szálláshely-szolgáltatás, 19. ábra.

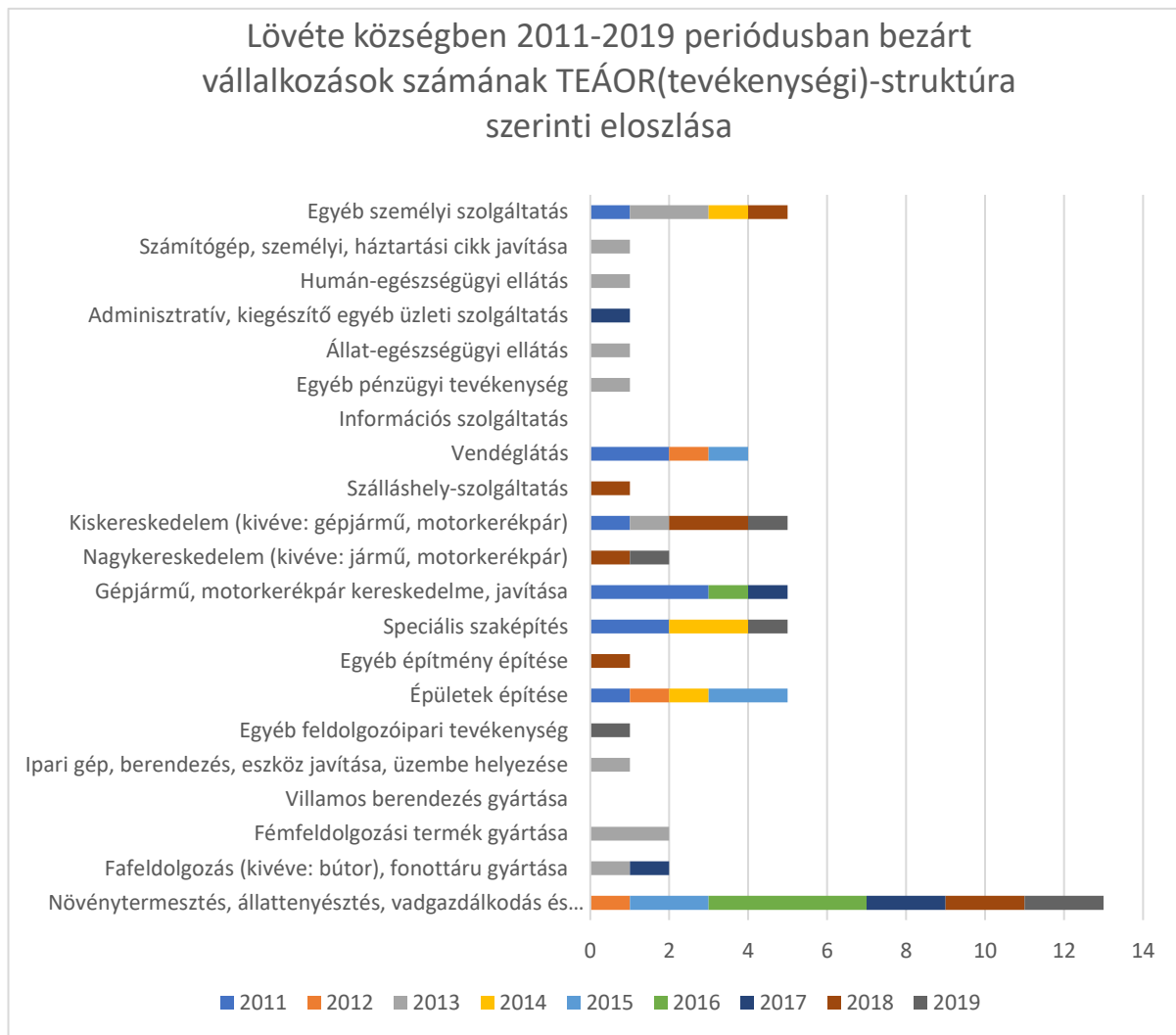
A 19. ábrából az is kiderül, hogy a legdinamikusabban fejlődő gazdasági tevékenységek az utóbbi 10 évben a nyomdai és egyéb sokszorosítási tevékenység, valamint a kis-és nagykereskedelem voltak. Kiemelkedően fejlődött még a szálláshely-szolgáltatás, továbbá a gumi- és műanyag termékek gyártása.

ábra 20, forrás: www.statistici.insse.ro

A vállalkozások száma alapján egy kicsit változik a fent bemutatott tevékenységi ágazatok eloszlása. Az utóbbi tíz évben a legnagyobb vállalkozássűrűség a kiskereskedelemben és a vendéglátásban volt, átlagosan, évenként 5-8 működő egységgel számolva. Ezt követi az építkezési szektor, ami ha a három ágazatot egyben értelmezzük (épületek építése, egyéb építmény építése, speciális szaképítés), akkor vezető helyet foglal el, átlagosan évenként 8-18 működő egységgel.

A két táblázatot összehasonlítva kiderül, hogy az egyik legnagyobb forgalmat lebonyolító vállalkozás a nyomdai tevékenységet folytató cég - 2015-től pedig már két vállalkozás van bejegyezve ezzel a tevékenységi kóddal - és az éves átlagforgalmuk 4,4 millió lej. Az összforgalom a kereskedelmi szektorban is hasonló, viszont ott több, 5-8 egység között oszlik el ez az érték.

ábra 21 , forrás: www.statistici.insse.ro

Ha

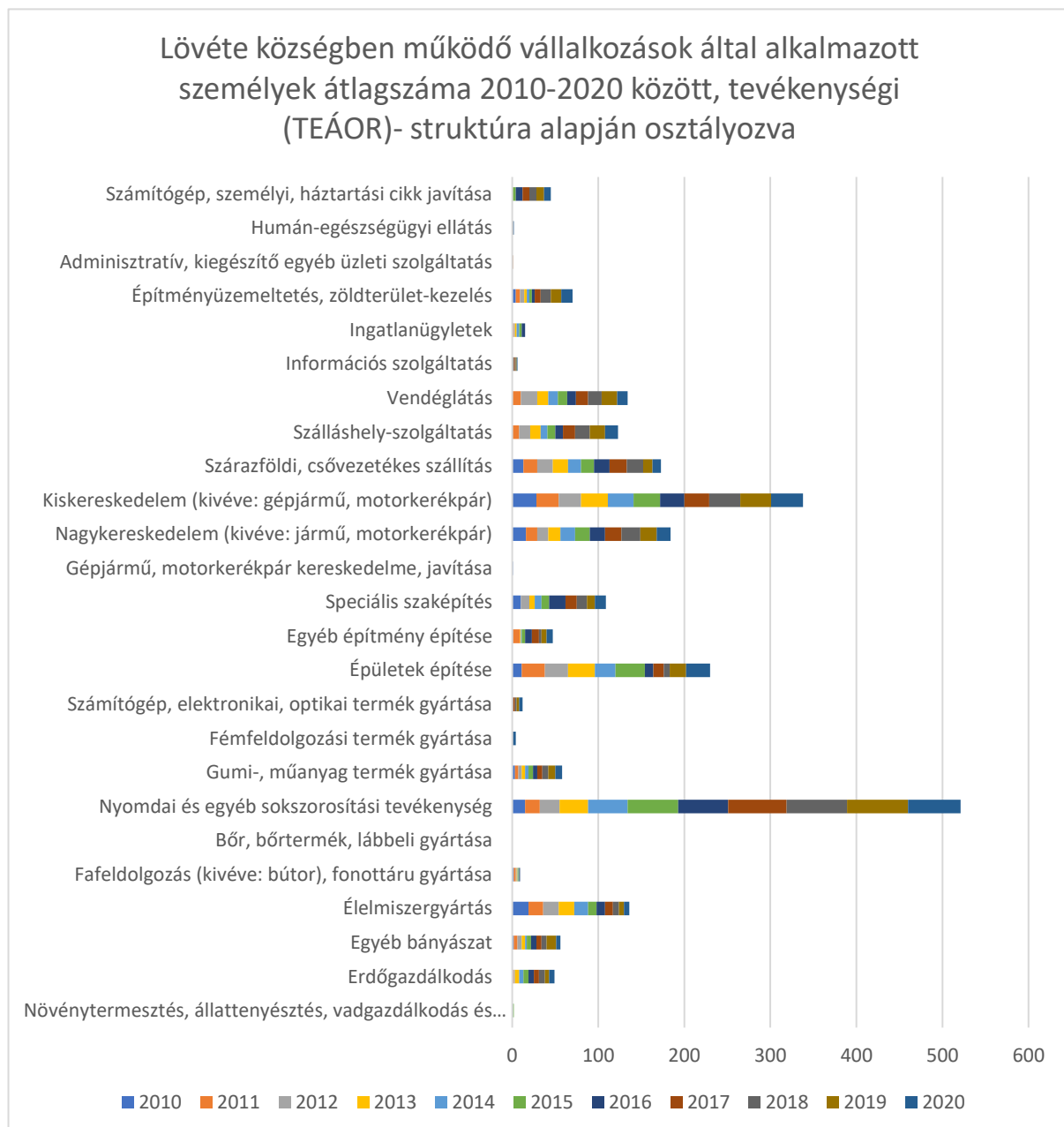
megvizsgáljuk az elmúlt 10 évben bezárt vállalkozások számát, 21. ábra, akkor kiderül, hogy 2011-2019 között 13 mezőgazdasággal foglalkozó vállalkozást szüntettek meg, ami kimagasló arány a többi tevékenységi területhez képest.

3.2.2 Foglalkoztatás, munkanélküliség és szociális segély

A 22. ábra mutatja, hogy a legtöbb munkaerőt foglalkoztató vállalkozás a nyomdai tevékenységet folytató cég, amelynek csak a székhelye található Lövétén, mégis sokan ingáznak a Szentegyházán működő telephelyre. 2020-ban 61 alkalmazottal rendelkezett.

A kereskedelemben dolgozók száma is jelentős, az elmúlt 10 évben a forgalom növekedésével arányosan nőtt, 2020-ban 53-an dolgoztak a kis- és nagykereskedelemben.

A harmadik tevékenységi terület, amely több embert foglalkoztat, az az építkezés. 2020-ban 11 vállalkozás összesen 48 személyt foglalkoztatott.

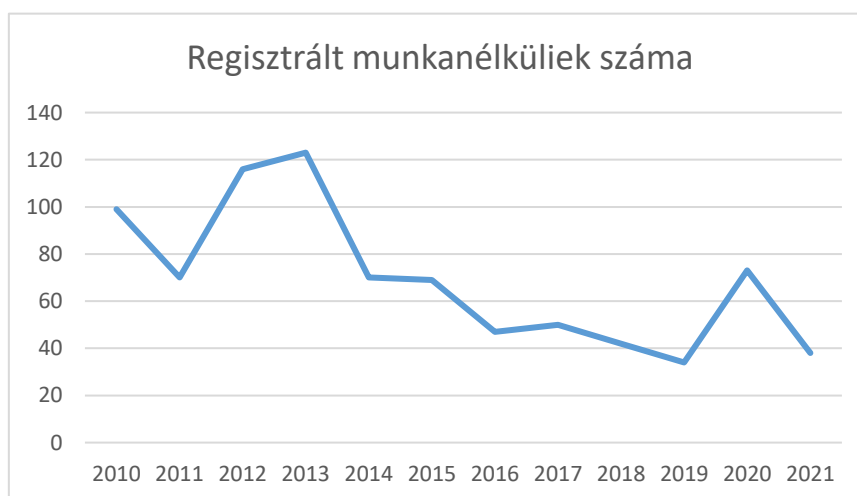
ábra 22, forrás: www.statistici.insse.ro

A Lövétén bejegyzett aktív (működő) vállalkozások által alkalmazottak száma az elmúlt 10 évben, 2010-től 2020-ig duplájára nőtt. 2010-ben 127 volt, míg 2020-ban ugyanez az érték 254.

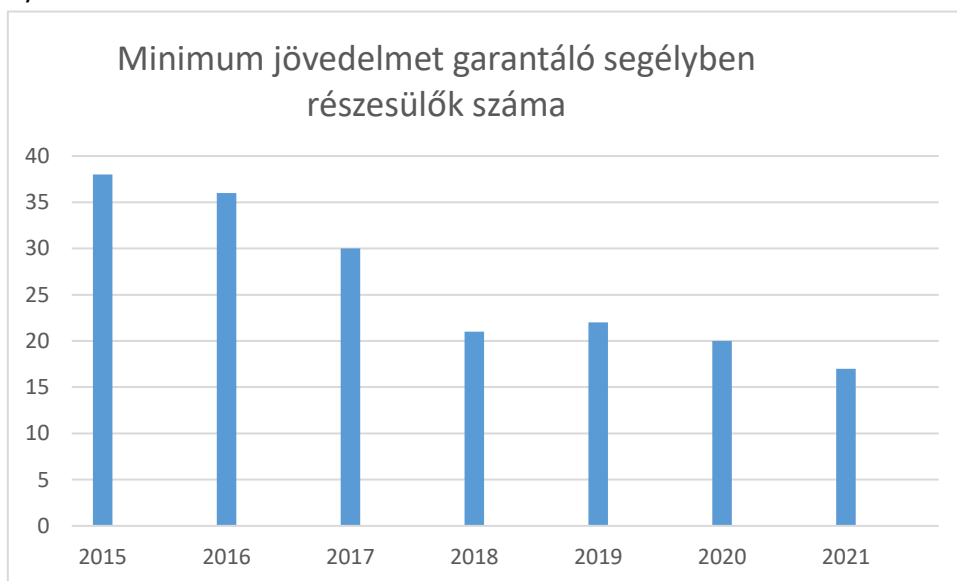
ábra 23, forrás: www.statistici.insse.ro

A foglalkoztatás elemzésénél nem hagyhatjuk figyelmen kívül a munkanélküli, valamint a szociális segélyben részesülők számát sem. Ha megvizsgáljuk a 24. ábrát akkor megfigyelhetjük a munkanélküli segélyben részesülő emberek számának kiugrását 2012-2013 évben, feltételezzük, hogy a 2008-2009-ben kezdődő gazdasági világválság hatására alakult ki ilyen mértékű munkanélküliség. Ezt az időszakot egy erőteljes csökkenő időszak követi, amelyet megtör a 2020-as év. 2019-ben regisztrált munkanélküliek számához viszonyítva több mint kétszeresére nőtt Lövétén a regisztrált munkanélküliek száma. Ez a növekedés a világjárvány hatásainak köszönhető, majd 2021-re visszaállt a munkanélküliség a 2019-es szintre.

ábra 24, forrás: www.statistici.insse.ro

A továbbiakban megvizsgáljuk azoknak a személyeknek a számbeli alakulását, akik közmunkásként a minimum jövedelmet garantáló segélyben részesülnek Lövétén. A helyi önkormányzat által szolgáltatott adatok szerint csökkenő tendenciát mutat azoknak a száma, akik kérvényezték ezt a típusú segélyt.

ábra 25, forrás: www.statistici.insse.ro

3.3.1 Mezőgazdaság elemzése

Lövete mezőgazdasága a környezeti adottságoknak köszönhetően főként állattartásra rendezkedett be. Hegyvidéki településként a szántóföldi növénytermesztés nem terjedt ki nagy területekre sem a múltban, sem pedig napjainkban. A szántóföldi hasznosításban elsősorban burgonyát, kalászos gabonákat, lucernát és lóherét termesztenek a gazdálkodók. A település körül fekvő mezőgazdasági területeket a múltban többnyire szántóföldi művelésben hasznosították, viszont amióta a kereskedelemben egyre könnyebben lehetett megvásárolni a kalászos gabonákat az emberek abbahagyták a termesztést. A gabonafélék fő beszerzési helye a községben működő malom, amely a hét öt napján kiszolgálja a vásárlókat. Szombatonként a helyi piacon is vásárolható gabona, ide a szomszédos településről hoz gabonát egy kereskedő.

Napjainkban ezeket a területeket kaszálóként és legelőként hasznosítják. Csak néhány parcellát hasznosítanak szántóföldként.

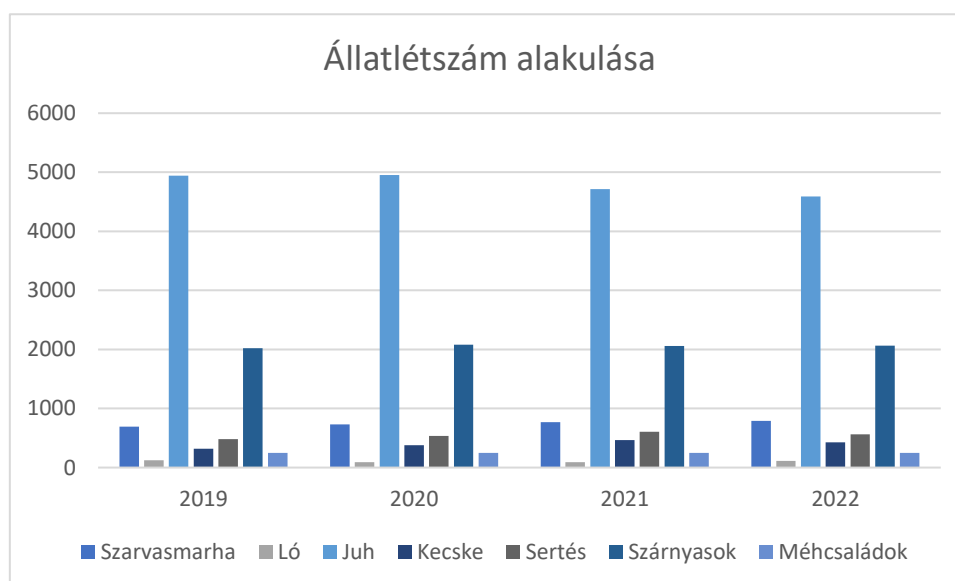
A község összterülete a következőképpen oszlik el a Polgármesteri Hivatal mezőgazdasági osztályának 2021. év végi jelentése alapján:

Mezőgazdasági területek	HA	Nem mezőgazdasági terület	HA
Szántóföld	205	Erdők	2.480
Legelők	1.737	Utak	106
Kaszálók	5.217	Épületek	132
Gyümölcsösök	35	Patakok, folyók, álló vizek	88
		Terméketlen terület	227
Össz. mezőg. terület	7.194	Össz. nem mezőg. terület	3.033
Település összterülete:		10.227 ha	

3. Táblázat, forrás: Saját szerkesztés a Polgármesteri Hivatal adatai alapján

Ha megvizsgáljuk a 3. táblázatot akkor jól látható, hogy arányaiban sokkal nagyobb területet foglal el a kaszáló és a legelő a szántóföldekhez képest a mezőgazdasági területből. Ebből a területi eloszlásból is szépen látszik, hogy a település mezőgazdasága az állattartásra van berendezkedve.

Elsősorban szarvasmarha- és juhtenyésztéssel foglalkoznak a gazdálkodók, amelyet a 26. ábra is szépen mutat.

ábra 26, forrás: www.statistici.insse.ro

A szarvasmarha és juhtenyésztés esetében Lövétén is kezdett megjelenni a farmszerű tartásmód. 10-15 nagyobb gazda van, akik az állatállomány jelentős részével rendelkeznek, de még jellemző a szarvasmarhák és juhok esetében is a háztáji tartás. A szarvasmarhatenyésztők főleg tejtermeléssel foglalkoznak, melyet elsősorban a helyi tejbegyűjtő központon keresztül értékesítenek. Egy gazda tejautomatát üzemeltet a faluban. A baromfitenyésztés is jelentős a településen, de ebben az ágazatban nem jellemző a farmszerű tartásmód. A sertésenyésztés is háztáji módon történik.

Ha megvizsgáljuk a természetett szántóföldi növénykultúrákat, 4. táblázat, megállapíthatjuk, hogy a természetett növények nagyrésze az állati takarmányozást szolgálja. Az alább megjelenített táblázat nem fedi a teljes természetett növény mennyiséget és területet, mivel az emberek nem jelentik le pontosan, hogy mit termesztenek és mekkora területen. Ebben a táblázatban azok a kultúrák vannak, amelyekre földalapú támogatást igényeltek a gazdálkodók.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ősz búza (HA)	0,42	0,29	0,98	0,26	1,2	0,58	0,11	
Lucerna (HA)	1,81	0,50	0,32	0,80	2,26	2,16	2,01	1,35
Tritikálé (HA)	1,57		1,22			0,88	0,42	0,42
Lóhere (HA)	4,22	1,57	1,48	2,68	1,25	0,79	0,34	
Krumpli (HA)	0,94	0,65	0,70	0,97	0,93	0,91	0,31	0,58
Tavaszi árpa (HA)	0,22	0,73		0,35				
Rozs (HA)	0,46	0,45						
Takarmány növény (HA)		4,52	4,51	0,83	0,20	0,35	0,35	0,35
Tavaszi búza(HA)			0,30	0,88	0,35		0,69	1,00
Ősz árpa (HA)	0,33	0,43		0,46			0,86	

4. Táblázat, forrás: Saját szerkesztés a Polgármesteri Hivatal adatai alapján, 2022

Az elmúlt 2 évben a Székely Gazdaszervezetek Egyesülete által elindított bio-minősítési folyamatba Lövete is bekapcsolódott. Elsősorban a mezőgazdasági területekre kértek bio-tanúsítványt. Jelenleg 13 kérvényező iratcsomót kezel a minősítő szakvállalat és összesen 1.514,35 hektár területre kérvényezték a bio-minősítést. Ebből 1.330,32 hektár közbirtokossági legelő, a fennmaradó 184,03 hektár 12 gazda legelője és kaszálója.

Lövétén működik a LÁZ Mezőgazdasági Szövetkezet, amely célja a mezőgazdaságban dolgozókat segíteni, de megalapítása óta érdemi tevékenysége nem volt.

3.4.1 Közbirtokosság

Lövete Közbirtokossága 2001-ben alakult újra, az 1/2000 törvény alapján. A Közbirtokosságnak 5 vezetőtanácsi tagja van, akik egyben az intézmény alkalmazottai és körülbelül 1600 tagja van, azért nem lehet pontos számot mondani, mivel állandóan változik a létszám az által, hogy az örökösök elosztják egymás közt a tulajdonrészt. Továbbá van egy 3 tagú Ellenőrző Bizottsága, akik a Közbirtokosság gazdálkodási és pénzügyi tevékenységeit vizsgálják, valamint van egy 8 tagból álló Legelő Bizottsága.

Lövete Közbirtokossága összesen 4.328,81 Ha területen gazdálkodik, amelyből 2.605 Ha erdő (60,17%), a fennmaradó 1.723,81 Ha (39,83%) pedig legelő. A Közbirtokosság saját állatállománnyal nem rendelkezik, ezért a közbirtokossági tagok állataival hasznosítják a legelőket. A legelőterületekre igényelhető földalapú támogatást minden évben jóváhagyja a Kifizetési Ügynökség, amely összegnek 80%-át a Közbirtokosság szétosztja az tagok között, 20%-ot legelőfelújítási tevékenységekre használ fel.

Az erdők kitermelését a Közbirtokosság üzemterv szerint végzi, évi 9000 köbméter kitermelhető fa mennyiséget enged meg az üzemterv. A kitermelt faanyagot műfaként és tűzifaként értékesíti az intézmény. A tagok az osztalékot kikérhetik fa formájában vagy pénzosztalék formájában.

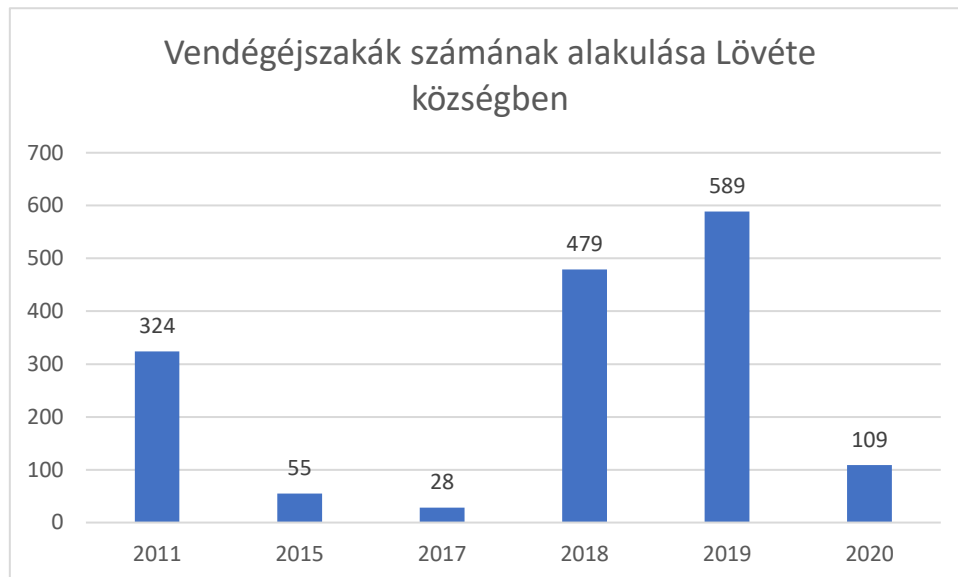
A Közbirtokosság évente 2 alkalommal tart rendes közgyűlést, amelyekre az érdeklődés igen gyenge. Általában 40-50 személy jelenik meg a közgyűléseken és sok esetben határozatképtelenek a közgyűlések. Ez alól kivétel a tisztújító közgyűlés, ahol 130-140 tag jelenik meg. Ez a nagyobb érdeklődés annak köszönhető, hogy azok a személyek, akik vezetőtanácsosi tisztségre jelöltették magukat, mozgósítják a tagságot.

3.5 TURIZMUS

A turizmusra vonatkozóan két típusú adatot vizsgáltunk meg. A Statisztikai Hivatal adatait és az interneten fellelhető szállásfoglaló portálok adatait.

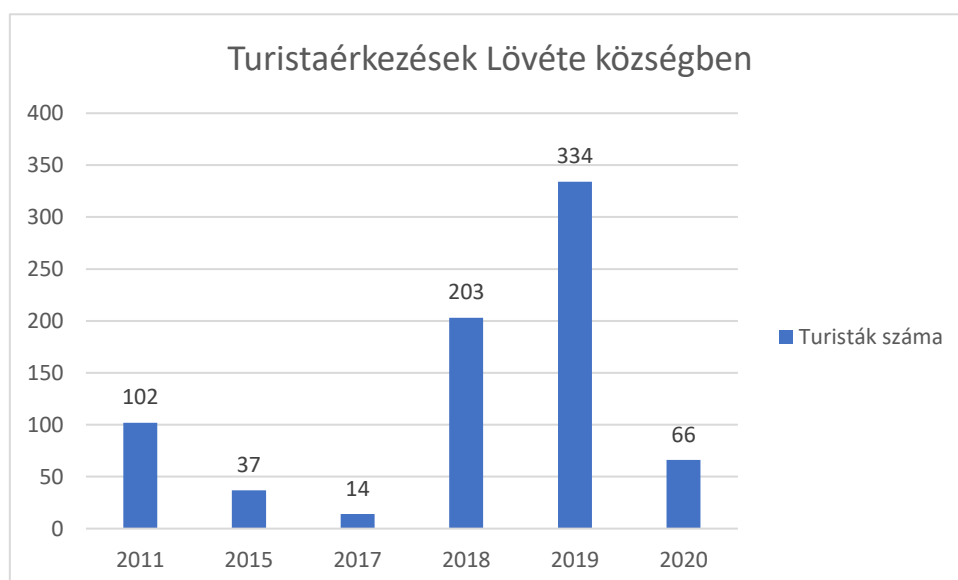
A Statisztikai Hivatal adatai alapján 2011-ben két turisztikai egység működött Lövete községben, egy turisztikai menedékház (cabana turistica) és egy turistapihenő (popas turistic). 2012-2019 között kizárólag a turistapihenő működött.

A vendégéjszakák száma, 27. ábra, követi az egységek számának alakulását. 2011 után, amikor bezárt a menedékház, a vendégéjszakák száma is csökkent, egészen 2017-ig. Ezután erőteljes növekedés tapasztalható, ennek feltételezhető oka az, hogy ekkorra készültel a turistapihenő/panzió főépülete. Ez a növekedés 2019-ig tartott, amikor a világjárvány miatt szüneteltek a turisztikai szolgáltatások.

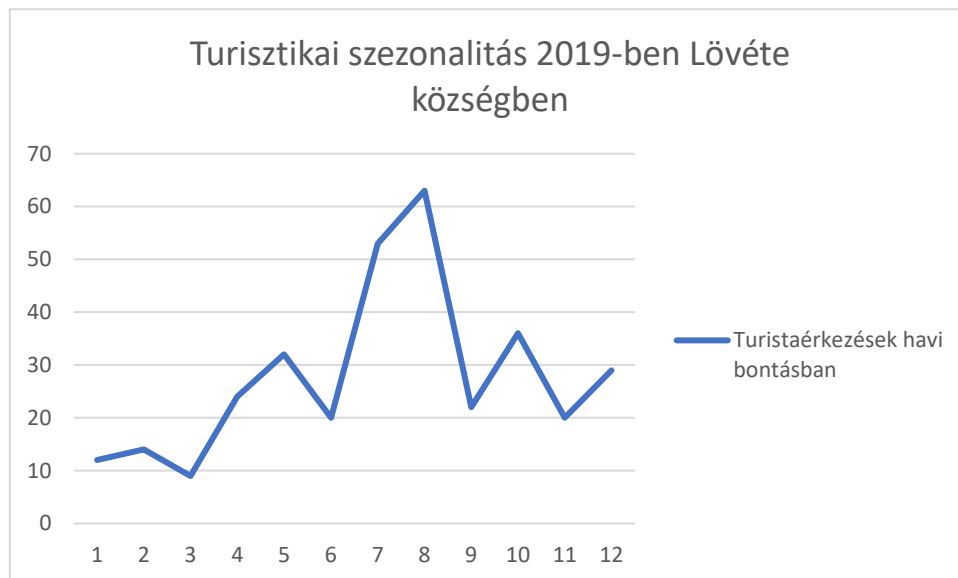
ábra 27, forrás: www.statistici.insse.ro

Ha a Statisztikai Hivatal adatait alapul véve összehasonlítjuk a turistaérkezéseket a vendégéjszakák számával, 27. és 28. ábra, akkor kiderül, hogy egy turista az elmúlt tíz évben átlagosan 2 napot töltött lövétei szálláshelyen. Ez a szám a 2021-es székelyföldi turistaszézon átlaga alatt van, ahol ez a szám 3. (<http://statistikak.erdelystat.ro/cikkek/novekvben-de-tovabbra-is-jelentsen-a-jarvany-eltti-szint-alatt-az-erdelyi-turistaforalom-a-nyari-idenben/99>)

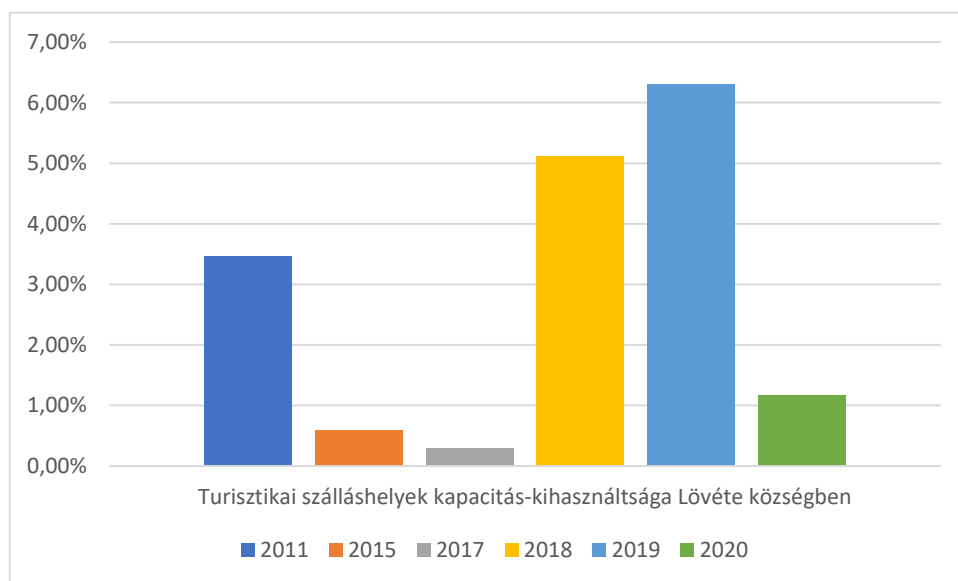
ábra 28, forrás: www.statistici.insse.ro

A szezonális vizsgálatához, 29. ábra, a 2019-es évet vettük alapul, mivel a vizsgált időszakon belül ebben az évben volt a legnagyobb a turistaérkezések száma. A főszezon Lövétén júniustól szeptemberig tart, míg az előszezon április-május és az utószezon október-november hónapokra esik. Mivel a hivatalos adataink csak egy vendéglátóegységtől származnak, ezért messzemenő következtetéseket nem tudunk levonni, viszont egy általános képet kapunk a turizmus helyzetéről.

ábra 29, forrás: www.statistici.insse.ro

A turisztikai szálláshelyek kapacitáskihasználtsága, 30. ábra, a székelyföldi átlagnál alacsonyabb, ahol 2020-ban ez az érték 26,6% volt, míg Hargita megyében 17,8%. (<http://statistikak.erdelystat.ro/cikkek/novekvben-de-tovabbra-is-jelentsen-a-jarvany-eltti-szint-alatt-az-erdelyi-turistaforgalom-a-nyari-idenyben/99>)

ábra 30, forrás: www.statistici.insse.ro

Az interneten található szállásfoglaló portálok adatai szerint (travelminit.ro, booking.com, airbnb.com honlapokon 2022 júniusában) Lövete községben a következő elszállásolási egységek találhatóak:

Településrész	Elszállásolási egység	Elszállásolási egység típusa	Férőhelyek száma
Kirulyfürdő	Katalin kulcsosház	kulcsosház	17
	Jasmin kulcsosház (cabana)	kulcsosház	10
	Wild Rose vendégház	kulcsosház	6
	VÁGÁS PANZIÓ	panzió	16
	Wigwam kulcsosház	kulcsosház	10
Szeltersz	Szeltersz Panzió	Panzió/vendégház	17
	Forest Cottage Weekend House	Villa/kulcsosház	9

5. Táblázat, forrás: saját szerkesztés, 2022

Ha a két adatsort összehasonlítjuk, azt láthatjuk, hogy a hivatalos statisztikákban sokkal kevesebb elszállásolási egység jelenik meg.

Turisztikai szempontból Kirulyfürdő és Szeltersz számít központi vonzerőnek, a községek központban nem működik elszállásolási egység. A turisztikai látványosságok nagy része is ezeken az erdei részeken helyezkedik el. A faluban található egy Európai Unió forrásokból 2016-ban elkészült turisztikai információs iroda, ami jelenleg nem működik, az épület kihasználatlanul áll.

3.5.1 Turisztikai látványosságok:

Nádasszéki népi gyógyfürdő

A Vargyas-patak völgyében szénsavas és sós források egyaránt megtalálhatók. Az itt feltörő gyógyhatású források már a régmúltban ismertek voltak és nagyon népszerűek, nem csak az itt élők körében. A Bélmező nevű helyen feltörő források vize annyira hasonló ízben és gyógyhatásban a híres niedelseltersi forráshoz, hogy az itteni vizeket Székely Selters névre keresztelték, és az 1850-es évektől palackozták, illetve forgalmazták. A Nádasszéki sósfürdő a Kiruly-patak Vargyas-patakba ömlésétől északra, a patak jobb oldalán elterülő sós lápon alakult ki. A hagyomány szerint egy helyi lakos, Balázs József fedezte fel az itteni sós víz gyógyhatását, miközben kaszált a mocsaras területen. Kezdetben a forrás vizét nagy üstökben felmelegítették, és fakádakban fürödtek a gyógyulni vágyók. Később egy 2x2 méteres famedencét létesítettek a területen. A medence egyik sarkába vashordót helyeztek, abban tüzelve melegítették fel a vizet. Az 1900-as évek elején készítették el a ma is használatban levő 4x4 méteres medencét. A fürdő 1830-tól a Balázs család tulajdonában van. A szocializmus alatt a szentkeresztbányai vasüzem működtette a fürdőt, mely napjainkban ismét a család tulajdonát képezi. A fürdővel szemben, 200 méter távolságban tör fel a Nádasszéki borvíz, amely napjainkban is az egyik legkedveltebb ivóvízforrása a környéken élőknek. A Nádasszéki fürdő vize enyhén szénsavas, nátrium-klorid típusú ásványvíz, ízületi megbetegedések, idegesség, nyugtalanság, álmatlanság, érszűkület és magas vérnyomásban szenvedő betegek használják.

(https://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1dassz%C3%A9ki_f%C3%BCrd%C5%91)

A fürdő általában májustól szeptemberig vagy időjárás függvényében októberig működik egy 10 m X 6 m nagyságú deszkával bélelt födött medencében. A vizet fatüzelésű kazánnal melegítik. A szezonban minimum 70%-os kapacitáskihasználtsággal működik.

Lövétei sóskút

Lövete falu alsó részében található a sóskútra ráépített sóház, amely sósvízzel látta el nemcsak Lövétét, hanem a környékbeli falvakat is. A vidéken ilyen házak találhatók még Homoródmásón, Horódszentmártonban, Korondon és Parajdon is, ám a helyiek meggyőződése szerint itt a legjobb minőségű a só.

A sóház elmúlt már százéves, 1866-ban épült rá a kútra, amiről a bejárat felirata is tanúskodik. Az épület 1996-ban új fedelet kapott. A falunak egykor sóbányája is volt, mely azonban kevés ideig működött.

A falu maga egy nagy kiterjedésű sóréteg felett helyezkedik el, amely a parajdi sómezővel van kapcsolatban. Valahol a falu alatt a sóréteg egy forrással, érrel találkozik, amely létrehozta a Sóskutat, az így létrejövő sóoldat pedig igen koncentrált. A helybeliek igen nagy becsben tartják a Sóskutat, mely teljes sószükségletüket fedezi. (<https://visithargita.com/hu/places/a-lovetei-soskut-3myzavwxusyvxg>)

Kirulyfürdő

Kirulyfürdő a Székelyudvarhelyt Csíkszeredával összekötő úton található, Szentegyháza közelében.

Tiszta levegője, csendessége és szelíd klímája miatt a leglátogatottabb fürdőhelységnek számított Hargita megyében, de Erdély szintjén is. Bár már 1600-ban is ismert volt, kiépülése csak az 1770-es években kezdődött.

Kirulyfürdőre beérve a H503-as fűrés köszönti az ide érkezőt, mely időszakosan szénsavas ásványvízsugarat lő ki. Napjainkban kör alakú híddal van körbe építve, és amennyiben a látogatónak szerencséje van, a vízkitörés látványa igen emlékezetes marad.

A fürdőhely közelében három, igen magas ásványi anyag (2-4 g/l) és szénsav tartalmú ásványvízforrás található. A víz finom íze elsősorban a magas széndioxid tartalomnak köszönhető (CO₂ = 1,6 g/l). Ezek fogyasztását egykor emésztési panaszokra, savhiány kezelésére, illetve vízajtóként írták fel, míg a borvízfürdőt érrendszeri panaszok esetére ajánlották. (https://visithargita.com/hu/places/kirulyfurdo-pxsm8f_mytwng)

A kirulyfürdői egykori pionírtábor épületei ma már romos állapotban vannak, az épületek az önkormányzat tulajdonát képezik, az alattuk levő terület egy része a lövétei katolikus egyházközség tulajdona, míg a másik része a Lövétei Közbirtokosságé.

Hargita-ligeti forrásláp:

A Szortyogó borvízlápként is ismert Hargita-liget tipikus dagadóláp: a lefolyástalan mélyedésben, az andezit vízátnemeresztő tulajdonsága miatt a felszínen felgyűlt a víz és jellegzetes növényzet hódította meg a területet, a tőzegmoha-telepek vastagodása miatt a láp felszíne enyhén kidomborodik. A 120 m hosszú és 50 m széles lápot vastartalmú borvizek is táplálják, amelyeknek gyógyhatását már régen felismerték és fürdőmedencét is ástak a láp szélében. Ez jelenleg teljesen kihasználatlan, elhanyagolt állapotba került. A borvízláp növényzete hasonlít a többi hargitai tőzegláphez, számos jégkorszaki reliktumfaj megmaradását tették lehetővé a mikroklímatis viszonyok. Fontosabb növényfajok: szibériai hamuvirág (*Ligularia sibirica*), vidrafű (*Menyanthes trifoliata*), fehér májvirág (*Parnassia palustris*), fecsketárnics (*Gentiana asclepiadea*), gyapjas sás (*Eriophorum angustifolium*), hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*), foltos kosbor (*D. imaculata*), mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*) és a rovarévő kereklevelű harmatfű (*Drosera rotundifolia*). A fás növények közül megemlíjtük a következőket: hamvas éger (*Alnus incana*), hamvas és babérlevelű fűz (*Salix cinera*, *S. pentandra*), törpe nyír (*Betula humilis*).

Kijelölt túraútvonalak:

- Szeltersz fürdő-Vargyas-szoros - (C.N.I.PT. Vlăhița - Colțul Chirui - Peștera Orbán Balázs (Cheile Vârghișului)) **SÁRGA SÁV**
- Szentegyháza - Szeltersz – Kirulyfürdő – (oraș Vlăhița - Selters - Băile Chirui) **SÁRGA PONT**
- Hargita Keresztyén Tábor – Kirulysarka – (Tabăra Creștină Harghita - Colțul Chirui) **PIROS KERESZT**
- Kirulyfürdő-Vargyas-szoros – (DN 13A (Dealul Piatra Colibei) - sat Băile Chirui - Colțul Chirui) **KÉK KERESZT**
- Sólyomkő háta – Kirulyfürdő - (DN 13A (sub Piatra Cornului) - sat Băile Chirui) **KÉK PONT**

<http://statisztikak.erdelystat.ro/adatlapok/lovete/1421>

4. Mélyinterjúk és fókuszcsoportos beszélgetések összegzése

4.1 Mélyinterjúk gondolatainak az összegzése és kiértékelése

A település fejlődésének irányát meghatározandó tényezők beazonosítása érdekében négy mélyinterjú készült, egy irányított szerkezet szerint, amelyben a kiválasztott célszemélyek a község életében vezető szerepet töltenek be, akik számos helyi projekt kezdeményezői és kivitelezői voltak. A cél az volt, hogy a beszélgetések során beazonosításra kerüljenek azok a témák, területek, amelyek a készülő stratégia megalapozásához egy empirikus felmérés gondolatait, kérdéseit, vizsgálandó hipotéziseit megadják.

A szabad beszélgetések során számos gondolat, érzés, érték meghatározás született, ugyanakkor a megkérdezettek számos kérdésben fogalmaztak meg ötleteket az egyes területek fejlesztésére. Az interjúk során az alábbi gondolatok születtek:

A sajátos lövétei közösség kialakulása a történelem során kialakult elszigeteltségből adódó elzárttság miatt alakult ki, amely egy nagyfokú egymásrataltságot eredményezett, amely pozitívan hatott az **erős közösség** kialakulására. Ennek jellegzetes ma is látható jegyei a népviselet, szokások, tájszólás (e betű sajátos használata), sajátos szóhasználat.

Véleményük szerint fontos megjegyezni, hogy a női székelyruha, amelynek az egyedisége meghatározó, egy jelentős másképp-fejlődést, alakulást mutat, akár a szomszéd településekhez képest is. Ez a sajátos bezártság a tagoknak egy **bizalmi légkört** hozott létre, amelyben jó lenni és felnőni, mert megtart. Ez ma is tetten érhető akár a virtuális közösségekben is, hiszen a lövéteiek elsősorban zárt csoportot hoznak létre és abban kommunikálnak, szervezkednek különböző gondolatok, csak cselekedetek szükségesek mellé.

A közösségi média egy újfajta lehetőséget teremt az **elszármozottakkal való kapcsolattartásra**. A zárt közösség egyik hátránya egy interjúalany véleménye szerint a nagyfokú intervencionizmus a közösség részéről, ha valaki a közösség tagjai közül ki szeretett volna emelkedni szakmai- közösségi-, más fejlődési területeken. Ezek a tagok rendszerint vagy lemondtak a terveikről, vagy elmentek a közösségből, mert a közösség belső dinamikája semlegesítette ezeket a kezdeményezéseket. Nagyon sokan próbálkoznak később hazatelepíteni ezt a tudást, tapasztalatot, tőkét, kapcsolati tőkét, viszont elég kis sikerrel lehet ezeket életbe ültetni. A hazatelepítés oka az, **hogy jó Lövéten lenni, mert otthon van ott az ember**, mindenki köszön, mindenki segít.

Mindenki egyetértett abban, hogy **a gyerekkor meghatározó a lövétei érzés alakulásában**, amelyet igazán akkor él át az ember, ha tartósabb ideig él távol, és érzi ennek hiányát. A közelség érzése, az ismertség érzése, a táj, a tér nyugtató hatása, a **hagyományok megélése adja a lövétei létet**. A közösség életét tartalommal kell feltölteni, mert az adja a lövétei élet értelmét.

Egy közösség igazán csak akkor fejlődik jól, ha vannak vezetői, akik mernek döntéseket hozni akár nehezebb témákban is. Sok esetben a közösség nehezen él meg olyan döntéseket, amelyek a komfortérzetét súrolja, de ha van bizalom, akkor a közösség elfogadja, hogy ez egy pozitívabb életminőség érdekében történik.

A község **egy közösségi mágnes**, hiszen nagyon sok elszármozott számára jelenti a megpihenés és az újra feltöltődés helyszínét. A vallási, családi, hagyományőrzési események és rendezvények megerősítik a közösség tagjait és pozitív hangulatot teremtenek rövidtávon. Ezért volna fontos

előretervezetten gondolkodni a rendezvényekben, mert ezek hatása adna egy folytonosságot a közösségi életérzésében.

A közösség összetartásában fontos feladata van a falutalálkozóknak, amelyek szervezésében korábban aktív szerepet is vállaltak a megkérdezettek, amelynek egyik kiemelkedő elképzelése volt a **Faluprojekt-iroda**, amelyen keresztül közösségfejlesztő projekteket és programokat lehetett volna kifejleszteni és lebonyolítani. Ezek a találkozások feltöltik a közösség tagjait, egy rövid időszakra kifejezetten a pozitívan kommunikálnak és viszonyulnak a tagok. A jelenben sajnos nincsenek találkozóhelyek, ahol csak úgy lehet lenni és beszélgetni az életről. Véleményük szerint fontos lenne ilyen fórumokat szervezni, kitalálni, ahol kiderülne, hogy mi vonzza a közösség tagjait és mi tartja ebben a 21. században.

Az elszármazottakkal való kapcsolattartásban sokat segít a közösségi média, amelynek segítségével családok, baráti körök egymással tartanak aktív kapcsolatot. A közösségépítésben fontos szerepe van az egyház-oktatás együttműködésének, amely kiterjed a közösség minden tagjára. A foglalkozásokat nem csak fiataloknak kell szervezni, hiszen a felnőtt és idősebb generáció tagjai sokszor jobban igényelnék az ilyen programok szervezését, mint a fiatalok, akiknek amúgy is szervezi a közoktatási rendszer.

A megkérdezettek szerint a kulturális-egyházi és a természeti vagyona a község legnagyobb gazdasági potenciálja. Az egyház-kulturális vagyon egyik kiemelkedő értéke a hagyományok tisztelete, valamint **az aktív egyházi élet**, amelynek épített központja a község központjában található egyházi centrum, amely a külső érkező számára a település központját is jelenti építészeti szempontból. A felújított templom és a kiszolgáló várfalszerkezete, a **Népfőiskolának nevezett többfunkciós közösségi ház**, fejlesztési iroda, napközi egy markáns épített öröksége a településnek.

A község legnagyobb gazdasági értéke és vagyona a természeti vagyon, amelynek meghatározó részarányát a **Lövéte Közbirtokosság** tulajdonolja és gazdálkodik vele. A közbirtokosság működési merevsége nagyon sok problémához, konfliktushoz vezetett a megalakulása óta, viszont sokat hozott és adott a közösség fejlődéséhez.

A természeti vagyon jelentős része a helyi közbirtokosság tulajdonában van, amely hatalmas vagyon és finanszírozási értékfelhalmozást vitt végbe az elmúlt időszakban, viszont **nem sikerült ezt aktív tőkévé alakítani**. Ennek eredménye, hogy a hatalmas vagyon nem produkál nyereséget a közösség számára. A közösség haszna ebből nem csak a pénz, hanem a létrehozott munkahely, a felújított közösségi terek, a támogatott fiatalság programjai lennének. A megkérdezett véleménye szerint **hiányzik a tagok részéről a felelősségvállalás**, a vezetők részéről a vezetői tudás és a karizma, hogy ez elmozduljon. Szerintük sok impulzusra lenne szükség, kockázatvállalásra, mentalitásváltásra, valamint sikeres példák megismerésére.

A közösség felnéz az almási gondolkodásra és eredményekre, **fontos lenne több területen együtt gondolkodni** a szomszédos községgel. Amíg Almáson van gazdálkodói tudás, addig a lövétei gazdálkodást véletlenek irányítják. A közbirtokosság területén külszíni bányák működnek bérkitermeléssel, amelyek nyersanyagvagyonra véges. A kitermelést végző pár vállalkozás a község meghatározó vállalkozói lettek, akik más ágazatokban is fejlesztettek, ezt a példát kellene a közbirtokosság is kövesse. Ezek a vállalkozók beruháztak pékipari, halászati, vendéglátós, építkezési, kereskedelmi cégek létrehozásában.

Ha valamit tehetne, akkor **az emberek gondolkodását** változtatná meg, amely a jelen pillanatban visszafogja a fejlesztési folyamatokat. A község munkaerejének egy jelentős része a rendszerváltás előtti és utáni időszakban állami tulajdonú vállalat alkalmazottja volt, belőlük hiányzik a vállalkozói készség, jelentős nyugdíjjal rendelkeznek, és **meghatározó vásárlóerőt képeznek**, amely egy sajátos helyzetet generált a község kiskereskedelmében.

Ha valamit meg lehetne változtatni, akkor újraépítenék a **piacteret**, amely egy ekkora községet megilletne, mint centrum. Ugyanakkor fontos lenne kialakítani egy **egészségügyi házat**, amely szélesebb körben szolgálná a község egészségügyi elvárásait. A kultúrotthon a jelen pillanatban egy kényszermegoldás, hiszen sem méretében, sem logisztikai befogadóképességében nem képes kiszolgálni a község elvárásait. A köztulajdon **telekkönyvezési folyamata nehézkes**, ezért nagyon sok lehetőségtől és forrástól elesnek. A gyerektáborok újraindítása tenne lépéseket, mert az mind a turizmus tekintetében, mind a helyi gazdaság egyéb tekintetében is jelentős árbevételt tudna jelenteni.

A vállalkozói készség kialakulása **egy új felnőtt generáció** megjelenésével jelent meg, amely azonban jelentős kockázatot vállal, hiszen problémáival nagyon magára marad, mert a helyi vállalkozóknak nincsen érdekvédelmi képviselője.

Az egyik interjúalany kudarcként éli meg, hogy a **község ennyire rosszul tolerálja a kiemelkedően teljesítő tagjainak eredményét** és sikerét. Véleménye szerint az infrastrukturális fejlesztések nem fejlesztések, hanem politikai tevékenységeknek a következményei. A fejlesztés alapfeltétele az, hogy a közösségi gondolkodást építse és befolyásolja, fejlessze a helyi szürkeállományt.

Kudarcként élik meg az elmúlt időszakban a közösségi élet alakulását, a programok hiányát, hogy **nem sikerült a közbirtokosságot közelebb hozni a község elvárásaihoz**. Tervei között volt egy lövétei Október Fest program meghonosítása, amely egy új rendezvénye tudna lenni a térségnek.

A **község életét dinamizálni kellene, amelyben a helyi iskola aktívabb szerepet kellene**, hogy vállaljon, amelyben a szülők is aktív partnerek. Sokat tud jelenteni az iskolaigazgató hozzáállása, aki vezetőként áll az értelmiség élére.

A fiatalok életében sokat jelent a Kákvirág néptáncgyűttes, amely **több tucat fiatal számára szervez néptáncoktatást és egyéb közösségi programokat**, amelyek egybetartják és nevelik a fiatalokat a helyi értékekre. Nagyon **sok helyi fiatal van**, akik már más településeken tanulnak tovább, de szabadidőben igényelnék a közösségi foglalkozásokat. Erre megoldásokat kellene találni.

Minden megkérdezett aktív részese a közösségi élet szervezésének, volt aki ennek érdekében egyesületet hozott létre, amelynek segítségével támogatta sport, tánc és más kezdeményezéseket.

Az igazi közösségi tevékenységek sok esetben az utcákban zajlanak, az egyes utcáknak sajátos belső élete van. Ezeket az utcákat kellene újra összeszedni egy értékmegtartó program mentén, amelyben fontos szerepet kapnak az egyházi tevékenységek.

A fiatalok számára nagy hátrány, hogy nincsen a közelben város, **ahol a modernitást jobban ki lehetne élni**. Jelentősen csökken a település lakossága, ők 120-an születtek és 2021-ben 40-en születtek a faluban.

A fiatalok megtartása érdekében fontos lenne az iskola szerepének a megerősítése, a tanárok délután váljanak oktató szakemberekké, legyenek foglalkozások minden generációnak.

Fontos minden szomszéd településsel megerősíteni a kapcsolatot, de mindenikkel másért. Almással a hasonló problémakezelés és fejlesztés terén, Szentegyházával pedig az elérhető szolgáltatások miatt. A lövéteiek abszolút többsége nem tekint városként Szentegyházára, és ez sokat elárul a viszonyulásról, sok területi és adminisztratív konfliktus van, ugyanakkor ott van az összefogás lehetősége is. Turisztikai programfejlesztés szempontjából létfontosságú az együttgondolkodás Almással.

A község infrastruktúrában sokat fejlődött az elmúlt időszakban, de ez nem jelent stratégiai fejlesztési gondolkodást. **Tíz év múlva egy teljesen más közösséget fogunk találni** a generációváltás és az elköltözések miatt. Az egyik interjúalany véleménye szerint jelentősen alakult a községben az egészségtudat, de nem elegendő. Az elmúlt időszakban egy régi szokás szerint fogyasztott ásványvízforrás használatát sikerült lecserélni, valamint a fiatalok számára csoportosan szervezett kiszállásos úszótanfolyamok javították az amúgy jellegzetes és gyakori hátgerincferdülést. Az előbbi egy jellegzetesen magas vérnyomásos állapotot tartott fent a magas sótartalma miatt, a második élettani fejlődés pedig sok lövétei ember életét nehezítette meg.

Nagy értékű vagyonnak tartják a Szeltersz és a Kirulyi telepek meglétét, amely érték és feladat is egyben. **Veszélyesnek tartják a kultúra- és tájidegen ellenőrizetlen fejlesztések megjelenését a telepeken**, fontos lenne egy részletes szabályozás kidolgozása és nyomon követése. A telepek fejlődését is az ott élő és fejlesztő közösségek gondolkodása fogja meghatározni.

A mélyinterjú összegzése során az alábbi kérdések kerültek megfogalmazásra, amelyek egy a fejlesztési folyamat következő részeként sorra kerülő fókuszcsoportos felmérés alapkérdései lehetnek:

1. Miért jó lövéteinek lenni? (lövétei identitás)
2. Van-e kapcsolata az elszármazott rokonokkal és azok leszármazottjaival?
3. A község gazdaságának mi az erőssége?
4. Mi az, amit megváltoztatna és aktívan hogyan tenné?
5. Volt-e az elmúlt 5-10 évben olyan elképzelése, amelyhez nekifogott, de kudarcba fulladt valamiért?
6. Hogyan értékelné a lövétei közösségi életet, és mennyire vesz részt benne?
7. Hogyan látja a fiatalok érvényesülését és lehetőségeit Lövétén?
8. Melyik szomszédos településsel tudna elképzelni egy partneri együttműködést?
9. Hogyan van megelégedve a közösségi szolgáltatásokkal?
10. Hogyan látja Lövétét a következő 10 év távlatában, mi az Ön álma?
11. Erőssége vagy gyengesége a községének a három telepe?

Megfogalmazott fejlesztési témák:

- egy élehető, a fiatal generációk számára is értelmezhető közösségi élet kell kialakítani
- a településüzemeltetés egy magasabb életminőséget kell, hogy biztosítson
- a település gazdaságának élénkítésére van szükség
- a hagyományok megtartása létfontosságú mind a közösségi, mind a családi életvitelben
- a település fejlesztése érdekében vállalkozás és közösségfejlesztő programokra van szükség, hogy vezetők szülessenek
- az ifjúság számára vállalkozás-, közösségi terek és szolgáltatások kialakítására van szükség
- településszintű kommunikációs stratégiára van szükség, amelyben egy „az értékrendjében megmaradó, életvitelében pedig megújuló Lövétét” lehet bemutatni.
- Szeltersz és Kirulyfürdő turisztikai programot kiemelten kell kezelni

4.2 Fókuszcsoportos felmérések eredményeinek értékelése

A mélyinterjúk során beazonosított kérdésekben fókusz csoportos vizsgálatokat végeztünk a lövétei közösség életében meghatározó személyek bevonásával. A csoportok kiválasztása a közösség életében beazonosítható jellegzetes élet- és munkavitelet követő minták alapján lett kiválasztva. Ezek a csoportok a női vállalkozók, a helyi vállalkozók, a helyi értelmiség, a mezőgazdászok, valamint a helyi önkormányzati képviselők tagjaiból álltak.

A felmérés során az öt csoport irányított kérdések mentén lett levezényelve és feldolgozva. A cél az volt, hogy a felmérések hasonló szerkezetűek legyenek, amelyet egy egységes szerkezet alapján lehet feldolgozni. Az egyes csoportok véleménye a jelen stratégia mellékletében lesznek feltüntetve, a teljes értékelés pedig a következő:

1, Miért jó lövéteinek lenni?

A Lövete szó, kifejezés a legtöbb megkérdezett számára a szülőföldet jelenti, ahol született és megélt gyerekkorát, ahol nagyon sok kedves élménnyel gazdagodott és kapcsolatokat épített. A település földrajzi elhelyezkedésének távolsága nagyobb centrumoktól egymásrataltságot eredményezett, amelyet erősített az erős vallási kötelék, amely erős katolikus karizmát hozott létre az évek során.

A lövéte kifejezés sok ember számára a megmaradás és a makacsság jelképét jelenti, ahol biztonságban lehet a családoknak gyarapodni, ahol zárt családi közösségekben több nemzedék élt együtt. A büszke múlt képe él a családokban, amely a hagyományok és a népviselet sajátosságában mutatkozik meg a jelenben is. Az erős identitás erős jellemet kreál vallják a megkérdezettek.

A közösség összetartozásának egyik megjelenő formája a jelenben is a „mindenki köszön mindenkinek” szokás, amely napi szinten karbantartja az összetartozást. A hagyományok megélését erősítik az ünnepek, a falutalálkozók, vallásos szertartások. Ezek a találkozások jó alkalmak arra, hogy az elköltözöttek is hazatérjenek, kapcsolatokat ápoljanak, és a gyerekeiknek kapcsolatot építsenek. A megkérdezettek véleménye szerint annak a lövétei elszármazottnak a gyerekeiben alakul ki lövétei identitás, aki gyerekkorában sok időt töltött el a nagyszüleinél, sok emléke, élménye van ebből az időszakból. Az együttélésnek ez a formája egy sajátos miénk- érzést alakított ki, amely az egyik legnagyobb erő a közösség megtartásában.

A zárt közösségek nagy előnye a biztonság, hogy a védtelent megvédi, az elesettet felemeli, de ugyanakkor az a negatív jellemvonása is megvan, hogy a feltörekvőt visszafogja, mert úgymond „kilóg a sorból”. Ebből adódóan a közösség mindig nehezen tolerálta a sajátos elképzelésű tagjait, akik tovább tanultak, művészek lettek, vagy bizonyos közösségfejlesztési elképzeléssel álltak elő, amelyek nem voltak szokványosak. A falu elszármazottainak jelentős része ebből a körből került ki. Nagyon sokan álmaikat távol szülőhelyüktől valósították meg, amelyre utólag a szülőfalu is büszke lett. A közösség jelenkori elvárásainak a legnagyobb akadályként határozták meg a megkérdozettek ezt a magatartási formát. Ezt az érzést vallják azok a lövéteik is, akik a községben születtek és értelmiségi pályát választottak, a visszafogadás nagyon merev és elutasító volt.

2, Van-e kapcsolata az elszármazott rokonokkal és azok leszármazottaival?

Az elszármazottak két meghatározó és sajátos jellemzővel bíró csoportra oszthatók: akik a községben születtek és az életük egy bizonyos szakaszán költöztek el, valamint azok, akik lövétei elődökkel rendelkeznek, de már más településen születtek. Amíg az első csoportnak aktív tapasztalata van a közösség életéből, a hétköznapiakból, addig a másik csoportnak elsősorban vakációban-, a szabadság alatt-, az ünnepek során- kialakult idealizált kép van a lövétei életről.

A kapcsolatot a jelen kor digitális eszközeivel sokkal sikeresebben és intenzívebben lehet tartani, mint korábban. Amíg korábban a személyes találkozás jelentett egy találkozást, addig a jelenben a közösségi média adta lehetőségek családi és közösségépítési lehetőségeket adnak.

A jelen munka során több olyan közösségi média felületén létrehozott csoportot azonosítottunk be, amelyben a lövéteiek tartják egymással a kapcsolatot.

A digitalizáció mindenképpen előnyösen alakította a kapcsolattartást, azonban a településről szóló szervezett kommunikáció hiányos, annak ellenére, hogy több honlap és közösségi felületen létrehozott kezdeményezés van. Az egyik hozzászóló szerint a digitális eszközök segítségével több és naprakész információt kellene a településről közölni, amely jobban segítené a kapcsolattartást minden lövétei között. Ebben lehetne nagy szerepet szánni a lövétei fiataloknak, szabadidővel rendelkező egyetemistáknak, akik magasabb digitális készségeik miatt könnyen gyártanának videó és képi tartalmakat, amelyet meg lehetne osztani az érdeklődőknek. Ez az anyag fontos lenne a születendő turisztikai és vendéglátós ágazat kommunikációs kampányában is.

Ennek a kapcsolattartásnak egyik eredménye, hogy sokan nyugdíjas korukra hazaköltöznek és egy meghatározott időre aktív lakosai a településnek.

A kapcsolattartást meghatározó nagyobb faktorok a kortárstalálkozók, vallásos ünnepek és szertartások. Szokássá vált, hogy elszármazott családok gyerekei számára a hitmegélés stációit a szülőfaluhoz kössék, mint keresztelés, elsőáldozás és bérmálkozás. Ennek a szertartásai jelentős településszintű rendezvényeket hoznak létre, amelyek során erősödik a kapcsolati tőke és ugyanakkor jelentős gazdasági vonzereje is van kereskedők és szolgáltatók számára. Ezeket a találkozásokat erősítik a 18 évesek bálja és a kortárstalálkozók.

A találkozás során számos olyan rendezvényt szerveznek, amelyben a jövővel kapcsolatos kérdések, helyi kezdeményezések kerülnek megbeszélésre. Természetesen ezeket a kérdéseket egy ilyen

találkozó során teljesen másképp látják az ott élő és az elszármazott résztvevők. Egymást erősítve lehetne ezekből jó projekteket kialakítani, azonban ezek utóélete általában nagyon rövid.

3, A község gazdaságának mi az erőssége?

A község legnagyobb vagyona az a közbirtokosság tulajdonában levő kiterjedt erdős és legelőterületek, amelynek többszáz tulajdonosa van, akik az elmúlt évek során jelentős finanszírozási alapot hoztak létre európai uniós támogatási forrásokból. A kitermelt fát nem dolgozzák fel helyileg, elsősorban rönkként és tűzifaként értékesítik. A résztvevők nehezményezték, hogy sok esetben nehezen jutnak hozzá ezekhez a cikkekhez, ha nem a tagjai a közbirtokosságnak. A „helyi termék helyben értékesíthető a legjobb ár-érték arányban” elv nem érvényesül. A meglevő forrásai alapján a közbirtokosság számos helyi kezdeményezésnek lehetne a finanszírozója, viszont a tulajdonosi körének érdekei a jelen pillanatig nem találkoztak a közösség érdekeivel.

Fontos megjegyezni a község fontosabb altalajkincsei, mint a só, sósvíz, ásványvíz, andezit jelenléte beépült a közösség mindennapjaiba. Az ásványvizet itták és isszák, gyógykezelésre használták és használják, a sósvízzel főztek és tartósítottak, andezitből építkeztek és építkeznek. A rendszerváltás után megjelenő, altalajkincsek kitermelését és hasznosítását szabályozó rendelet megnehezítette ezek kitermelését és értékesítését kisvállalatok és kisközösségek számára. 15 ásványvízforrás a jelen pillanatban kihasználatlan, egyéni használatra csak egy pár kiépített, a sósvíz használata a közösség számára elérhető, azonban a közösségi használata szabályozásra szorul, mert a sódszák népszerűvé válásával megjelentek az egyoldalú hasznosítási formák is. A nagy erdős területek jelentős vadállománnyal is rendelkeznek, ennek megfelelően jelentős vadgazdálkodást is lehetne folytatni. Ez a tevékenység a jelenben csak részben valósul meg.

Egy másik hagyományosan jelentős ágazat a mezőgazdaság, amely a domborzati viszonyok miatt elsősorban az állattenyésztés fejlődött. A 1989-es előtti időszakban nem jöttek létre termelőszövetkezetek, ennek megfelelően a gazdálkodási szerkezet és a szakmai tudás is lassabban fejlődött, mint a szomszédos községekben. A résztvevők megállapítása szerint azokban a községekben, ahol kollektív gazdaságok voltak, a rendszerváltás utáni agrárvállalkozások kicsinyített másai voltak a korábbi gazdálkodási formának. Jelen pillanatban ez az ágazat csak támogatási források bevonásával tartható életképes szinten.

A mezőgazdasági tevékenységi termékek elsősorban alapanyagok előállítása, feldolgozott szintre csak nagyon kevés termék kerül, mindenki egy felvásárló központ létrejöttében reménykedik. A mezőgazdasági termékek elsősorban családi-, baráti-, ismeretségi körökben kerülnek értékesítésre. Nagyon sok családban újraindult az önellátás.

További ágazatként lehet megjelölni a kézművességet, amely a közösség hagyományi értékeinek egyik jelentős részét képviselik, mint népviseletek készítése, famegmunkálás és más kézműves termékek és ajándéktárgyak készítése.

Fontos megemlíteni a helyi kiskereskedelem alakulását, amely egy kisregionális centrumot hozott létre Lövétén. A megkérdezettek lövétei „bevásárlóturizmusnak” nevezik a jelenséget. Ezek a kereskedések kismarketek, ruhásboltok, éttermek, kocsmák, kávézók, gyógyszertárak, háztartási üzletek. Bevásárlóközpont kialakulását támogatta a közeli Szentegyházán és a hargitai bányában dolgozó és nyugdíjba került lövétei és térségi közösség, akik a magánosítási folyamat után nyugdíjba kerültek, és helyi szinten jelentős vásárlóréteget képviselnek. Fontos, hogy településfejlesztési szempontból

hosszú távon erre a vásárlórétegre számítani nem lehet, mert nem egy megújuló réteg. Fontos lenne közösségfejlesztő munkacsoportba gondolkodni ezek jövőbeli projekciójáról.

A vásárlóerő alakulásával és az igények változásával egyre több szolgáltatás érhető el a településen, mint fodrászat, kozmetika, gépjavítás, karbantartás, pályázatírás, felnőttképzés, esküvőszervezés, személyszállítás, mások.

A turizmus-vendéglátás az egyik nagy kihívása a térségnek, mint egy hatalmas kiaknázatlan potenciálként áll a közösség rendelkezésére, amelyet egyelőre nem értékesítenek számos külső és belső tényező miatt. A község sajátos helyzete az, hogy már egyszer volt egy nagy turisztikai kapacitása, amely a 1989-es rendszerváltással együtt csődbe ment, majd romhalmazzá megsemmisült. A Kirulyfürdő üdülőtelep országosan számontartott és közkedvelt elsősorban ifjúsági üdülőtelep voltak. A rendszerváltás előtt a Kirulyi fürdőtelep a pionírtáborok egyik ékköve volt. Szeltersz a helyiek kedvenc hétvégi programjainak volt kedvenc helyszíne. A romok után rendet teremteni, tulajdonviszonyt rendezni, urbanisztikailag területet szabályozni sokkal nehezebb, mint egy zöldmezős projektet megálmodni és kivitelezni. A hátrányban az előny a brand, és a kialakult sztorik világa, amire építeni lehetne. A jelen pillanatban mindkét telep hétvégi házak tömkelegének ad helyet, amely egyre vadnyugatibb képet mutat szabályozás- és annak betartatása hiányában.

A térségben nyomda és textilipari vállalatok is működnek, amelyek jelentős, elsősorban női munkaerőt foglalkoztatnak. A férfi munkaerő jelentős része más települések építőtelepein dolgozik építkezési munkakörökben. Jelentős a lövétei munkaerő textilipari és építőipari szakmai felkészültsége.

Fiatalok újszerű, elsősorban digitális vállalkozásai is megjelentek, mint szoftverfejlesztés, online marketing és kereskedelem, egyéb távmunkák. További ilyen kezdeményezések léteznek, mint fitnesz és egyéb egészséggel kapcsolatos vállalkozások. Ezek száma növekedőben, viszont hiányzik a közösségi tér a faluban, ahol ezek egymást segíthetnék, ezért növekedésük határát ezek privát tere és finanszírozási kerete határozza meg. Fontos lenne vállalkozást elősegítő programok beindítására, mert az öntödés generációknak inkább munkásosztály tudata és életvitele volt, nem egy önálló és vállalkozásfejlesztő.

Munkaerő szempontból a település kibocsátó, a 20/80 arányt emlegetik a megkérdezettek, vagyis a település munkaképes lakosságának 80 százaléka reggel kimegy a településről dolgozni és 20 százaléka viszont a település területén végez munkát. Ez középtávon elvándorlást eredményezhet, ha ez a helyzet generációváltással is társul.

Fontos lenne településen belüli belső kommunikáció, amely támogatná a helyi vállalkozásokat, amelyben összedolgozna egy létrehozott vállalkozásfejlesztési iroda, a helyi Polgármesteri Iroda, valamint a Népfőiskola munkaközössége. A megkérdezettek a legnagyobb hiánynak a tudáshiányt jelölték meg a projektgondolkodás és a vezetőkészség területén.

A megkérdezettek összességében a községet gazdasági szempontból egy fejleszhető térségnek ítélik meg. Az előmozdítás érdekében a belső kapcsolatokat kell javítani a lakosság körében és külső kapcsolatokat építeni stakeholderekkel, mint szomszéd önkormányzatok, nagyvállalatok, testvérvárosok, egyetemek, más intézmények.

4, Mi az, amit megváltoztatna, és aktívan hogyan tenné?

A megkérdezettek többsége egyértelműen erre a kérdésre a rend kifejezést használták. A rend értelmezése több csoportba osztható.

Az egyik ilyen rendértelmezés (nevezhető hard tényezőknek is), a település életét működtetését szabályozó döntések meghozatala, mint például a főtér rendjének és látványának ki- és átalakítása, a porták kültéri és beltéri rendezettségének javítása, patakok és vízfolyások medrének rendezése és átkelések kialakítása. Cél a rendezett falukép kialakítása, amely egy alap jóérzést alakít ki az ottlakó közösségekben. Ugyanide tartoznak a funkció kialakítások- és javítások, mint a kerekpárút, rendezvényátor, szórakozótelep kialakítása, parkolóudvar kialakítása, parkolásirend kialakítása, sósút működési rendjének a felügyelete, helyi piac kialakítása és működésének szabályozása, játszótérek kialakítása, köztéri hulladékgyűjtés szervezése.

A másik (nevezhető soft tényezőknek), a település életét javító kommunikációnak a fejlesztése, a készségfejlesztés és az általános tudás fejlesztése. Ide tartozik a gyerek, illetve a felnőtt generációk fejlesztése. A résztvevők egyértelműen a felelősnek az önkormányzatot, a helyi iskolát, a helyi egyházat jelölték meg. Fontos partnerek Lövéte szinten a Népfőiskola és a Leader Kistérségi társulás, akik szervezőképességükkel és forrásbevonó képességükkel életképessé tudnak projekteket alakítani. Az emberek közötti kapcsolatok alakítása fontos lenne, mert az újszerű dolgok befogadását pozitívan tudnák fogadni. A „nem lehet” gondolkodás alakítása előre tudná mozdítani a közösség megújulását. A résztvevők közül nagyon sokan külföldről tértek haza a „lövetei érzés megélése” miatt, tele elképzelésekkel és ötletekkel, amelyet az összezáró közösség elutasított. A hazahozott tapasztalatok nagy lehetőséget tudtak és tudnának jelenteni a közösségi fejlődésre. Fontos lenne minél több olyan tér, fórum, találkozó szervezése, ahol a közösség tagjai beszélgetnek érzéseikről és vágyaikról.

5, Volt-e az elmúlt 5-10 évben olyan elképzelése, amelynek nekifogott, de kudarcba fulladt valamiért?

A megkérdezettek többsége nem tudott kudarcokat felsorolni, mert ha voltak kudarcuk akkor azok nem hagytak mély nyomot bennük. Ezek a rosszérzések nagyon sok esetben tragédiák, mint áradás, tűzeset, haláleset. Ami nagyon fontos, hogy ezekben a helyzetekben pozitív életérzést ad a közösségi összefogás. Többen is említették a helyi tűzoltók tevékenységét, akik sok esetben az összefogások és kezdeményezések mozgatórugói.

A jelenben az egyik megélt közösségi kudarc a medvék és a spanyolcsigák elleni küzdelem, ami a közbiztonságot teljesen felborította. Rosszérzést ad, hogy a falutársak sok esetben partnerekként közösségi kezdeményezésekben.

6, Hogyan értékelné a lövétei közösségi életet és mennyire vesz részt benne?

A községben intenzív közösségi élet zajlik, amely élhetővé teszi az életet a községben. Sok egyházi-, önkormányzati-, iskolai-, civil-, ifjúsági kezdeményezés zajlik. A résztvevők többsége ezekben részt vesz, viszont felhívták a figyelmet arra, hogy a járványidőszak alatt és után az érdeklődés nagyon visszaesett. Községi mobilizálásra van szükség, hogy ezt újra lehessen indítani, vagy az intenzitását növelni. Fontos lenne újszerű kezdeményezések, programok kialakítására, társulni más települések, szervezetek programjaihoz.

A résztvevők többségének széles tapasztalata van más településen is zajló közösségi életről is, bizonyos kategóriákban a lövétei élenjár. Ennek megfelelően a néptánc, hagyományőrzés, tűzvédelem, egyházi és sporttevékenységek kategóriájában Lövétén élénk közösségi élet zajlik. Az egyik legtöbb személyt mozgató közösségi szervezet az önkéntes tűzoltók egyesülete, amely aktív tevékenységet folytat krízishelyzetekben, de számos más esetben is a szervezet könnyen mobilizálható.

7, Hogyan látja a fiatalok érvényesülését és lehetőségeit Lövétén?

Gyerekeknek jó, fiatalnak már sokkal nehezebb lenni Lövétén. A gyerek számára minden infrastruktúra kiépült vagy folyamatban van kiépítése a községben. Azonban egy pár hozzászóló szerint a közösségi játszótérek, a kerekpárút, a járda, valamint egy kisebb uszoda javítaná tovább az életminőséget. Megemlítenéd, hogy egy kísérleti program során Székelyudvarhelyre vitt gyerekek úszótanfolyamra jártak és esetükben kimutatható az egészségesebb hátgerincfejlődés. A kisbaba és kisgyerek ellátási egészségügyi szolgáltatás is lehetne bővebb, a község nem rendelkezik életvitelszerűen ottéló családvrossal. Az egészségügyi ellátás folyamatosságát egy közösségileg megbecsült személy látja el asszisztensi szinten. A nagyszámú község, az egyre nagyobb arányú nyugdíjas lakosság érdekében fontos lenne egy egészségház létrehozása, amelyben komplex szolgáltatások érhetőek el.

A középiskolások esetében jóval összetettebb az életminőség kérdése, ugyanis a gyerekek abszolút többsége Székelyudvarhelyen vagy Csíkszeredában tanul tovább. A fiatalok számára nem biztosított a tömegközlekedés a nagyjából ugyanakkora távolságra levő két város egyikébe se. Ennek megfelelően a családi egyéni megoldások szerint viszik gyerekeiket iskolába, természetesen sokak esetében a kollégiumi megoldás a megfelelő.

A fiatalok társasági élete átalakult a digitális világ adta lehetőségek-szokások szerint, sokan meglevő programok alatt is egyedül digitálisnomád életet élnek. Ezt támogatja az internetes hálózat, amely az egész község területén kiépült.

A fiataloknak modernitásra van szükségük mondta az egyik fókuszcsopórt résztvevő, mert hanem az elvagyakozás lesz a gondolatok alapja. Nem maradhat a falu csak egy „skanzen”, mert akkor a fiatalok gondolkodásával ellentételes folyamatok erősödnek meg. Fontos a régiben az újat és újban a régít felfedezni. Sok esetben a fiatalok kommunikációs és digitális készsége tudna segíteni és megoldást jelenteni, amelyben az idősebb generáció jártassága gyengébb.

A fiatalok vállalkozókészsége magasabb, mint az idősebb korosztályoké, ennek megfelelően fejlesztő programokra lenne szükség, amely ezt a szellemiséget támogatja. Ugyanakkor többen is említették, hogy szükség lenne érdekképviselet kialakítására, mert sokan az első évben feladják. Az okok, amelyekre hivatkoznak, a szakmai tudás hiánya, vállalkozásműködtetési tudás hiánya, a törvényes háttér ismeretének a hiánya, piaci ismeretek hiánya, gazdaságtudományi ismeretek hiánya, valamint a hatósággal szembeni gyenge fellépés.

A fiatal családok számára a munkahelyek jelentik a megmaradást, amely sok esetben alacsonyabb fizetési szinten is megmaradást tud jelenteni, igaz csak átmenetileg. A minimálbéren való tartása a fiatal munkaerőnek a legtöbb esetben az egy munkaévet tudja jelenteni, amely után tovább lépnek.

A fiatalokat tudatosan tovább kell képezni községszinten, mert ki kell nevelni azt az utánpótlás generációt, akik kezdeményeznek és kisebb nagyobb projektet hoznak létre és viteleznek ki.

8, Melyik szomszédos településsel tudna elképzelni egy partneri együttműködést?

Lövéte községnek sajátosan alakult a kapcsolata Szentegyháza várossal, amellyel számos földrajzi, gazdasági, demográfiai, történelmi interakciója volt. A területi kérdések a sok adminisztrációs változásnak köszönhetően a történelem során elsősorban konfliktusos helyzetet teremtettek, amelynek hagyatékát a jelenben is szenvedik az önkormányzatok. A 89 utáni visszaszolgáltatási folyamat nem, hogy enyhítette volna, hanem mélyítette a korábbi nézeteltérési helyzetet, amelynek rendezése során a két önkormányzat befeszült. A jelen pillanatban elmondható, hogy a két település megválasztott testülete a legpozitívabban áll a szomszédos viszony építéséhez. A résztvevők szerint ez egy pozitív képet alkot a települések vezetőségéről.

Az átlag lövétei nem tekint városként Szentegyházára, mintha egy történelmi társasjáték lenne a két település között. A lövéteiek mégis centrumként kezelik, mert nagyon sok szolgáltatáshoz ott jutnak hozzá.

Almás község, elsősorban a közelsége és mássága miatt érdekes szomszéd. Nagyon sok projektben sajátosabb partner tud lenni, mint Szentegyháza, mert hasonló problémákat kell megoldania az erdőgazdálkodás, mezőgazdaság és turizmus-vendéglátás területeken. Almáson sokkal nagyobb a kezdeményezőkézség vallják a résztvevők, amit jó lenne megtanulni, sokkal nyitottabbak az ott élő emberek az új befogadására.

Lövéte községnek más községekkel is szorosabban kellene, hogy tartania a kapcsolatot, mint Homoródszentmárton, Kápolnás és más szomszédos, hasonló nagyságú és kihívásokkal szembenálló települések.

9, Erőssége vagy gyengesége a községének a három lakótelepe?

Lövétebánya, Kirulyfürdő és Szeltersz három sajátos telepe, szatelittelepülése a községnek, amely sajátos gondolkodást és kezelést kíván. Lövétebányát a múltrendszer erőltetett iparosítása hozta létre, amelyet sokan halálra ítélték a rendszerváltás után, de Szentegyháza közelsége és tranzit jellege miatt fejlődik és sajátos szerepe lesz a két település közti kapcsolatban. Szeltersz és Kirulyfürdő a lövéteiek számára a „székely tengerpart” volt, mert a nagy külterületek miatt kétlaki életmódot éltek. Ilyenkor a családok egyrésze kiköltözött és hónapokon keresztül itt élt és dolgozott.

Kirulyfürdő egy történelmi vonatkozásban is fontos része a községnek, amely számos történelmi személyiség kedvenc helye volt. A szocialista rendszerben ifjúsági tábort építettek ki, amely a lövéteiek számára elsősorban munkahelyet jelentett. A rendszerváltás után a telephely csődbe ment, sokan azonban nyaralókat építettek és kulcsosházakat működtetnek. A megkérdezettek egyetértettek abban, hogy fejlesztés során elsősorban az ifjúsági üdültetés irányába kellene ezt a telepet fejleszteni.

Kirulyfürdő telephelyen keresztül vezet a lövétei községi út az országos 13A útvonalhoz, amely összeköti Székelyudvarhely és Csíkszereda városokat, és amely Hargita megye egyik legforgalmasabb útszakasza. Ebben a csomópontban található Kalibáskő, amely egy geológiai érdekesség, egy letört szikladarab, amely egy látványos alagutat hozott létre a Tolvajos-patak felett. Érdekessége egy

turisztikai termék egyik eleme lehetne, amely a jelenben nem kiaknázott. A mellette levő ásványvízforrásokkal együtt népszerű parkolója lehetne a 13A tranzitútnak.

Szeltersz ugyancsak szatelittlepülése a községnek, amely híres sós és egyéb ásványi anyagokat tartalmazó ásványvízforrásairól, a helyiek elsősorban gyógykezelésekre használják. Ezek nem kiépült gyógykezelők, hanem magánkezdeményezések, lásd a Banyafürdő. A fókuszcsoporthoz tartozók egyetértettek abban, hogy teljesen más turisztikai hasznosítást kell adni ennek a helynek, ahol a csend és a gyógyulás, a mentális megújulás az elsődleges. A szelterszi ásványvíz emberi fogyasztásra csak részben alkalmas, ennek kommunikációját folyamatosan aktualizálni kell.

A telepéről nagyon minimális információ található internetes oldalakon, a megkérdezettek szerint a helyi lakosság többsége is minimális információval rendelkezik a saját községe természeti, kulturális és kulináris értékeiről.

10, Hogyan van megelégedve a közösségi szolgáltatásokkal?

A megkérdezettek többsége elégedett a közösségi szolgáltatásokkal, természetesen mindenki megállapította, hogy a további fejlesztéseknek még helye van. Sokan megállapították azt a tényt, hogy az infrastrukturális fejlesztések nem elegendőek egy közösség jólétéhez, ahhoz csak az alapfeltételt biztosítják. Többen is megállapították, hogy ezek kialakítása a kommunikációban túl vannak értékelve. Egy rendes áramellátás kialakítása nem célja, hanem feltétele a fejlesztésnek. A község úthálózata lényegesen fejlődött az elmúlt években, viszont az átvezetők és hidak állapota még fejlesztés előtt áll. Többször előkerült, hogy a gyakori árvizek elhárítására stratégiai lépéseket kell tenni, mert hanem mindig egy fenyegetés lesz egy nagyobb esőzés a településre nézve (lásd híd a községközpontban).

A községi szolgáltatások esetében továbbfejlesztésre szorul az áramellátás, a köztisztaság, szennyvízhálózat, valamint a szelektív hulladékgyűjtés. Tovább kellene gondolni az egészségügyi ellátást, amely jelen pillanatban csak részben megoldott és nagyon emberfüggő.

11, Hogyan látja a jövőjét a következő 10 év távlatában, mi az Ön álma?

A megkérdezettek többsége egy magasabb életminőséget vizionál 10 év múlva a jövőjére, egy kisebb lakosságszám mellett. Az elvárások növekedésével fokozatosan helyreáll a rend, de a község elsősorban idősebb generációk elvárásaira lesz berendezkedve. Azonban ennek az elérésére tanult és gyakorlatias vezetőkre van szükség, akik az ötleteléstől a végrehajtásig tudnak kezelni egy programot, projektet.

A közbirtokosságnál elindul az élet köszönhetően annak, hogy egy erős generációcsere és egy alapszabály módosítás valósul meg a szervezetnél. A források jelentősen beépülnek a község működtetésébe. A közösségi életben nagyobb civilszervezeti élet lesz, amely egy minőségi életszínvonalat biztosít minden egyes generációnak.

A helyi közigazgatásban és intézményekben helyben lakó, modern mentalitású vezetők dolgoznak, akik ötvözik a hagyományost és a modern kor értékeit és lehetőségeit. A mezőgazdaság nagyon kevés gazda kezében marad, akik modern mezőgazdaságot folytatnak. A helyi termékek szervezeten kerülnek regionális és helyi piacra, amelyet egy közösségi szervezet által létrehozott brand alatt

forgalmaznak. Ennek következtében a birtokviszonyok is megváltoznak, a megjelenő adózás miatt a passzív tulajdontartás döntés elé állítja a tulajdonosokat és az örökösöket.

A tehetősebb családok gyerekei elmennek, azonban sokan haza fognak költözni, a „lövetei érzés” miatt. A hazaköltözötteknek magas egyéni és közösségi elvárásaik lesznek a szolgáltatások terén. Szeltersz és Kirulyfürdő fejlesztése megvalósul és a terveknek megfelelően alakul, számos munkahelyet hozva létre.

A fókusz résztvevői el tudnák képzelni, hogy létrejön egy inkubációs központ, amely segíti a fiatalok érvényesülését, felkarolja a helyi kezdeményezéseket, kiépül és működőképes lesz a helyi piac, a központ szépen kiépül és tere kibővül, Tájház használata kibővül, az udvar egy közösségi térré alakul, a turisztikai tevékenység jelentős lesz a községben és a szolgáltatás minősége is megfelelő lesz. Továbbá a Népiskola egy közösségi és tudáscentrum lesz, amely több egyetemmel is kapcsolatot épít ki, közbirtokosság tevékenysége hatékonyabb lesz, a falu szempontjából fontos ágazatokba fektet és munkahelyeket hoz létre.

Számos szociális program valósul meg, mint: szolgálati lakás kialakítása értelmiségi fiatalok megtartása érdekében, szociális központ és intézmény jön létre, amely szervezeten foglalkozik a község sajátos társadalmi problémáival (pl. idősek ellátása, egyedülállók problémájának megoldása).

A résztvevők fontosnak tartják az épített örökség megőrzését, amelyből a következő évben több megvalósul, mint a „Csűr- projekt az épített környezet megőrzése, a csűrök desztinációjának átalakítása” program, központépítési program, folytatódik a faluszépítési program, mások.

A fókuszcsoporthoz felmérés és elemzés után megfogalmazható megállapítások:

Lövéte közössége egy modern társadalomfejlesztésbe szeretne kezdeni a hagyományok legnagyobb tiszteletben tartásával és értéktartásával.

Ennek érdekében a meghatározható eszközrendszer:

- rendigényt támogató programok, amely településműködtetési és közösségegyüttélésben is megmutatkozik
- az ifjúsági programok élvezzenek prioritást a közösségfejlesztésben
- gazdaságfejlesztési programok beindítására van szükség, amely a meglévő gazdaságot és természeti vagyont magas szinten értékesíti

5. Gyermekrajzok elemzése

A település felnőttkorú lakói körében végzett kutatások mellett, végeztünk egy kutatást a lövétei gyermekek körében is. Megkértük a gyermekeket, hogy rajzolják le vagy foglalják versbe az ideális Lövétét. A résztvevő gyermekek a helyi tanintézmény tanulói óvodától a nyolcadik osztályig. A gyermekek nagy számban részt vettek ebben a munkában, összesen 139 művet készítettek, amelyek 2022 június elsején, a Gyermek napi ünnepségen kiállításra is kerültek.

A gyermekek fantáziája nagyon gazdag és félelmetől mentes. Bizonyítják ezek a rajzok is. A legtöbb rajzban egy rendezett falukép köszön vissza, ahol rengeteg a fa, a házak homlokzatai felvannak újítva, játszótér van a faluközpontban. Voltak olyan gyermekek is, akik a hagyományaink megőrzésére szólítottak fel rajzaikkal.

Jól megfigyelhető a kívülről érkező minták és ingerek hatása gyermekeink elképzeléseiben. A rajzolóknak körülbelül 15-20 % fontosnak tartja a nagyobb bevásárló központok meglétét. Többen rajzoltak KFC-t, Lidl-t, Kaufland-t, McDonald's-t, Taco-t, Pepco-t.

Néhányan a Sci-fi filmekbe illő településrészeket rajzoltak, ahol a röpködő autók a dinoszauruszok közt közlekednek.

Volt, aki a Kati boltot a Kőszikla tetejére képzelné el leginkább, 15-20 rajzban szerepelt helikopter leszálló pálya, megjelent egy alagútból érkező vonat képe is és Lövéte a világ közepe egyik gyermek szerint.

Ha összehasonlítjuk a gyermekrajzokat és a fókuszcsoportos beszélgetésekben megjelenő észrevételekkel és javaslatokkal, kijelenthetjük, hogy a rendezett falukép és faluközpont erőteljesen megjelenik mindkét oldalon. Az Önkormányzat prioritásként kell kezelje ezt a problémát. Javasoljuk a községvezetésnek, hogy a faluközpont rendezést alapozzák közösségi tervezésre, kérjék meg a lakókat, hogy milyennek képzelik el a faluközpontot és ez alapján készíttessenek terveket.

Kérdőíves kutatás bemutatása

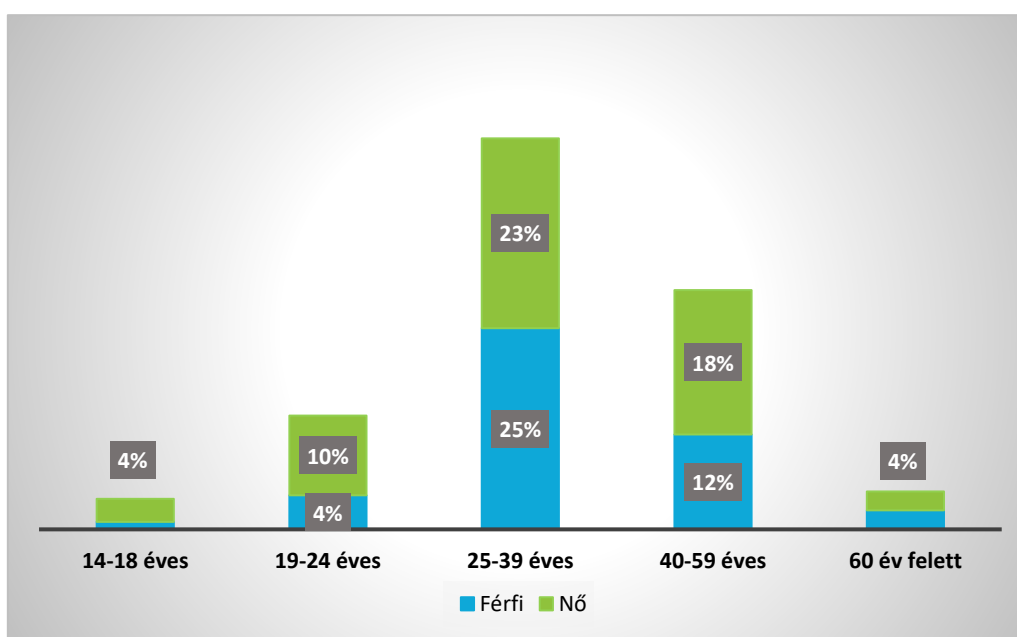
A kvantitatív kutatás során az adatokat strukturáltan gyűjtöttük, egy 31 kérdésből álló online kérdőív segítségével. A vizsgálat egyszeri lekérdezéssel, azaz keresztmetszeti vizsgálattal történt, így a kapott eredmények a válaszadók 2022. júniusi véleményét tükrözik.

A kutatáshoz tartozó kérdőívet a közösségi médiában népszerűsítettük, tehát a válaszadók, eleve az online térben aktívabb csoporthoz tartoznak, ezért a kapott adatok értékelésénél ezt mindenképp figyelembe vesszük, kiegészítve és összevetve a fókuszcsoportos kutatások eredményeivel.

A minta

A válaszadók a kérdőívet összesen 220-an töltötték ki, és ebből 217 érvényes válasz volt.

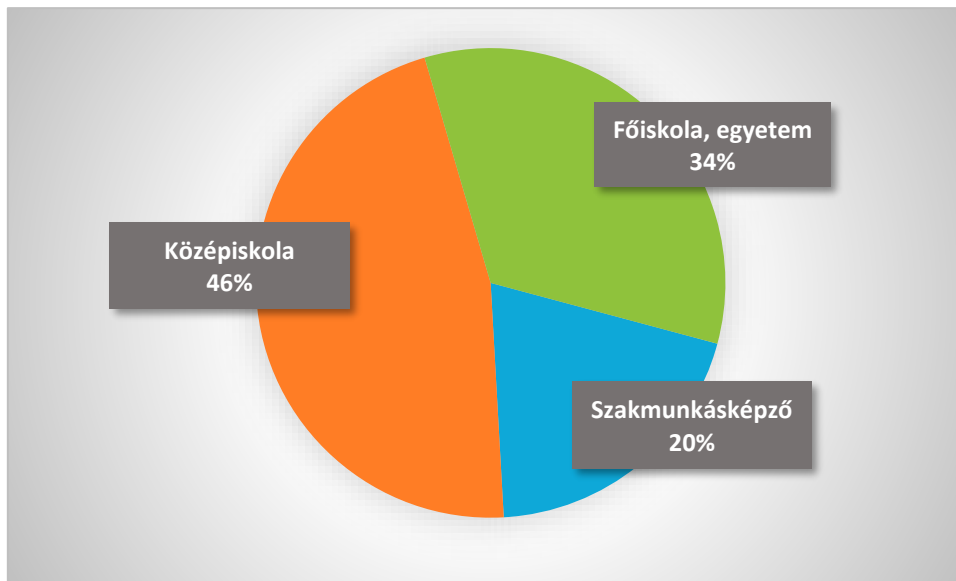
A megkérdezettek 56 százaléka nő és 44 százaléka férfi. Élekor szerinti a válaszadók közel fele a 25-39 éves korosztályhoz tartozik (48%), őket követik a 40-59 évesek (29,44%), majd a 19-24 év közötti korosztály (14%). A 18 év alattiak és a 60 év felettek aránya 5% alatt van.

ábra 31 A válaszadók nem és kor szerinti eloszlása, N=217, saját szerkesztés

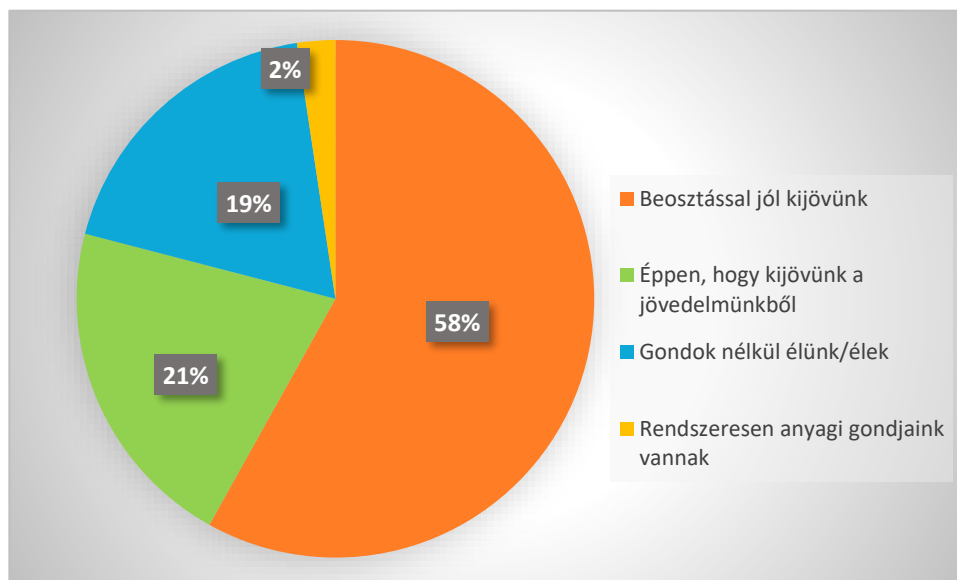
Az iskolázottság tekintetében a középiskolát végzettek vannak a legnagyobb arányban (46,48%), őket követik egyharmad arányban az egyetemet végzettek (33,80%) és 20 százalék a szakmunkásképzőt végzettek aránya. Erre a kérdésre 4 fő nem válaszolt.

Foglalkozásukat tekintve, a válaszadók kétharmada alkalmazottként dolgozik, egyötödének saját vállalkozása van, szinte egytizedes gyereknevelésen van és kis hányadban vannak diákok vagy nyugdíjasok.

ábra 32 A válaszadók iskolai végzettség szerinti megoszlása, N=217, saját szerkesztés

A kutatás résztvevőinek abszolút többsége úgy nyilatkozott anyagi helyzetéről, hogy beosztással jól kijön (58%), közel egyötödük vallotta azt, hogy gondok nélkül él, több mint egyötödük éppen, hogy kijön a jövedelméből és 2% mondta csupán azt, hogy rendszeresen vannak anyagi gondjai vannak. Senki nem válaszolta azt, hogy nélkülözéssel él.

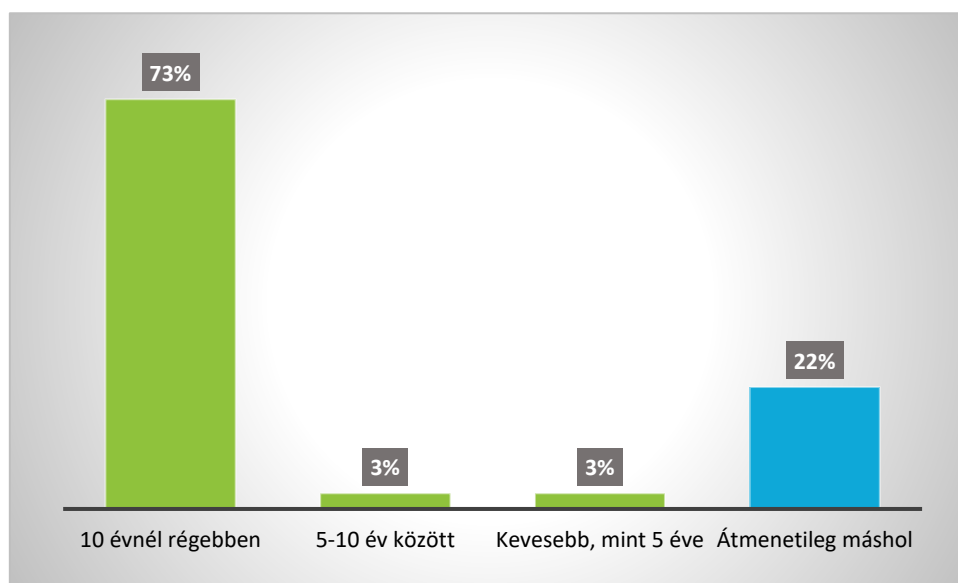

ábra 33 A válaszadók anyagi helyzete N=210, saját szerkesztés

Lakhely

A válaszadók abszolút többsége Lövete faluban lakik (95%), 3,5 százalékuk Vargyas völgyében (Szeltersz) és mindössze 2 százalékuk Kirulyfürdőn.

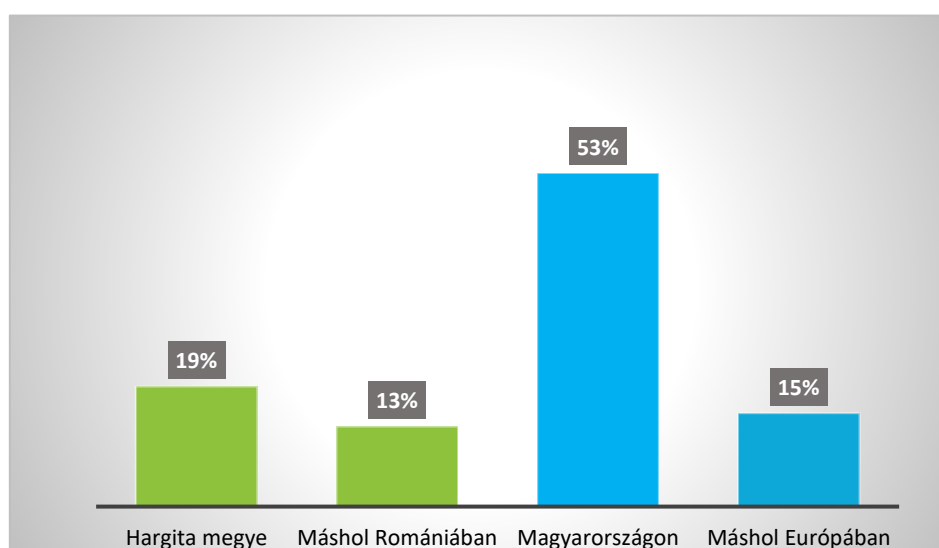
A kutatásban részt vettek 78 százaléka lakik most a községben és 22 százaléka pedig jelenleg nem él életvitelszerűen itthon. Az itt élők 93 százaléka 10 évnél régebben él a faluban, 3-3 százalék azok aránya, akik legtöbb 5 éve laknak itt, ill. kevesebb mint 5 éve.

ábra 34 A válaszadók életvitelszerű jelenléte a községben, N=217, saját szerkesztés

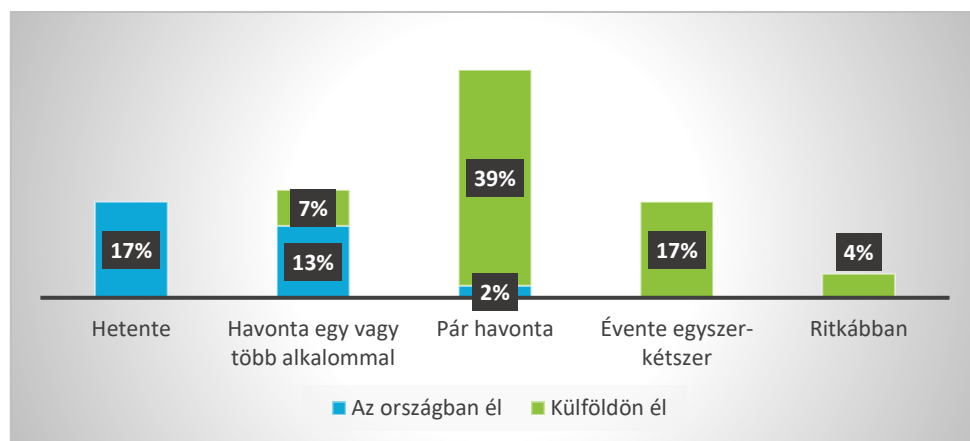
Az ideiglenesen máshol élők több mint fele (68%) külföldön él, melynek legnagyobb része Magyarországon, azon belül is Budapesten, a többiek Európa más országaiban, mint Egyesült Királyság, Németország, Svédország.

Azok közül, akik az országban maradtak közel egyötödük él a megyében (Csíkszereda, Szentegyháza, Székelyudvarhely, Bögöz) és 13 százalékuk más nagyobb városokban (pl. Kolozsvár).

ábra 35 A diaszpórában élők jelenlegi lakhelye N=47, saját szerkesztés

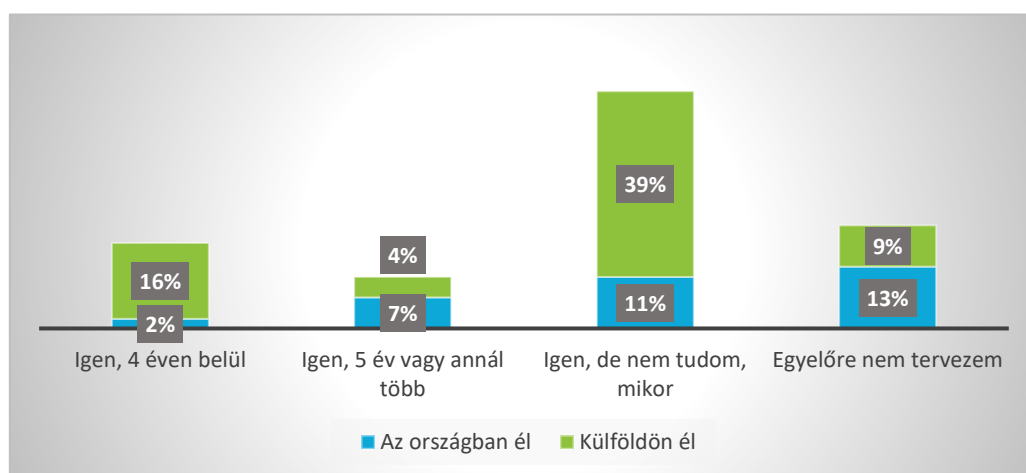
Arra is rákérdeztünk, hogy amennyiben nem élnek jelenleg itthon, milyen gyakran látogatnak haza. Ez alapján elmondható, hogy a legtöbben (41,30%) pár havonta jön haza, egyötödük havonta egyszer, hetente, valamint évente egyszer 17 százaléuk és ennél ritkábban 4 százaléuk. A hazalátogatás és a mostani lakhely és hazalátogatási szándék között szoros kapcsolat figyelhető meg. Ha valaki külföldön él, az ritkábban keresi fel a községet.

ábra 36 A nem itthon élők hazalátogatásának gyakorisága N=46, saját szerkesztés

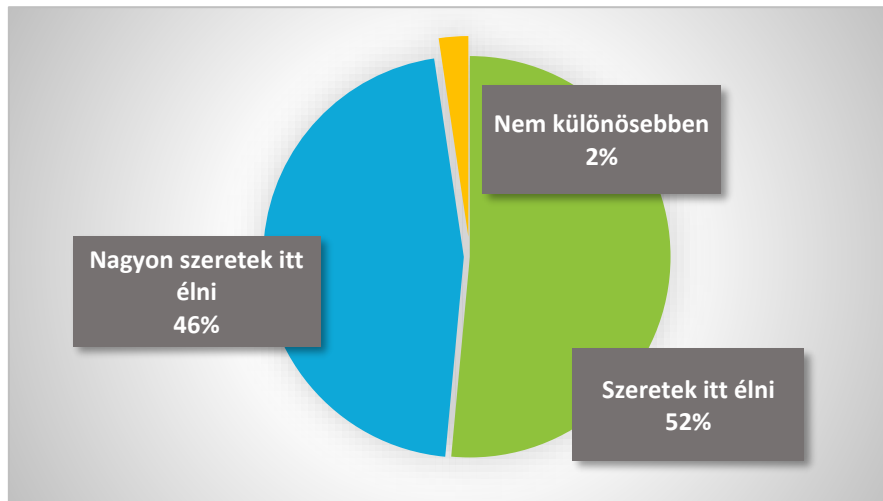
Kíváncsiak voltunk arra is, hogy a nem itt élők közül, kinek és mikor van szándéka hazaköltözni. Az összesített adatokból az látszik, hogy azok, akik külföldön élnek, azok inkább terveznek hazaköltözni, de legnagyobb mértékben nem tudják ennek a pontos idejét.

Legtöbb 4 éven belül hazaköltözne a máshol élők 18 százaléka, 5 vagy annál több év múlva egytizedük telepedne vissza (11%), és bár van szándéka a hazaköltözésre még további 50 százalékának az elszármazottaknak, de ők nem tudták meghatározni ennek pontos idejét. Egyötödük egyelőre nem tervezi, hogy hazaköltözzön (21%).

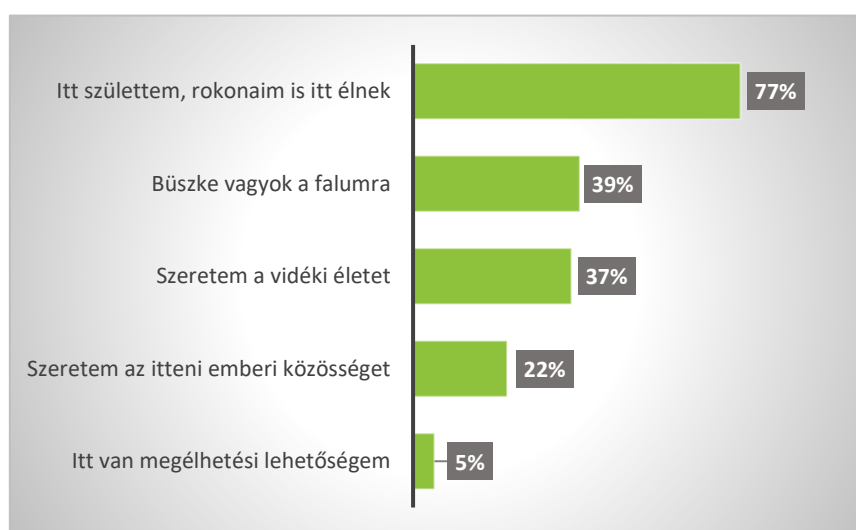
ábra 37 Hazaköltözési szándék eloszlása N=46, saját szerkesztés

A következőkben az itt lakóktól kérdeztük meg, hogy mennyire szeretnek itt élni. Ezt egy 1-5-ös skálán mértük, amely szerint átlagosan 4,41-es szinten elégedett a válaszadók a Lövétén éléssel. A legtöbb válasz a „szeretek itt élni” kategóriára érkezett, ezt követik az aránya, akik nagyon szeretnek a községben élni, és csupán 2 százalék azok aránya, akik nem különösebben szeretnek itt élni. A „Számomra teljesen mindegy, hol élek” és az „egyáltalán nem szeretek itt élni” válaszkategóriákat senki nem jelölte meg.

ábra 38 Mennyire szeret Lövétén élni? N=169, saját szerkesztés

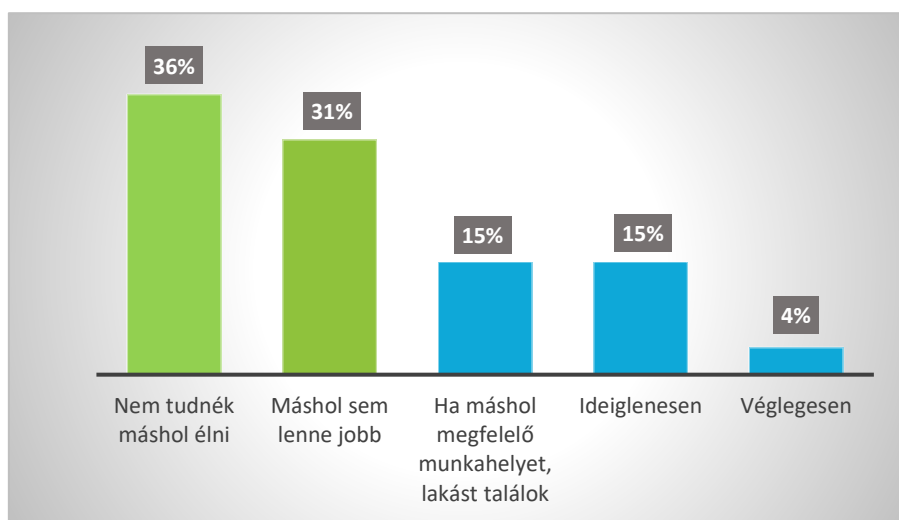
A továbbiakban azt akartuk kideríteni, hogy miért szeretnek az emberek itt élni, mi az, ami miatt itt maradtak a faluban. A kérdésre több választ is meg lehetett jelölni. Az összesített adatok alapján a legtöbb embernek a szülőföldet jelenti Lövete, és a rokonainak a közelségét, azért szeret itt élni (77%). A következő tényező, hogy büszkék a falujukra, annak népszokásaira és hagyományaira (39%). Harmadikként, az előző tényezővel hasonló mértékben a vidéki élet szeretete a meghatározó (37%). Több mint egyötödük szereti az itteni emberi közösséget, az összetartozást és a barátokat (22%) és 5 százaléknak pedig itt van megélhetési lehetősége, azért szereti a községet.

ábra 39 Miért szeret a településen élni? (több válasz) N=166, saját szerkesztés

Figyelembe véve, hogy a lakosság egy részére jellemző, hogy ideiglenesen máshol dolgozik, megkérdeztük azt is, hogy szerepel-e jövőbeli tervei közt, hogy elhagyja a települést.

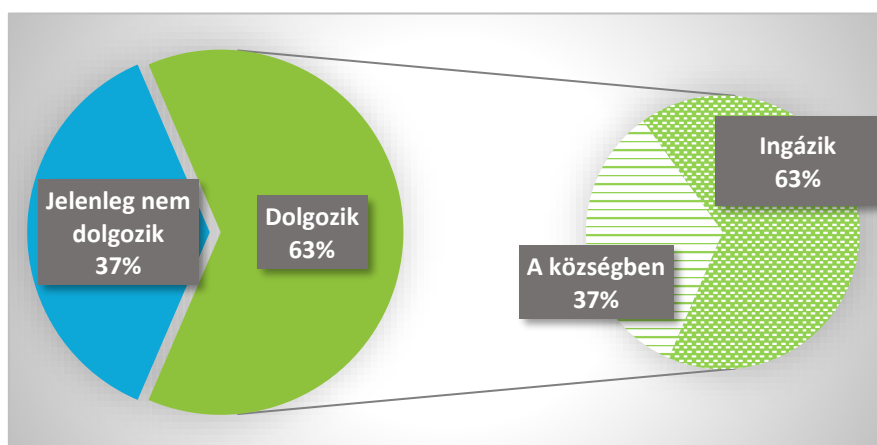
Az kapott adatok alapján elmondható, hogy a lakosság 67 százaléka nem tervezi, hogy elköltözzön. A legtöbben azt a választ adták, hogy azért nem, mert nem tudnának máshol élni (36,47%). Kisebb arányban gondolták az otthonmaradók közül, hogy máshol sem lenne jobb (30,59 %). Azok közül, akik elhagynák a települést egyenlő arányban vannak azok, akik azért, ha máshol megfelelő munkahelyet, lakást találnak, illetve, akik nem véglegesen mennének el. (14,71%). Csupán 3,53 százalék fontolgatja úgy, hogy véglegesen tervezi elköltözni.

ábra 40 A község elhagyásának szándéka (százalék, N=170, saját szerkesztés)

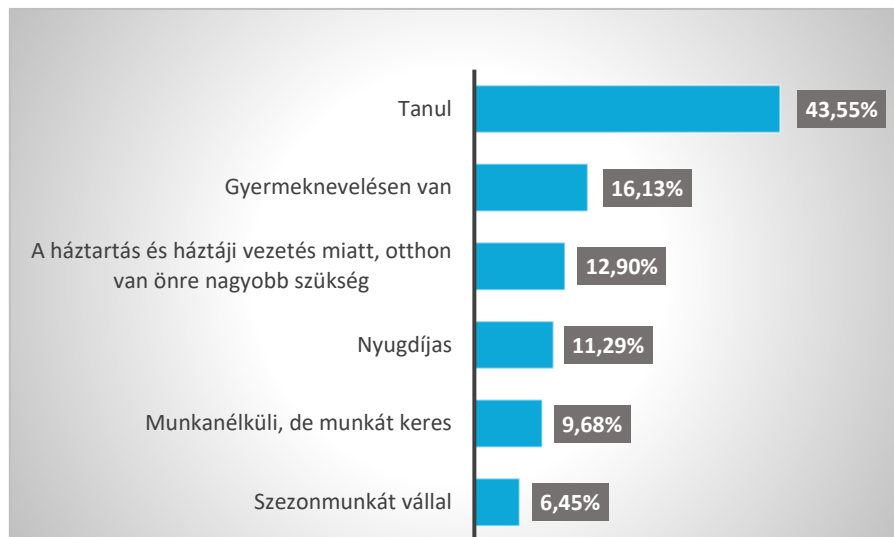
Munkaerőpiaci aktivitás

A kutatásban résztvevők munkahelyi adatait vizsgálva elmondható, hogy több mint egyharmaduk nem dolgozik, és 63 százaléuk rendelkezik munkahellyel. A jelenleg aktív munkaerőpiaci státussal bírók kevéssel több mint egyharmada dolgozik a községben (az összes 24%-a) és kicsivel kevesebb kétharmada pedig más településekre ingázik (az összes 39%-a).

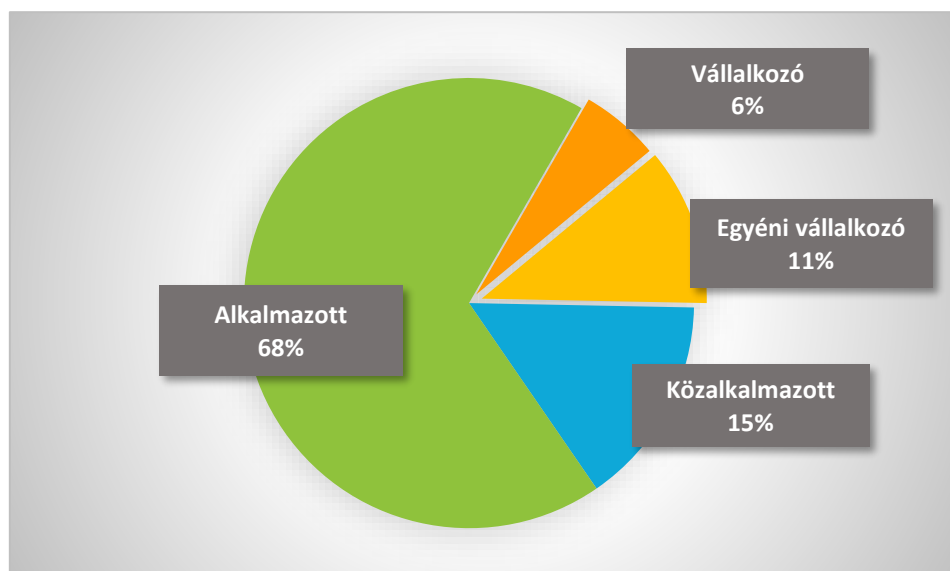
ábra 41 A munkaerőpiaci aktivitás eloszlása (százalék, N=170, saját szerkesztés)

Azok közül, akik nem rendelkeznek állandó munkahellyel, a legnagyobb arányban tanulnak (43,55%). Őket követik azok, akik gyereknevelési szabadságon vannak (16,13%), illetve azok, akikre a háztartás és háztáji vezetés miatt, otthon nagyobb szükség van (12,90%). A nyugdíjasok aránya 11,29 százalék, a munkanélküliek aránya, akik munkakeresésben vannak 9,68%, és 6,45% százalékuk szezonális külföldi munkából jut jövedelemhez.

ábra 42 Az állandó munkahellyel nem rendelkezők státusza (N=63, saját szerkesztés)

Az állandó munkahellyel rendelkezők abszolút többsége alkalmazottként dolgozik (83%). A legtöbben a magánszektorban alkalmazva és egy kisebb hányaduk közalkalmazottként. A vállalkozók nagyobb része egyéni vállalkozó (11,32%) és ennek fele az alkalmazottakkal is rendelkező vállalkozók (5,66%).

ábra 43 Az állandó munkahellyel rendelkezők státusza (százalék, N=107, saját szerkesztés)

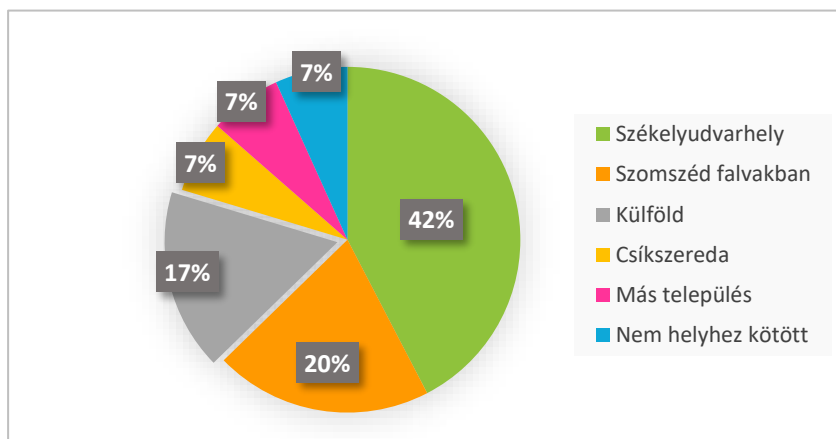
A válaszadók közel fele az iparban dolgozik. Legtöbbjük kétharmaduk az építőiparban és egyharmaduk a könnyűipar szektorban, mint nyomda, varroda, elektronika.

Nagyobb arányban szerepelnek még az oktatás területéről (13 fő), majd következik a kereskedelem (9 fő), egészségügy (7 fő), szépségipar, masszáz, sport (6 fő), vendéglátás (5 fő), mezőgazdaság (2 fő), pénzügyi tevékenység (2 fő), szállítás (2 fő), közigazgatás (2 fő) és 5 fő egyéb területeken dolgozik, mint alapítvány, IT szektor, szolgáltatások, régészet, állategészségügy.

Gazdasági terület	Eset
Ipar, építőipar	33
Könnyűipar	15
Oktatás	13
Kereskedelem	9
Egészségügy	7
Szépségipar, sport	6
Vendéglátás	5
Mezőgazdaság	2
Pénzügyi tevékenység	2
Szállítás	2
Közigazgatás	2
Egyéb	5
NV	6

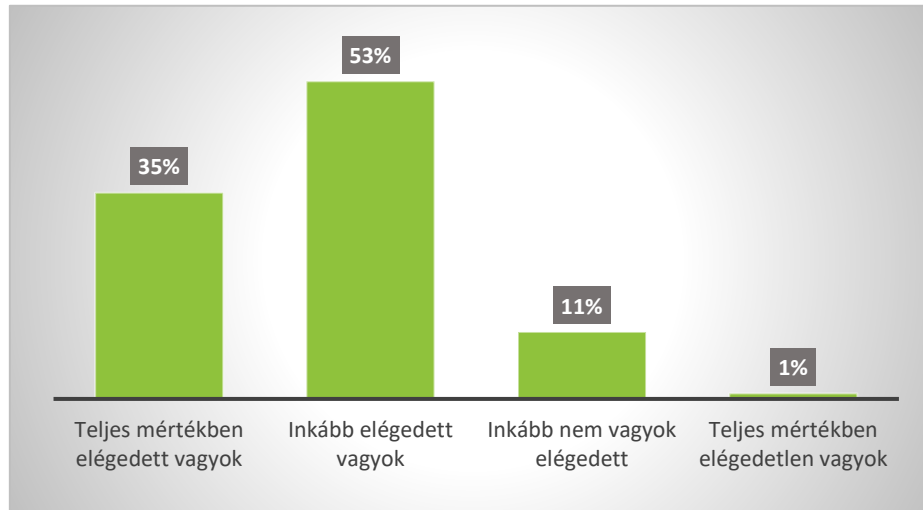
6. táblázat A válaszadók foglalkozási területei (eset, N=107, saját szerkesztés, 2022)

Az ingázók közül a legtöbbet Székelyudvarhelyen találtak munkát maguknak, őket követik azok, akik a szomszédos falvakban vállaltak munkát (Szentegyháza, Homoródalmás, Homoródszentmárton). Az állandó munkahellyel rendelkezők, de nem a községben dolgozók egy része külföldre (Magyarország Németország) jár dolgozni. Kisebb arányban vannak azok, akik a megyeszékhelyre Csíkszeredába utaznak naponta, vagy más meg nem nevezett településre járnak el, illetve egy részüknek nem állandó helyhez kötött a munkája. 11 fő nem válaszolt erre kérdésre.

ábra 44 Az ingázók munkavállalási települései (százalék, N=59, saját szerkesztés)

Arról is megkérdeztük a dolgozókat, hogy mennyire elégedettek a munkahelyükkel. Ezt egy 1-4-es skálán kellett értékelni, ahol a válaszadók átlagelégedettsége 3,21 értékű, azaz magasnak tekinthető. A munkavállalók több mint fele elégedett a munkahelyével, ha nem is maximálisan (53%), és több mint egyharmaduk teljes mértékben elégedett a körülményekkel (35%). Egytizedük elégedetlen a munkahelyével és 1 százalék pedig teljes mértékben elégedetlen. Azok, akik nem elégedettek, egy kivétellel, azok ingázók, elsősorban Székelyudvarhelyre.

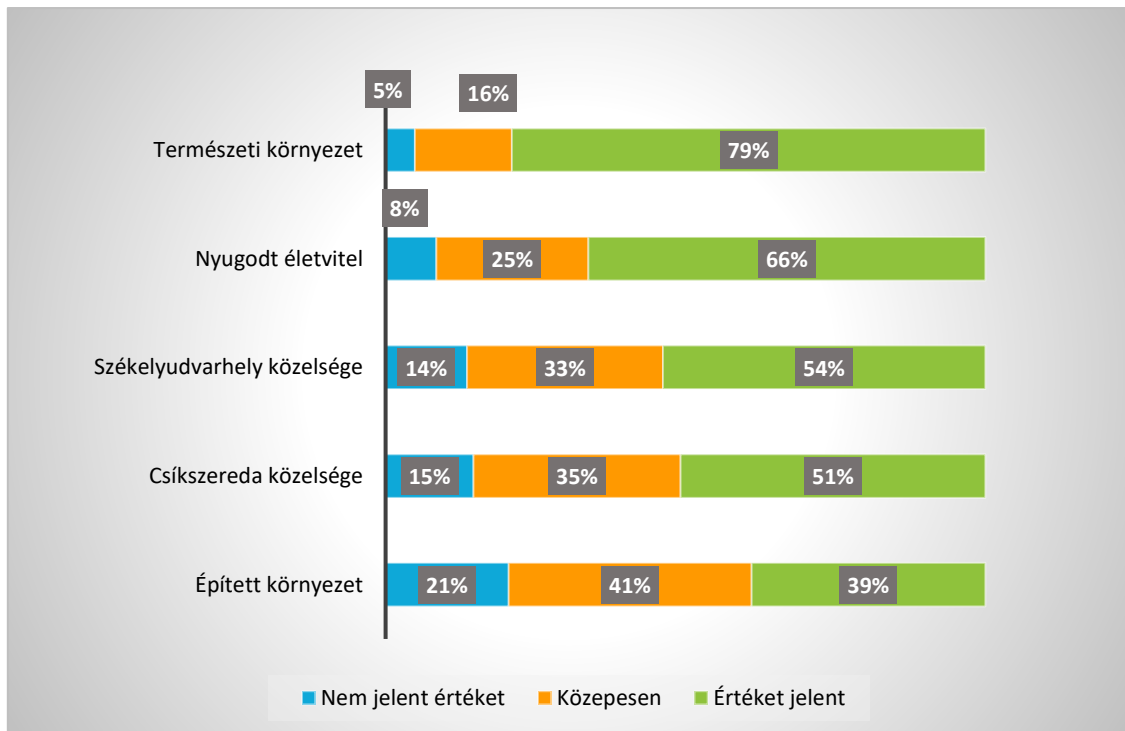

ábra 45 A munkahellyel való elégedettség eloszlása (százalék, N=107, saját szerkesztés)

Megkérdeztük azokat, akik nincsenek megelégedve a munkahelyükkel, vagy jelenleg nincsenek foglalkoztatásban, hogy hajlandóak lennének-e tanulni azért, hogy jobb munkakörülményeik legyenek, vagy munkát találjanak, melyre négyötödük válaszolta, hogy igen és egyötödük azt, hogy talán.

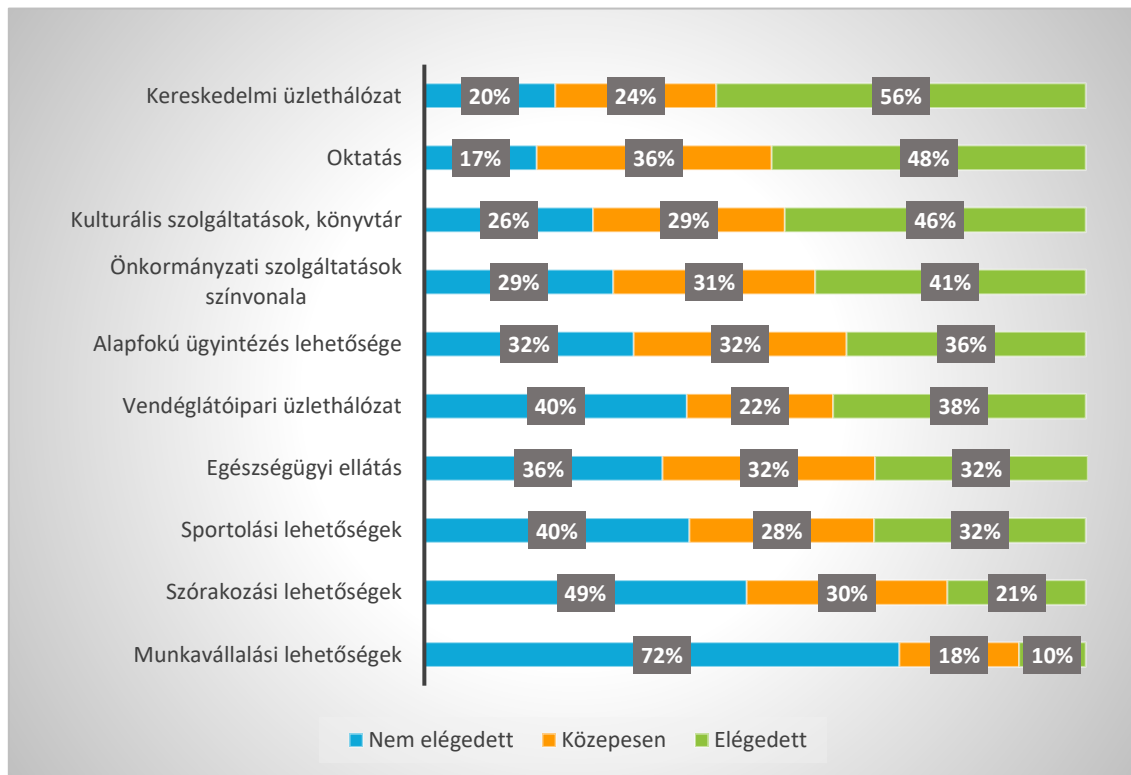
Értékek a településen

Kérdőívünkben arra is kerestük, a választ, hogy a lakosság milyen szinten ítéli meg értékesnek a település különböző környezeti feltételei. Ezeket egy 1-5-ös skálán kellett értékelni. A válaszok összesítését követően elmondható, hogy a község lakói leginkább a természeti környezettel elégedettek, ezt egy 4,32-es átlagra értékelték. A második pozitívuma a településnek a nyugodt életvitel, 3,98-as átlaggal. Székelyudvarhely közelsége szintén értékes az itt lakók számára (ld. munkahely), ennek a tényezőnek az erőssége 3,63. Csíkszereda közelségének átlaga sem sokkal marad el, ez 3,55. Az épített környezet is közepesen felül teljesített, ez 3,28. (ld.46. ábra)

ábra 46 A település értékeivel való elégedettség (százalék, N=212, saját szerkesztés)

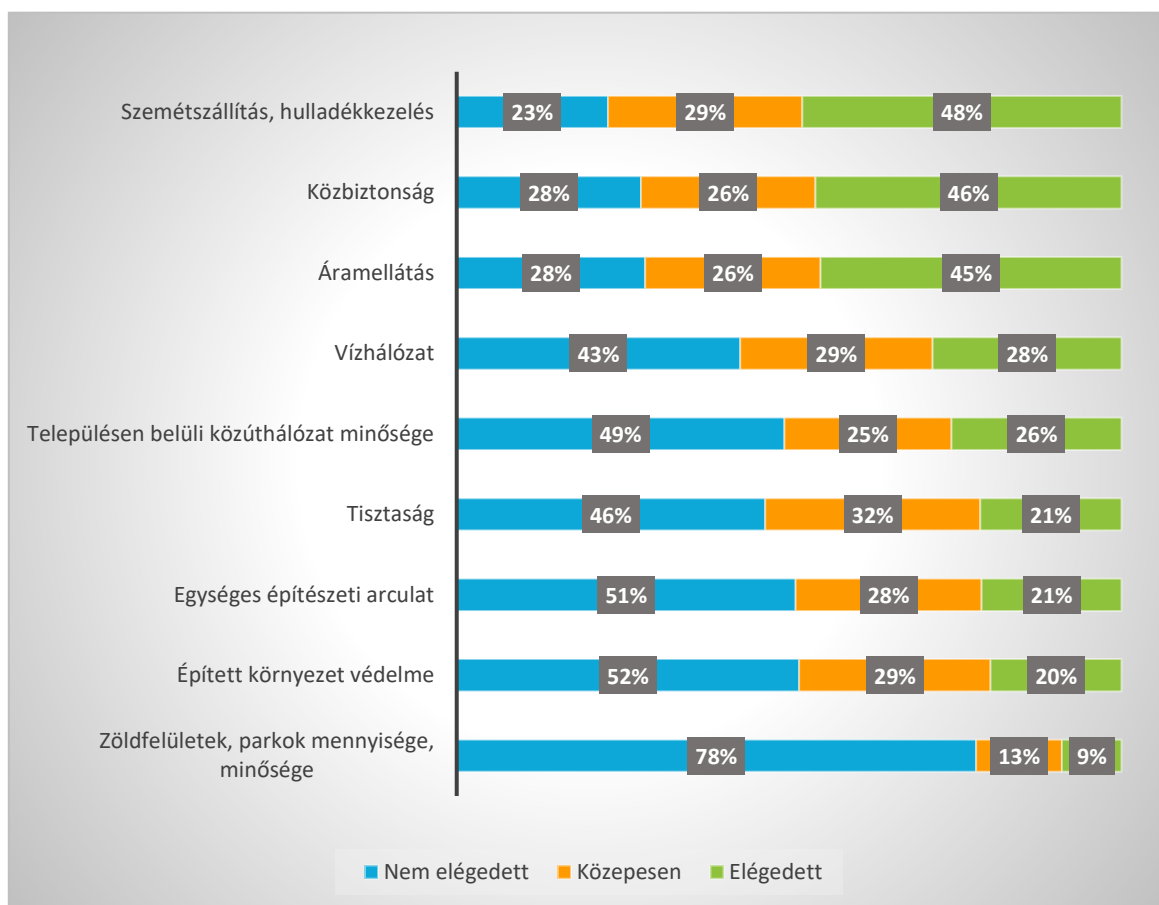
A következőben, szintén egy 1-5-ös skálán kellett értékelni, hogy mennyire elégedett a településen elérhető szolgáltatásokkal. Amíg a környezeti tényezőket átlag 3,75-re értékelték a kutatás résztvevői, addig a község nyújtotta szolgáltatásokkal már alig közepes mértékben voltak megelégedve (2,98).

ábra 47 A településen elérhető szolgáltatásokkal való elégedettség (százalék, N=212, saját szerkesztés)

Első helyre a kereskedelmi üzlethálózat minősítése került, ezzel voltak a legtöbbien megelégedve (3,52), a második helyre az oktatás került (3,39), míg a harmadik a kulturális szolgáltatásokkal és könyvtárral való elégedettség (3,29). Közepes minősítés felett kapott az önkormányzati szolgáltatások színvonala (3,15) és az alapfokú ügyintézés lehetősége (3,06). Átlagosan közepesre értékelték a vendéglátóipari üzlethálózatot (2,98), amelytől kevéssel maradnak el az egészségügyi ellátás (2,93), valamint a sportolási lehetőségek (2,85). Tőlük szakadtak le egy picit a szórakozási lehetőségek (2,56), és az utolsó helyre 2,03-as átlaggal a munkavállalási lehetőségek kerültek (ld. 47.ábra)

Harmadik szempont, amire rákérdeztünk, az a településen található környezeti és épített értékekkel való elégedettség. Ezek a tényezők összesítésben egy 2,71-es átlagot értek el. A válaszadók, amivel nagobbrészt elégedettek az a szemétszállítás, hulladékkezelés (3,32), közbiztonság (3,21) és áramellátás (3,18). Amit kevésbé találnak kielégítőnek, és inkább csak egynegyedük értékelte úgy, hogy teljes mértékben vagy inkább elégedett, azok a vízhálózat (2,73), településen belüli közúthálózat minősége (2,62). Egyötödük elégedett a tisztasággal (2,58), az egységes építészeti arculattal (2,49), és az épített környezet védelmével (2,48). A válaszadók 78% százaléka elégedetlen a zöldfelületek, parkok mennyiségével és minőségével elégedetlenek, így egy a tényező 1,81-es átlagértékelést ér el. (ld. 48 ábra)

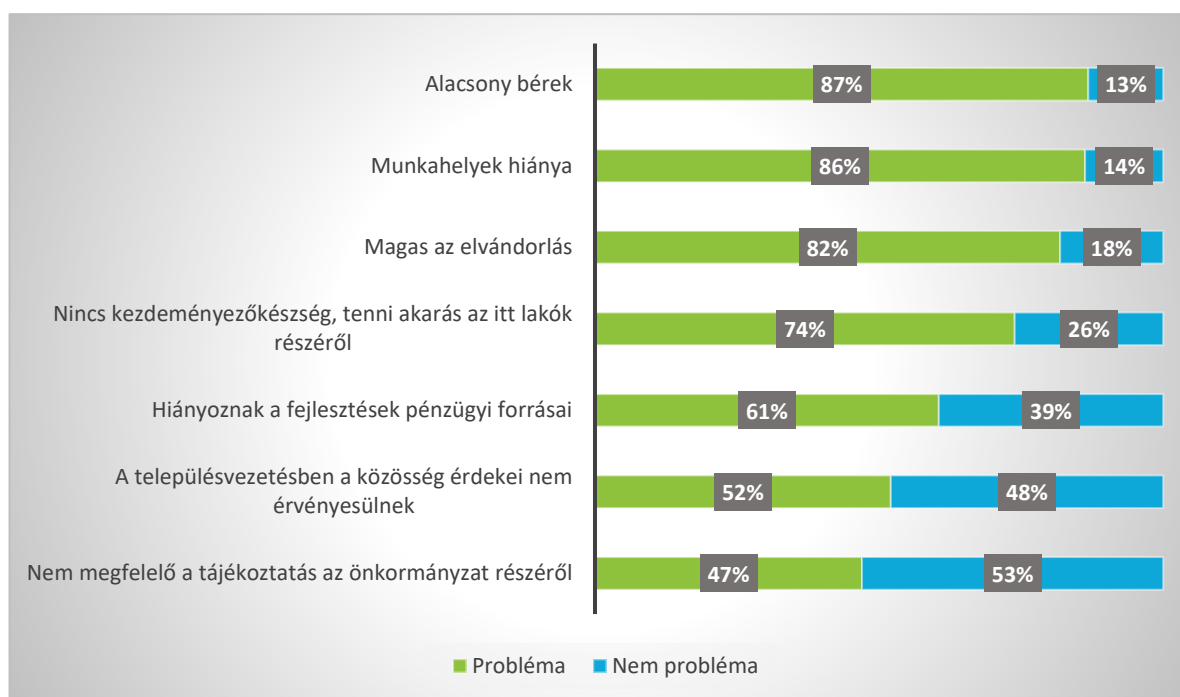
ábra 48 A településen található környezeti és épített értékekkel való elégedettség (százlék, N=212, saját szerkesztés)

Problémák

A kutatás következő részében a településen esetlegesen problémát jelentő tényezőkre kérdeztünk rá, amelyek megnehezíthetik az itt lakók mindennapjait, gátat szabhatnak a település élhetőségének.

A megadott problémákat egy 1-4-es skálán kellett értékelni (1 – nem probléma, 4 – probléma).

A válaszadók meglátásai alapján a község egyik legnagyobb problémái a munkaerőpiaci helyzettel, valamint demográfiai tényezőkkel függenek össze: alacsony bérek (3,48), valamint munkahelyek hiánya (3,48), melyet a magas az elvándorlás követ (3,28). Ugyancsak magas arányú probléma, hogy nincs kezdeményezőkézség, tenni akarás az itt lakók részéről (3,06). Ezt a válaszadók 74%-a látja így. 61 százalék szerint hiányoznak a fejlesztések pénzügyi forrásai (2,73), és a településvezetésben a közösség érdekei nem érvényesülnek (2,56). Az, hogy az önkormányzat nem megfelelő a tájékoztatást nyújt a lakosságnak (2,45), a kutatásban résztvettek 47%-a szerint probléma.

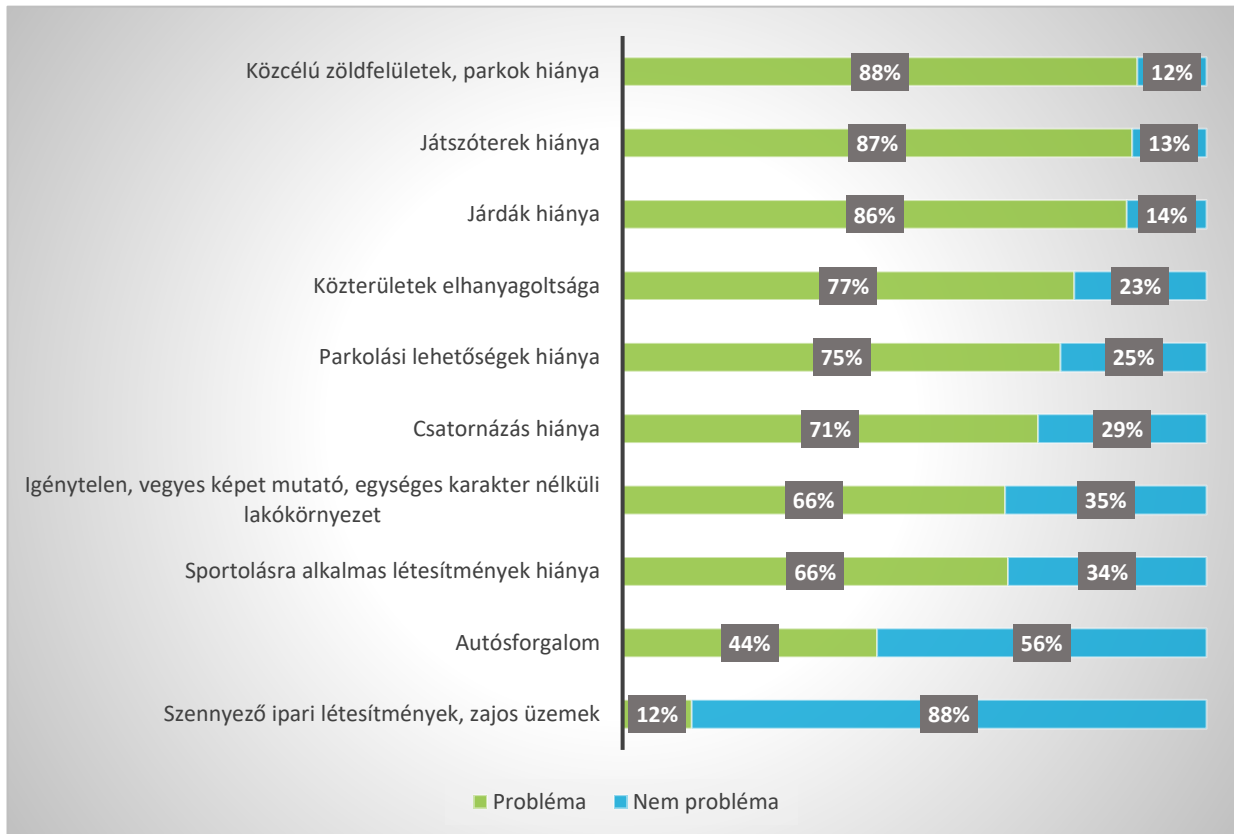

ábra 49 Problémák a község életében (százalék, N=211, saját szerkesztés)

A következőkben a lakosság környezettel kapcsolatos meglátásait mértük, hogy bizonyos beruházások, fejlesztések hiánya számukra mennyire jelent hátrányt a településnek (1 – nem probléma, 4 – probléma).

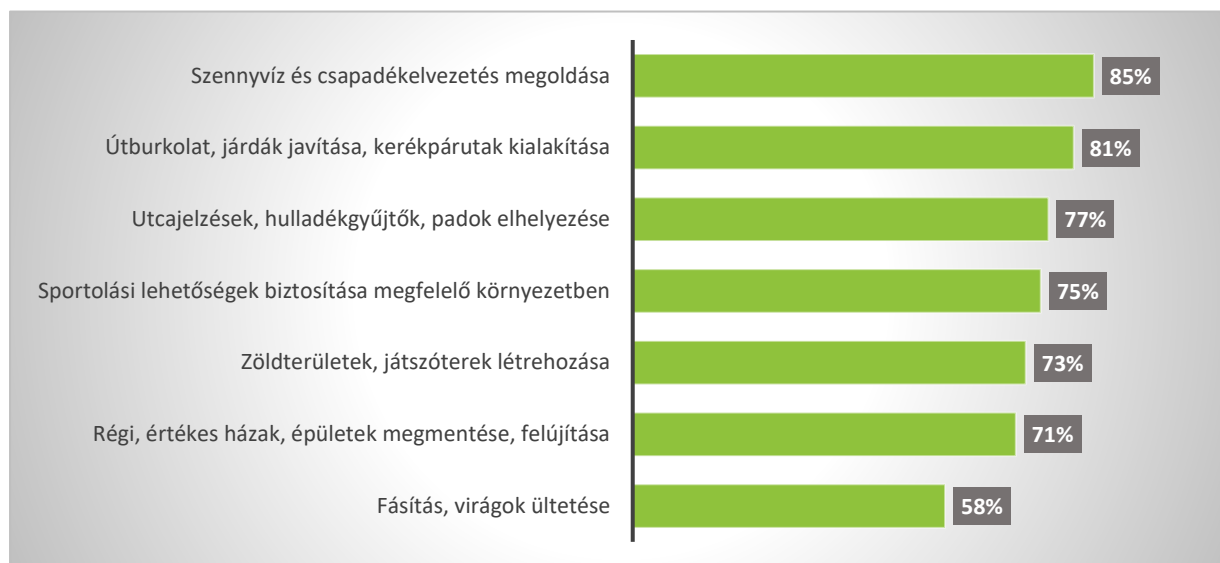
A legnagyobb problémák a közterületek elmaradottságából, hiányosságaiból fakadnak, ezeket a válaszadók háromnegyed problémaként jelölt meg. Ilyenek a közcélú zöldfelületek, parkok hiánya (3,59), a játszóterek hiánya (3,54), a járdák hiánya (3,53), a közterületek elhanyagoltsága (3,26), valamint a parkolási lehetőségek hiánya (3,23). A válaszadók 71 százalékának problémát jelent a

csatornázás hiánya (2,98), és kétharmaduknak pedig az igénytelen, vegyes képet mutató, egységes karakter nélküli lakókörnyezet (2,92), valamint a sportolásra alkalmas létesítmények hiánya (2,90). Kisebb probléma az autósforgalom (2,43), valamint kis arányban okoznak kellemetlenséget a szennyező ipari létesítmények, zajos üzemek (ld. 50. ábra).

ábra 50 A környezettel kapcsolatos problémák (N=213, saját szerkesztés)

A kutatás során, arról is megkérdeztük a lakók véleményét, hogy szerintük mit lehetne tenni azért, hogy a település még szebb legyen. Erre több választ is adhattak.

ábra 51 Mi tenné szebbé a települést? (százalék, N=215, több válasz, saját szerkesztés)

A legtöbben a szennyvíz és csapadékelvezetés megoldását javasolták, ezt a válaszadók 85 százaléka tartotta fontosnak. Hasonlóan magas arányban jelölték meg az útburkolat, járdák javítását, kerékpárutak kialakítását (81%). Harmadikként az utcajelzések, hulladékgyűjtők, padok elhelyezését látnák fontosnak (77%), de háromnegyede az itt élőknek javasolná a sportolási lehetőségek biztosítását megfelelő környezetben (75%). Ugyancsak ezzel megegyező hányaduk szeretné a zöldterületek, játszóterek létrehozását (73%), valamint a régi, értékes házak, épületek megmentését, felújítását (71%). 58 százalékuk látja úgy, hogy a fásítás, virágok ültetése ugyancsak szebbé tenné a települést (ld.51. ábra).

A válaszadók egy része egyéb javaslatokat is megfogalmazott, hogy szerinte mit kellene tenni a település szebb kinézetének érdekében:

Környezeti beavatkozások:

- *A meglévő közterületek felszabadítása és rendben tartása: tisztaság, a saját tulajdonok kapun belül tárolása, alternatív tároló telepek létrehozása (régi autók, tűzifa, építőanyagok, mezőgazdasági gépek stb.)*
- *A Kis-Homoród medrének tisztán tartása.*
- *Sétáló a patak mentén.*
- *A falu központjában lévő betonhíd multifunkcionálissá tétele (színpad, virágokkal díszíteni, füvesíteni, padokat elhelyezni, kiállítások helyszíne)*
- *Autóparkolók létrehozása jelzett helyekkel, valamint büntetések alkalmazása a helytelen parkolás miatt.*
- *Az iskolának meg kellene oldani a tanárok autójának a parkolását.*
- *Villamosvezetékek eltüntetése a légtérből.*

- *A Mérleg út, illetve a Kórház előtti utcákat lehetne egyirányúvá tenni, így könnyedén lehetne járdákat kialakítani.*
- *Tájidegen építkezések megtiltása.*
- *Kevesebb térkő, napelemes lámpák.*
- *Fenntartható fakitermelési stratégia kidolgozása és kivitelezése, valamint erdősítés.*
- *Az állati ürülékek megfelelő elvezetése*
- *Közvilágítás megoldása (Fő út, Vargyas- és Kiruly -völgye,)*

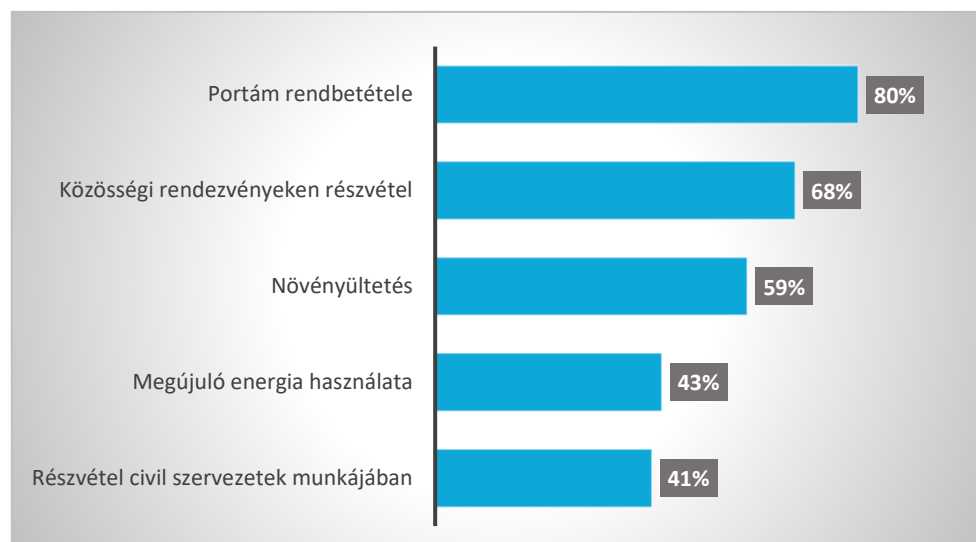
Egyéb javaslatok:

- *30 Km/h a falu területén*
- *Térfigyelő kamerák felszerelése a falu több pontján (parkok, játszóterek, közterületek megóvása, valamint a közbiztonság érzet növeléséért)*
- *Gázhálózat kiépítése.*
- *Sportolási, mozgási lehetőséget biztosító épületek kialakítása*
- *Rossz a szennyvízelvezetés kivitelezése*
- *A termelő kisgazdáknak lehetőség biztosítása termékeik bemutatására pl. havi vásárok.*
- *Fiatalok támogatása abban, hogy hazajöjjenek. Egy program vagy pályázati lehetőség, anyagi segítség, földterületek biztosítása.*
- *Vendéglátás: a hivatal meg kellene vegyen/haszonbérbe akár egy épületet, s ott kialakítani egy autentikus éttermet/kocsmát (tematikus esteket szervezni akár, író-olvasó találkozó, kötetlen részvétel)*
- *Kulturális események szervezése*
- *A temetőt rendbe tartani, alkalmazni egy temetőgazdát.*
- *Tanulmányi kirándulások a vezetőknek.*
- *Programok/képzések családoknak, felnőtteknek.*
- *Munkaképes munkanélküliek számbavétele, munkát keresni számukra.*
- *A hivatalnak szüksége lenne egy civil háttérszervezetre (egybe fogni a lakosságot, források, támogatók, közvetlenebb csatorna a lakosság felé)*
- *Egy törődő, környezetéért felelősséget érző, települését szerető közösség kinevelése.*

Azon túl, hogy az önkormányzat igyekszik a települést élhetőbbé és szebbé tenni, a lakosság is hozzá tud járulni, hogy javuljon a település képe. Ezért a kutatásban arra is kitértünk, hogy mi az, amit a lakosság személyesen kész tenni környezetében a települési problémák megoldása érdekében. A válaszadók négyötöde a saját portájának rendbetételét látta a legvalószínűbbnek.

De magas arányban vennének részt közösségi rendezvényeken (68%), vagy segítenének növényültetésben (59%), 43 százalékuk lenne hajlandó megújuló energia használatára és hasonló arányban vannak azok, akik részt vállalnának civil szervezetek munkájában (41%).

A válaszadók közül öten egyéb saját vállalatokat is megfogalmaztak, mint az ifjúság hagyománytiszteltre való nevelése, vagy ifjúsági szervezet létrehozása, amelyet az egyházzal közösen képzelne el. Van, aki építő jellegű gyűléseket szorgalmaz, ahol ő maga urbanisztikai, építészeti, tájépítészeti témákban tudna vélemény adni. Más valaki pályázati kiírások figyelésében, valamint más településeken bevált ötleteket gyűjtene össze. Egy másik személy szelektív kukák felszerelésében segítené.

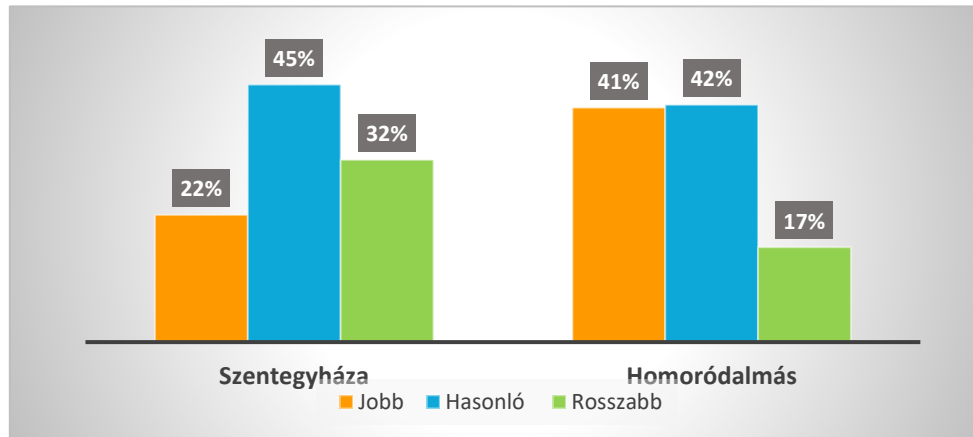
ábra 52 Személyesen mit lenne hajlandó tenni a szebb település érdekében? (százalék, N=, több válasz, saját szerkesztés)

Kapcsolat és együttműködés a szomszédos településekkel

A település számára az is fontos, hogy a szomszédos települések milyen lehetőségeket, szolgáltatásokat képesek nyújtani az itt élők számára, illetve jövőben fejlesztésekben hogyan és milyen területeken lenne érdemes együttműködni.

A lakosság szempontjából a település általános helyzete Szentegyházához képest rosszabb és Homoródmáshoz viszonyítva pedig jobb.

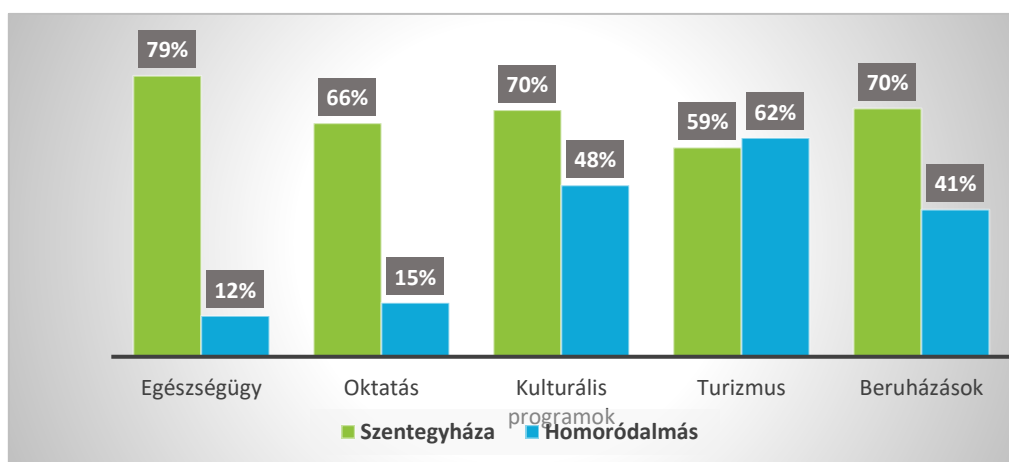
A válaszadók több mint 40 százaléka vélte hasonlóknak a településeket egymáshoz viszonyítva, de egyharmaduk úgy vélte, hogy Szentegyházához képest rosszabb a helyzet (32%), míg Homoródmáshoz viszonyítva csupán 17 százalék gondolta gyengébbnek a község helyzetét, és 41 százalékuk pedig jobbnak ítélte.

ábra 53 Milyen a település általános helyzete a szomszéd településekhez képest (százalék, N=195, saját szerkesztés)

A különböző stratégiai területeken való jövőbeni együttműködést vizsgálva elmondható, hogy a lakosság elsősorban Szentegyházával működne együtt, mivel ezt a települést tartja fejlettebbnek (ld. 53. ábra).

Egészségügy és oktatás területén 98 százalékuk szerint lehetne Szentegyházával együttműködni. Kulturális programok és beruházások tekintetében bár ugyancsak magas arány jelölte meg Szentegyházát, de a válaszadók több mint fele Homoródmást is elképzelhetőnek tartja, mint potenciális partner. Turizmus területén a kétharmad Homoródmással látja a nagyobb lehetőséget fejlesztésre, de 70 Szentegyházával is együttműködne. A kutatásban részt vettek egyötöde nem foglalt állást ebben a kérdésben.

ábra 54 Milyen területeken működne együtt a szomszédos településekkel? (százalék, N=217, saját szerkesztés)

Kirulyfürdő, Vargyas völgye

A község két falurészének problémáira nyílt kérdésben kérdeztünk rá, így a kutatásban részt vettek saját szavaikkal fejthették ki véleményüket.

Vargyas völgyére (Szeltersz) vonatkozóan összesen 72 százalékuk válaszolt, melyből 58 százalék úgy vélte, hogy az adott településrészben nincsenek problémák, és 8 fő nyilatkozta azt, hogy érdeemben nem tud hozzá szólni. A kérdésre válaszolók 37%-a (58 fő) az alábbi problémákat, illetve lehetséges megoldásokat fogalmazta meg.

Probléma	Megoldás
Közlekedési infrastruktúra hiányosságai: <ul style="list-style-type: none">– keskeny útfelület– hidak hiányoznak, ezért helyenként a patakon kell átkelni– beláthatatlan kanyarok– leaszfaltozatlan útszakaszok– útszéli gyom és szemét	Feltölteni az útszélét a szembejövő forgalom miatt. Rendszeres útkarbantartása: ároktakarítás, útszéli gyomok eltakarítása, faágak lemetzése. Biztonságos gyalogos- és kerekparutak kialakítása
Szennyvíz és ivóvízproblémák	Ivóvíz- és szennyvízhálózat kiépítése
Villanyhálózat hiánya Utcai közvilágítás	
Szabályozások hiánya: <ul style="list-style-type: none">– övezeti rendezési tervek hiánya– kontrolálatlan építkezések (tájidegen építkezések)– környezeti terhelés, zsúfoltság– területhatár problémák (utakra kikertelés)	Egy irányított, tájba illő, egységes arculat kialakítása. A tájidegen jellegű építkezések beszüntetése.
Útszéli és patakba dobott szemét	Hulladékgazdálkodás
Vadkárók Juházkutyák jelenléte az utakon	Medvék létszámcsökkentése.
Elhanyagoltság: <ul style="list-style-type: none">– források– fürdő	
Panziók hiánya. Túraútvonalak, tanösvények hiánya.	Vendéglátás, turizmus fejlesztése.
Lakókocsik és fémszabványok elszaporodása.	
Ipari létesítmények (kőbánya, kőtörő, 2k)	
Gyenge mobilhálózat	

7.Táblázat, saját kutatás, 2022

Kirulyfürdőt illetően nagyobb volt a válaszadási arány. Erre a kérdésre összesen 77 százalék válaszolt, melyből 36 százalék mondta, hogy nincsenek ebben a településrészben megoldatlan problémák, 2 fő válaszolta, hogy nem tud véleményt formálni, és 62 százalék fogalmazott meg véleményt, melyből abszolút többségük a régi tábor rossz állapotát nehezményezték.

Probléma	Megoldás
<p>Általános probléma:</p> <ul style="list-style-type: none"> – elhanyagolt – romváros 	<p>Rengeteg lehetőség rejlik benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – gyerekeknek táborozás – rendezvények – túraközpont – munkahelyek – üdülőtelepet kialakítása pályázat révén – bérbe adni más működtetőnek – turizmus fejlesztése
<p>Régi diáktábor és környéke</p> <ul style="list-style-type: none"> – veszélyes épületek – koncepció hiánya 	Felújítani
Sok elhanyagolt értékes épületet	Lebontani, hogy ne csúfítsák a környezetet
Kirulysarki iskola	Fejlesztés, igényesebbé tétel
<p>Közlekedési infrastruktúra hiányosságai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – keskeny útfelület – veszélyes, beláthatatlan kanyarok – útszéli gyom és szemét – nagyobb esőzéseket el nem bíró patakmeder 	<p>Utak szélesítése</p> <p>Fekvőrendőr a sebességkorlátozás érdekében</p> <p>Biztonságos gyalogos- és kerekparutak kialakítása</p>
Szennyvíz és ivóvízproblémák	Ivóvíz- és szennyvízhálózat kiépítése
<p>Villanyhálózat hiánya</p> <p>Utcai közvilágítás hiánya a lakott területeken</p>	
<p>Szabályozások hiánya:</p> <p>Kontrolálatlan építkezések, környezeti terhelés, övezeti rendezési tervek hiánya</p> <ul style="list-style-type: none"> – övezeti rendezési tervek hiánya – kontrolálatlan építkezések (tájidegen építkezések) – környezeti terhelés, zsúfoltság – területhatár problémák 	<p>Egy irányított, tájba illő, egységes arculat kialakítása.</p> <p>A tájidegen jellegű építkezések beszüntetése.</p>
Útszéli és patakba dobott szemét	Hulladékgazdálkodás
Vadkárók	Medvék létszámcsökkentése.
<p>Elhanyagoltság:</p> <ul style="list-style-type: none"> – borvízforrások – fürdő 	<p>A borvizet értékesíteni.</p> <p>Fürdőt újra indítani</p>
Lakókocsik és fémbarakok elszaporodása.	

8.Táblázat, saját kutatás, 2022

6.1 Összegzés

Az online kérdőívet összesen 220-an töltötték ki, és ebből 217 érvényes válasz volt. Nemek szerint nagyjából megegyező arányban, és életkor szerint a legaktívabb korcsoport képviselte magát a felmérésben (25-59 év).

Foglalkozásukat tekintve, a válaszadók legnagyobb hányada alkalmazottként dolgozik, vagy saját vállalkozása van, de részt vettek a válaszadásban, akik gyereknevelésen vannak, akik jelenleg tanulnak, és a nyugdíjasok is.

A kutatásban részt vettek 78 százaléka lakik most a községben és 22 százaléka pedig jelenleg nem él életvitelszerűen itthon. Legtöbben a faluhoz tartoznak, de a Kirulyfördőn és Vargyas völgyében élők is válaszoltak a kérdésekre.

A nem itt élők legnagyobb arányban Magyarországon élnek, és legtöbben pár havonta látogatnak haza. Közel 80 százalékanak tervében van a hazaköltözés, de ennek pontos idejét nem legtöbben tudták meghatározni.

Az itt élők bevallásuk szerint szeretnek itt élni, legtöbb mert itt születtek és a rokonaik is itt vannak, másodsorban büszkék a falujukra, annak népszokásaira és hagyományaira, valamint a vidéki élet szeretete is meghatározó.

A lakosság kétharmada nem tervezi, hogy a közeljövőben elköltözzön a községből, mert nem tudnának máshol élni, vagy van, akik szerint máshol sem lenne jobb.

Azok közül, akik elhagynák a települést, azok elsősorban munka vagy lakás miatt tennék ezt. Alacsony azok aránya, akik fontolgatják a település végleges elhagyását.

A kutatásban résztvevők több mint egyharmada nem dolgozik, és 63 százalékuk rendelkezik munkahellyel.

A jelenleg aktív munkaerőpiaci státussal bírók kisebb hányada dolgozik a községben, szinte kétszer annyian más településekre ingáznak, legtöbben Székelyudvarhelyre, vagy a szomszéd településekre.

Az állandó munkahellyel rendelkezők abszolút többsége alkalmazottként dolgozik, akik legtöbben a magánszektorban (építőipar, könnyűipar) és egy kisebb hányaduk közalkalmazottként. A vállalkozók kétharmada egyéni vállalkozó.

A munkavállalók több mint fele elégedett a munkahelyével. Csupán egytizedük elégedetlen, elsősorban a Székelyudvarhelyre ingázók.

A munkahelyükkel elégedetlenek, vagy jelenleg nem dolgozók melyre négyötöde képezné magát annak érdekében, hogy jobb munkakörülményei legyenek vagy munkát találjanak.

A község lakói leginkább a természeti környezettel elégedettek, melyet a nyugodt életvitel követ. Székelyudvarhely, valamint Csíkszereda közelsége szintén értékes az itt lakók számára.

A község nyújtotta szolgáltatásokkal már kevésbé elégedettek az itt lakók, mint a természetivel. Ezek közül első helyre a kereskedelmi üzlethálózat került, a második helyre az oktatás, míg a harmadik a kulturális szolgáltatásokkal és könyvtárral való elégedettség. Közepes minősítés felett kapott az önkormányzati szolgáltatások színvonala és az alapfokú ügyintézés lehetősége. Átlagosan közepesre

értékelték a vendéglátóipari üzlethálózatot, az egészségügyi ellátás, valamint a sportolási lehetőségek. A szórakozási lehetőségek kerültek az utolsó előtti helyre, és a sort a munkavállalási lehetőségek zárják.

A településen található környezeti és épített értékekkel való elégedettség átalagosan tekintve alacsony. A válaszadók, amivel nagyobb részben elégedettek az a szemétszállítás, hulladékkezelés közbiztonság és áramellátás. Amit kevésbé találnak kielégítőnek a vízhálózat, és településen belüli közúthálózat minősége. A válaszadók nagy hányada elégedetlen a zöldfelületek, parkok mennyiségével és minőségével.

A válaszadók meglátásai alapján a község egyik legnagyobb problémái a munkaerőpiaci helyzettel, valamint demográfiai tényezőkkel függenek össze: alacsony bérek, valamint munkahelyek hiánya, és a magas elvándorlás. Ugyancsak magas arányú probléma, hogy nincs kezdeményezőkézség, tenni akarás az itt lakók részéről. Tovább probléma, hogy hiányoznak a fejlesztések pénzügyi forrásai és a településvezetésben a közösség érdekei nem érvényesülnek. Az önkormányzat nem megfelelő lakossági tájékoztatása is problémát jelent az itt lakóknak.

A lakosság környezettel kapcsolatos legnagyobb problémája a közterületek elmaradottsága, mint a közcélú zöldfelületek, parkok hiánya, a játszóterek hiánya, a járdák hiánya, az elhanyagoltsága, valamint a parkolási lehetőségek hiánya. Továbbá gondot jelent a csatornázás hiánya, az igénytelen, vegyes képet mutató, egységes karakter nélküli lakókörnyezet, és a sportolásra alkalmas létesítmények hiánya.

Ahhoz, hogy a település szebb kinézetet öltjön, a legtöbben a szennyvíz és csapadékelvezetés megoldását javasolták, majd az útburkolat, járdák javítását, kerékpárutak kialakítását, valamint az utcajelzések, hulladékgyűjtők, padok elhelyezését látnak fontosnak. De ugyanúgy fontos lenne a sportolási lehetőségek biztosítása, valamint a zöldterületek, játszóterek létrehozása. Ugyanúgy szükségének látnák a régi, értékes házak, épületek megmentését, felújítását, és a fásítás, virágok ültetése is kiemelten fontos lenne.

Ezeket túl a válaszadók saját javaslattal is jöhetnek, melyek közül a legfontosabb a közterületek felszabadítása a magánjavak tárolásától, ehhez szükséges lenne alternatív tároló telepek létrehozása. A másik ajánlat a települést átszelő Kis-Homoród patakra irányult, mint a meder tisztántartása, a parton sétáló övezet kialakítása, valamint a régi betonhíd rehabilitációja. Tovább szépítené a környezetet az autók parkolásának megfelelő biztosítása. És fontosnak látják az itt élők a tájidegen építkezések megtiltását is.

A lakosság szerint a település általános helyzete Szentegyházához képest rosszabb és Homoródalomáshoz viszonyítva pedig jobb.

Ha együttműködésről lenne szó, akkor az itt lakók egészségügy és oktatás területén inkább Szentegyházával működneek együtt. Kulturális programok és beruházások tekintetében többen mindkét településben gondolkodnának és a turizmus területén mindkét településsel együtt kellene dolgozni.

Vargyas völgyére a következő problémákat fogalmazták meg a válaszadók: a közlekedési infrastruktúra hiányosságai (keskeny, beláthatatlan utak, aszfaltozás és hidak hiánya), szennyvíz és ivóvízproblémák, megfelelő villanyhálózat és utcai közvilágítás hiánya, építkezési szabályozások hiánya, útszéli és patakba dobott szemét, vadkárók, források elhanyagoltsága, turizmust támogató

facilitások hiánya, mint panziók, túraútvonalak, tanösvények. Elszaporodtak a lakókocsik és fémbarrakok, zavaró ipari létesítmények (kőbánya, kőtörő, 2k), valamint gyenge mobilhálózat.

Kirulyfürdőt illetően a következő megoldatlan problémákat jegyezték meg a kutatásban részt vettek: általános probléma, hogy az egész településrész elhanyagolt, a régi diáktábor és környéke leromlott és az épületek veszélyes állapotba kerültek, valamint nincs koncepció annak rehabilitációjára, ugyanígy a kirulysarki iskola is elhanyagolt. Hasonló közlekedési infrastruktúra hiányosságok vannak, mint Szelterszfürdőn, keskeny útfelület, veszélyes, beláthatatlan kanyarok, útszéli gyom és szemét, nagyobb esőzéseket el nem bíró patakmeder. Szennyvíz és ivóvízproblémák, villanyhálózat és utcai közvilágítás hiánya a lakott területeken, építkezési szabályozások hiánya, vadkárók, elhanyagolt borvízforrások, fürdő, valamint itt is jellemző a lakókocsik és fémbarrakok elszaporodása.

Fejlesztési javaslatok a kérdőíves kutatás alapján – jegyzet

- A munkahelyek hiánya jelenti az egyik legnagyobb problémát, valamint az alkalmazottak kétharmada ingázik, ezért fontos lenne munkahelyeket teremteni a községben, hogy minél többen maradjanak itthon, valamint a mindennapi boldogulást is elősegítené, ha helyben találnak munkát az itt élők. Ezt segítené, ha az önkormányzat ösztönözné az új vállalkozások alapítását, vagy szövetkezetek létrejöttét.
- Továbbképzések, átképzések szervezése és biztosítása.
- Ha a munkahelyteremtés, átképzés nem megoldható, az ingázás megkönnyítése tömegközlekedéssel.
- A természeti környezet megóvása, amely az egyik legfontosabb értéke itt lakók számára.
- Javítani kell a vendéglátóipari üzlethálózatot, az egészségügyi ellátást, sportolási lehetőségeket biztosítani, és lehetőséget teremteni igényes szórakozásra.
- A zöldfelületek növelése, parkok és játszóterek létesítése.
- Vízhálózat és csatornarendszer kiépítése.
- Településen belüli közúthálózat modernizálása. Járdák, bicikli utak létesítése.
- Parkolók létrehozása.
- Közterületek felszabadítása. Tárolók létrehozása azok számára, akik nem tudják az udvaron tartani mezőgazdasági gépeket, tűzifát, építőanyagot stb.
- Sportlétesítmények létrehozása.
- A régi, értékes házak, épületek megmentése, felújítása.
- Egységes település arculat kialakítása, törvényesen szabályozni az építkezéseket.
- Együttműködési lehetőségek keresése, partnerségek kialakítása a környező településekkel.
- Királyfürdő rehabilitálása. Befektetők keresése a fürdő, a tábor, az iskola felújítására. Közlekedési nehézségek megszüntetése (útszélesítés, bozótvágas stb.).
- Vargyas-völgye úthálózat rendbetétele (aszfaltozás, hidak), építkezések szabályozása, vadkárok felszámolása stb.

6. SWOT elemzés

ERŐSSÉGEK	GYENGYESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> – összetartó közösség („Lövete-tudat”) – természet közelsége, vagyon – épített vagyon – HR-vagyon, helyi szellemi tőke – fizetőképes nyugdíjas réteg – magas aktív munkaerő – egyes helyi infrastruktúrák állapota (iskola, egyház, önkormányzat, tájház, népiskola) – több erős gazdasági szervezet – altalajkincsek (sósvíz, ásványvíz, andezit) – hagyományok megélése (népviselet, rendezvények, tudat) – intenzív egyházi élet – aktív civil szervezetek – származás alapú kiterjedt kapcsolati háló – egyre aktívabb településközötti együttműködések – biotermelésre alkalmas kiterjedt mezőgazdasági területek és vállalkozások 	<ul style="list-style-type: none"> – a természeti vagyonnal nem megfelelő gazdálkodás – nem egységes településarculat – nem következetes településműködtetés – közterület magáncélú kisajátítása – forgalomszabályozás hiánya – a „nem lehet”-gondolkodásmód népszerűsége – zöldövezet, parkok, játszóterek hiánya – bicikliutak, járdák hiánya – általános rendezési terv állapota – szatelit-falurések fejlődésének iránya – munkahelyek hiánya, alacsony bérek – együttműködés más településekkel (2 közeli város, testvértelepülések) – a tanári hivatás=munkahely – felnőttképzés és foglalkozás hiánya – a település külső és belső kommunikációjának hiánya – ifjúsági programok/tér-terek hiánya – helyi termékek hiánya – központ – tömegközlekedés hiánya – a Kis-Homoród hídjainak áteresztőképessége – a DN13A adta lehetőségek kihasználatlansága
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> – az elszármazottak erős kötődése a faluhoz – külső tudásbevonás (egyetemek, civil szervezetek, fejlesztési központok) – együttműködés a környező településekkel (beruházási, fejlesztési) – regionális turisztikai programokhoz csatlakozás – DN13A – növekvő biopiaci igények 	<ul style="list-style-type: none"> – természeti katasztrófák, eróziók, árvíz – elöregedés, demográfiai csökkenés – fizetőképes nyugdíjas réteg eltűnése – lakosság átlag egészségügyi állapotának romlása – általános gazdasági romlás – pályázati és más külső források megszűnése – jogi és politikai környezet megváltozása

<ul style="list-style-type: none"> – kapcsolatok építése újszerű, modern vállalkozásokkal – egyetemi központok közelsége – digitális kommunikációs csatornák megléte – növekvő igény a vidéki életformára 	<ul style="list-style-type: none"> – szomszédos városok gazdasági állapotának tartós romlása – rendezetlen földtulajdon kihatása a gazdasági fejlődésre – a fiatal értelmiségi réteg elvándorlása – környezetvédelmi problémák – az épített vagyon állapotának tartós romlása – a lövétei öntudat leépülése – a szatelit települések nem Lövéte azonos fejlődése
---	---

9. táblázat, saját szerkesztés,2022

Lövéte stratégiai fejlesztési lehetőségeinek ágai 2022-2023 időszakban

BELSŐ ÁLLAPOTOK	KÜLSŐ TÉNYEZŐK	
	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
ERŐSSÉGEK	<p>TÁMADÓ stratégia</p> <ul style="list-style-type: none"> – VIP-Vidéki Inkubációs Központ/Program: – Lövétei turisztikai desztináció kiépítése (Kiruly+Szeltersz+DN13A): – Lövéte-tudat erősítő programok: – Lövétei bio-világ: – Lövétei épített örökség program: – Lövétei ifjúsági program – Lövéte közösség – Digitális Lövéte program 	<p>VÉDEKEZŐ stratégia</p> <ul style="list-style-type: none"> – Munkahelyteremtő programok – Kereskedelmi centrum program – Ökogazdálkodás program
GYENGESÉGEK	<p>FELJAVÍTÓ stratégia</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lövéte Centrum program – Községüzemeltetési program – Agro-program – Életminőségi program – Környező településekkel együttműködés – Földhivatal program 	<p>ÁTPOZÍCIONÁLÓ stratégia</p> <ul style="list-style-type: none"> – Árvízvédelmi program – Településrészek kohéziója – Katasztrófa megelőző program – Szociális program

10. táblázat, saját szerkesztés, 2022

Egy adott fejlesztési stratégia megvalósításának valószínűsége a mozgósítható erőforrásoktól függ. Lövéte község esetében a legkönnyebben mozgósítható erőforrás a humánvagyon, vagyis az ott lakó emberek, azok hagyományai és a közösség értékei, könnyen alakítható ifjúság hozzáállása. Ugyancsak ide tartoznak a természeti erőforrások, valamint az a részlegesen kiépült turisztikai vagyon, amelytől nagyon sokan remélnék boldogulást.

Feljavításra szorul a település arculatát, működését támogató programok, amelyek az életminőség emelését tudják magasabb szintre emelni. A védekező és átpozicionáló stratégiák programjai lényeges erőforrást, alapos tervezést igényelnek, és megvalósításuk is hosszabb folyamat.

7. Jövőkép és fejlesztési tengelyek

Cél:

Lövéte, egy értékeiben megmaradó, de életvitelében megújuló vidéki település, ahol a természeti erőforrások fenntartható módon támogatják a helyi gazdaságfejlesztést, amelyben az ifjúság proaktívan és az idősebb generáció dinamikusabban kapcsolódik a közösségi életbe.

- 1 Életminőség javítása és a kultúra támogatása:** településüzemeltetés, infrastruktúra-fejlesztés, szabadidős és közösségi terek, egészségügyi szolgáltatás, falukép és -arculat alakítása, közlekedés, rend, belső és külső kommunikáció, kultúra, egyház és oktatási intézmények működtetése és fejlesztése, katasztrófavédelem, hagyományőrzés, Lövéte a digitális térben, generációk közti kommunikáció, mentorálás.
- 2 Gazdaságfejlesztési programok beindítása:** természeti erőforrások, strukturális és földrajzi adottságok (DN 13A), meglévő vállalkozások fejlesztése és új vállalkozások létrehozása, helyi munkaerő szakmai tudásának kihasználása és fejlesztése, helyi termék és piac létrehozása, gazdasági szereplők érdekképviselőinek létrehozása, a gazdasági szereplők társadalmi szerepvállalásának növelése, az elszármazottak kapcsolati tőkéjének hasznosítása, turisztikai fejlesztések.
- 3 Az ifjúság szerepének és jövőképeinek megerősítése:** vidéki inkubációs program létrehozása, szabadidős alternatívák biztosítása, ifjúsági közösségi terek létrehozása, saját élettér megismertetése, helyi értékek és kultúra megismertetése, elszármazott fiataloknak tábor, lokális értékek-globális életvitel, ifjúság felelősségvállalásának és kezdeményezőkézségének megerősítése, digitális kommunikáció, vidéki „duális képzés”

Fejlesztési tengelyek és projektek grafikus ábrázolása fontossági sorrendben

ábra 55, saját szerkesztés, 2022

8.1 Az adott fejlesztési tengelyek mentén az alábbi projektstruktúrát javasoljuk

1. ÉLET - Életminőség javítása és a kultúra támogatása

1.1 Lövete-tudat erősítő programok

- 1.1.1 *Falutalálkozó (szakmai tartalom és közösségfejlesztés)*
- 1.1.2 *Tábor elszármazott gyermekeknek*
- 1.1.3 *Népiskola feltöltése programokkal*

1.2 Épített örökség program

- 1.2.1 *Csűrprojekt (desztinációváltás)*
- 1.2.2 *Élhető és rendezett faluközpont*

1.3 Községüzemeltetési program

- 1.3.1 *Kulturális infrastruktúra fejlesztése (kulturális felújítása, biztonságosabbá tétele, hogy a gyerekek ne tudjanak kiszaladni az útra)*
- 1.3.2 *Katasztrófamegelőzés és –elhárítás*
- 1.3.3 *Parkolódudvar projekt (terület, működési terv, berendezés, kommunikáció)*
- 1.3.4 *Külső és belső kommunikáció*
- 1.3.5 *Közlekedési kultúra projekt*
- 1.3.6 *Parkolóhelyek kijelölése, járdák, átjárók*
- 1.3.7 *Tanulmányutak és csereprogramok településüzemeltetőknek*
- 1.3.8 *Közszolgáltatások létrehozása, működtetése és fejlesztése*
- 1.3.9 *HSB testület projekt*

1.4 Életminőség program

- 1.4.1 *Egészségház*
- 1.4.2 *Lövete-szociális térkép-projekt*
- 1.4.3 *Közszállítás (ingázás)*
- 1.4.4 *Sport*

2. GAZDASÁG - Gazdaságfejlesztési programok beindítása

2.1 Lövete turisztikai desztináció kiépítése

- 2.1.1 *Connect Lövete projekt (parkolóhelyek és szolgáltatások kialakítása a DN 13A út mentén)*
- 2.1.2 *Kirulyi tábor*
- 2.1.3 *Természeti erőforrások bekapcsolása a turizmusba*
- 2.1.4 *Turisztikai munkacsoport létrehozása*

2.2 Agro program

- 2.2.1 *Bio Lövete*
- 2.2.2 *Regeneratív mezőgazdaság gyakorlat*

2.3 Közbirtokosság gazdasági szerepvállalásának megerősítése

- 2.3.1 *Rendezvénysátor/rendezvényterem projekt*
- 2.3.2 *Társberuházás jellegű projekt*
- 2.3.3 *Gazdasági tudás növelése*

2.4 Gazdaságfejlesztési koordináció

- 2.4.1 *Start-up programok támogatása*
- 2.4.2 *Együttműködés környező településekkel*
- 2.4.3 *Gazdasági park létrehozása program*

3. IFJÚSÁG (0-30) - Az ifjúság szerepének és jövőképeinek megerősítése

3.1 Vidéki Inkubációs Központ (VIP)

- 3.1.1 *Működési környezet kialakítása*
- 3.1.2 *Digitális kommunikáció projekt*
- 3.1.3 *Munkahelyteremtés/start-up projekt*

3.2 Az ifjúság közéleti nevelése

- 3.2.1 *Fiatalok a döntésben, fiatalok a közösség szervezésében*
- 3.2.2 *Életvitel fejlesztési projekt*

3.3 A gyermek a jövő

- 3.3.1 *Sportélet, nevelés projekt*
- 3.3.2 *Diákcsere projekt*

3.4 Kultúra és modernitás

- 3.4.1 *Népzene az erdőben*
- 3.4.2 *Tánc, mozgás*
- 3.4.3 *Ifjúsági rádió*
- 3.4.4 *Tematikus táborok*

A projekt száma és megnevezése	1.1.1 Falutalálkozó
A projekt rövid leírása	Lövete az 1000 gyermek falujaként is ismert, még ma is erős római katolikus település. Az elmúlt száz évben rengetegen a település határain kívül találták meg boldogulásuknak lehetőségeit, de az elszármazottak nagy hányada élete végéig lövéteinek tarja magát, erős lövétei tudattal rendelkeznek. A falutalálkozó rendezvények megszervezésének célja, hogy úgy az elszármazottakat mind az itthon élőket egy rövid időre összekapcsolja egy kulturális rendezvénysorozat keretében, ami révén újra felfedezik egymást az emberek, ezáltal erősítve azt a társadalmi tudatot és társadalmi tőkét, ami a sajátos helyzetükből fakad. Egy falutalálkozó több kell legyen, mint egy egyszerű falunap. Meg kell szólaltatni, be kell mutatni azokat az értékeket, akár azokat az értékes embereket, akik Lövete szülöttjei, hogy megerősödhesse nek lövétei mivoltukban. A rendezvényt javasolt több naposra tervezni, amelynek keretében kiállításokat, work café rendezvényeket, kisebb célcsoportoknak szóló eseményeket kell szervezni a Népiskolában, kultúrotthonban, könyvtárban, iskolában úgy, hogy a folyamat során a falu minden lakója legyen megszólítva, bevonva valamilyen tevékenységbe, eseménybe. Az esemény szervezőinek fókuszálni kell arra, hogy a közösségi tudat erősítésén túl a helyzetből fakadó humán tőke és társadalmi tőke megerősítése miként tudja a települést a stratégiai cél megvalósulása irányába segíteni.
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 január -2023 szeptember, minden 3-5 évben
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Lövete község önkormányzata/ egy erre a célra ideiglenesen felállított Projekt Team létrehozása a helyi intézmények és civil szervezetek bevonásával, valamint elszármazottak bevonásával
Partnerek a megvalósításban:	Közbirtokosság, Székely Mózes Általános Iskola, Népiskola, helyi civil szervezetek, testvértelepülések
Tervezett (becsült) költségvetés	30-35.000 euró
Források megjelölése	Helyi költségvetés, Europe for citizen, Lövete Közbirtokosság,

A projekt száma és megnevezése	1.1.2 Tábor elszármazott gyerekeknek
A projekt rövid leírása	<p>Lövéteivé akkor válsz, ha fiatal korodban élményszerűen megtapasztalod Lövétét, annak lakóit, az azt körbe ölelő természetet. Ma nagyon sok olyan elszármazott van, aki szívesen adná gyermekét egy olyan táborba, mely keretében az megtapasztalhatná legalább részlegesen, hogy mit jelent az erdei kaszálás, a gyógynövény gyűjtés, a Kőszikla környéki barangolás, a friss borvízzel való szomjoltás, amely mindezek mellett tapasztalatot adna az önellátási ismeretekben is. Ma lassan nem csak az urbanizált környezetben nőnek fel úgy gyermekek, hogy nem kerülnek kapcsolatba a természettel, és elsősorban digitális rendszereken keresztül ismerik meg, tapasztalják meg a világot. Lövéte rendelkezik azzal az épített környezettel és azzal a humán tudással, hogy elindítson egy olyan táborozási folyamatot, mely keretében évente akár 30-50 elszármazott gyereket tudna fogadni azzal a céllal, hogy beoltsa az elszármazottak gyerekeit a lövétei tudattal, megízleltesse a települést. Egy ilyen program elindítása érdekében szükséges egy olyan termék összerakása, amely hosszan vezet a táborozót a fent meghatározott folyamaton.</p> <p>A projekt célja egy egyhetes tábor programjának a kidolgozása és egy olyan szolgáltatói csapat összerakása, amely képes ezt a terméket hosszútávon gazdaságosan menedzselni. Ehhez szükséges egy 5-8 fős projekt csapat kialakítása, mely feladatba kapja a termék kidolgozását.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 január -2023 december
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Másodrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Lövéte község önkormányzata/ Leader Egyesület
Partnerek a megvalósításban:	Székely Mózes Általános Iskola, Népiskola, helyi civil szervezetek, Leader Egyesület, külső szakértők
Tervezett (becsült) költségvetés	20.000 lej
Források megjelölése	Helyi közbirtokosság, Helyi önkormányzat,

A projekt száma és megnevezése	1.1.3 Népiskola feltöltése programokkal
A projekt rövid leírása	Lövete kulturális és oktatási életében meghatározó történelmi hagyatékkal bír a Népiskola, amelyet egy pár évvel korábban felújítottak, és célul tűzték ki, hogy közösségmegerősítő szerepe továbbra is fontos lesz! Az új multifunkcionális épületet egy helyi civilszervezet működteti, amelyben a jelen pillanatban is zajlanak kulturális és turisztikai programok. Az eredeti céljának megfelelően azonban fontos lenne további, a közösség elvárásainak megfelelő programok szervezése, mint közösségfejlesztő programok, felnőttképzési programok, szakkörök, minikonferenciák, egyéb a közösség életét mozgósító tevékenységek. A programokat a működtető szervezet egyedül vagy társszervezetekkel együtt bonyolíthatja. A központnak sajátos imázsa van a helyi közösségben, amelyet könnyen lehetne használni népnevelésre. Javasolt egy munkacsoport kialakítása, aki egy munkarendet alakít ki, és ennek megfelelően elindul egy programsorozat, amely a lehető legnagyobb kihasználtságot adja az épületnek, szervezetnek. A programsorozat elindításához javasolt egy helyi felmérés, hogy mire lenne igénye a közösségnek. Javasoltak lennének: digitális eszközhasználat idősebbeknek, szakmai fórumok (pl. agrárszektor-precíziós géphasználat, románnyelv, közösségfejlesztés, tematikus kirándulások szervezése, stb.)
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023. január -2023. december, utána éves programtervezéssel szervezve
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Zöld Erdély Egyesület, Lövete község önkormányzata/ Leader Egyesület, más
Partnerek a megvalósításban:	Székely Mózes Általános Iskola, Népiskola, helyi civil szervezetek, Leader Egyesület, külső szakértők, regionális partnerek, megyei önkormányzat
Tervezett (becsült) költségvetés	becsült érték 30.000 euró
Források megjelölése	Helyi közbirtokosság, Helyi önkormányzat, állami finanszírozás, pályázati alapok

A projekt száma és megnevezése	1.2.1 Csűrprojekt (desztinációváltás)
A projekt rövid leírása	<p>Az épített örökség minden esetben egy turisztikai potenciált is hordoz magában. Lövete ezen a téren kiemelkedő lehetőséget birtokol, mivel sok olyan régi csűr van a településen, amelyek nincsenek kihasználva eredeti rendeltetési céljuk szerint, de amelyek jó állapotban vannak. Ahogy Torockó a sajátos házainak megmentése révén egyedi helyet tud elfoglalni a turisztikai palettán, úgy Lövete a csűrök révén érhetné el, hogy ugyanolyan egyedi helyet foglaljon el a turisztikai piacon.</p> <p>A projekt célja egy csűrátalakítási mintaprojekt kidolgozása és megvalósítása, egy leltár elkészítése a még meglévő csűrökről, egy együttműködési potenciál elkészítése, valamint az ezirányú turizmus beindítása. Az itt meghatározott célok elérése érdekében a folyamatot javasolt több alprojektre szétszedni a finanszírozási lehetőségek tükrében.</p> <p>Fontos megemlíteni, hogy a Kós Károly Egyesület, valamint a Csík Leader Egyesület is rendelkezik olyan kiadványokkal, amely szakmai segítség tud lenni a projekt beindításában.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 szeptember -2026 december
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Lövete Község önkormányzata az idevágó szakbizottsága révén/ Turisztikai szolgáltatók, Civil szervezetek
Partnerek a megvalósításban:	Kós Károly Egyesület, Környékbeli organikus építészettel foglalkozó építészek.
Tervezett (becsült) költségvetés	350.000 euro, de a költségvetés részletekre szedve és a felsorolt célok mellé rakva a költség nem egyszerre egy projektbe fog megjelenni.
Források megjelölése	

A projekt száma és megnevezése	1.2.2 Élhető és rendezett faluközpont
A projekt rövid leírása	<p>Lövéte község településszerkezete sajátos, meghatározza az a völgy szerkezet, amelyben létrejött és fejlődött. A település belső térhiánya sajátosan alakította az építkezéseket, de a vízhez való közelsége a háztartásoknak létfontosságú volt, viszont az ezzel járó veszélyek is az élet részévé váltak.</p> <p>A települések közösségszervező és működtető tere az úgynevezett „piactér” sajátos minden település életében. Ez a funkció, a találkozás, az ünnep, a lokális büszkeség helyszíne. A lövétei „piactér”-nek szerves része a Kis-Homoród-patak, amely szabdalja a teret és plussz feladatokat ad közösségi funkciók elhelyezésének, mint templom, kultúrotthon, iskola, polgármesteri hivatal, közösségi rendezvények, oktatási intézmények, szabadidőfoglalkozások.</p> <p>A tér terheli a szomszédságban élő háztartások és vállalkozások életviteli sajátossága, szervezetlensége. A stratégia előkészítésében több felmérésben is bejegyzésre került, hogy az igényesen rendezett faluközpont sokat javítana a lövéteiek életérzésén. A jelen projekt egy többlépcsős folyamatot indít el, viszont kisebb forrásigénnyel látványos eredmény érhető el. Az első lépés része egy közösségi Fórum, a közvetlen érdekeltekkel, amelyben egy mindenki által elfogadott Akcióterv kerül kidolgozásra, amelynek szakaszos bevezetés szabályokhoz kötött és a közösségre kötelező érvénnyel bírna.</p> <p>Lépései lehetnének: 1 év - lerakat-jelleg megszüntetése, közterek takarítása, köztéri funkciók és működtetés tervezése, 2 év - tértervezés, szabályok ellenőrzése, magánkezdemenyyezések támogatása és kitüntetése, 3 év - integrált községközpont kialakítása és működtetése</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023. január -2023. december, utána éves programtervezéssel szervezve
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Lövéte község önkormányzata/ egyház/ Népiskola/bevont civilszervezetek
Partnerek a megvalósításban:	Székely Mózes Általános Iskola, Népiskola, helyi civil szervezetek, Leader Egyesület, külső szakértők, regionális partnerek, megyei önkormányzat
Tervezett (becsült) költségvetés	10.000 euró
Források megjelölése	Helyi közbirtokosság, Helyi önkormányzat, állami finanszírozás, pályázati alapok

A projekt száma és megnevezése:	1.3.1 Kulturális infrastruktúra fejlesztése (kulturház felújítása, biztonságosabbá tétele, hogy a gyerekek ne tudjanak kiszaladni az útra)
A projekt rövid leírása:	<p>Jelenleg a falu központjában nincs másik olyan nagyobb terem, amely többféle rendezvénynek helyszínt tudna biztosítani, legyen szó állandó, vagy alkalmi rendezvényről.</p> <p>A kultúrotthont nemcsak közcélokra használják (előadások, zenés műsorok, gyerekfoglalkozások, bálók, gyűlések), hiszen gyakran szerveznek benne családi eseményeket (esküvő, keresztelő).</p> <p>Mivel az épület modernizációja elmaradott, ezért fel kellene újítani, hogy továbbra is használható legyen a falu számára.</p> <p>Szükség lenne új padlóra, felújított konyhára, kibővített mosdóra, digitális technika</p> <p>A bejárat előtti részt, különösen rendezvények alatt, el kellene zárni a főúttól egy mozgatható térelválasztóval (pl. farács virágtartóval), amely megakadályozná, hogy az épületből kilépők egyből az útra érkezenek.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége (év/hónap):	2023 január – 2023 szeptember
A projekt prioritása a fontossága alapján: (Elsőrendű / Másodrendű / Harmadrendű)	Másodrendű –
A projekt kezdeményezője / koordinátora:	Lövéte Önkormányzata, helyi civilszervezet vagy vállalkozás
Partnerek a megvalósításban:	Megyei Önkormányzat, Közbirtokosság, más
Tervezett (becsült) költségvetés és források megjelölése:	60.000 euró (az értéket szükséges az indítás pillanatában a gazdasági konjunktúrának megfelelően újrakalkulálni) A projektet javasolt partnerköltségvetésben megoldani: Lövétei Közbirtokosság, pályázati források, más

A projekt száma és megnevezése	1.3.2 Katasztrófamegelőzés és -elhárítás
A projekt rövid leírása	<p>Lövéte község domborzati adottságaiból és a település szerkezetéből adódóan fokozottan kitett a természeti katasztrófáknak, illetve az emberi gondatlanságból bekövetkező katasztrófáknak. A fókuszcsoportos megbeszélések alapján kiderült, hogy az elmúlt 5-6 évben voltak olyan villámárvizek, amelyek elárasztották a település egyes részeit, főként a település Homoródalmás felőli kijáratánál található Újnegyed falurészt. Több olyan tűzeset is volt az elmúlt 5-10 évben, amely kisebb-nagyobb falurészeket veszélyeztetett.</p> <p>Ezeknek az eseményeknek a tükrében javasoljuk, hogy szakemberek bevonásával vizsgálják meg a településre befolyó patakok vízgyűjtő területeit, és az adottságoknak megfelelő vízvisszatartó rendszerek kialakítását, valamint a patakokon vízlépcsők kialakítását.</p> <p>Az Önkéntes Tűzoltó Egyesület toborozzon további új tagokat, és szervezzen kiképzéseket nekik. A település nagyságához mérten akár 30-50 tagja is lehet ennek az egyesületnek. Ez az egyesület térképezze fel a települést, állapítsa meg a tűzvész szempontjából kritikus falurészeket, és dolgozzon ki beavatkozási útvonalakat ezeken a falurészeken. Az egyesület tagjai ezután gyakorolják be ezeknek a kritikus falurészeknek a megközelítését és időnként ellenőrizték az útvonalak megközelíthetőségét. Továbbá minden kulcsfontosságú beavatkozási tevékenység legyen leosztva több személyre, és ezek a személyek legyenek felkészülve ezeknek a tevékenységeknek az ellátására. A megelőzés ugyancsak fontos része kell legyen ennek a projektnek, amire célszerű kidolgozni egy helyi szabályozást. (javaslat pl. villanyvezetékek felújítására pályázatot kiírni)</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 január-december, a projekt szükséges és bármikor kezdhető
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Polgármester, Közbirtokossági elnök / Önkéntes tűzoltóparancsnok, Önkormányzat
Partnerek a megvalósításban:	Közbirtokosság, más
Tervezett (becsült) költségvetés	10.000 euro
Források megjelölése	Helyi és Megyei Önkormányzat, Közbirtokosság, vállalkozások, más

A projekt száma és megnevezése	1.3.3 Parkolóudvar projekt (terület, működési terv, berendezés, kommunikáció)
A projekt rövid leírása	<p>Lövete község központjának zsúfoltságát megszüntető célprojekt, amelynek multifunkcionális feladatokat is lehetne adni, mint őrzés-védelem, szervíz, kovácsműhely, vendégparkoló, stb. A jelen fejlesztési elképzeléshez az önkormányzat jelentkezik saját területtel, viszont mérlegelni kell, hogy más, a központhoz közelebbi alkalmasabb terület áll-e rendelkezésre.</p> <p>Fontos végig gondolni, hogy partnerként bevonható-e magánvállalkozás. A parkolóudvar kialakítása javasolt, hogy párhuzamosan vagy kapcsolatosan történjen a községközpont kialakításával, mert kölcsönhatásuk jelentős lesz.</p> <p>A lépései lehetnek a projektnek: munkacsoport és munkaterv kialakítása, kommunikációsterv kialakítása, helyszínek kiválasztása, területrendezés, működtetési terv kialakítása, szolgáltatás bevezetése és ellenőrzése, más.</p> <p>A projekt sikerének a záloga a pozitív és intenzív kommunikáció, hogy a község lakói számára ez egy előny, nem pedig egy kényszer. Fontos továbbá, hogy a projektnek saját gazdája legyen.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023. január -2023. december,
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű
A projekt kezdeményezője/koordinátora:	Lövete község önkormányzata/ vállalkozások, civilszervezetek
Partnerek a megvalósításban:	külső szakértők, regionális partnerek, megyei önkormányzat
Tervezett (becsült) költségvetés	Becsült érték 30.000 euró saját területtel, az érték a választott helyszín és működteteskialakítás után újratervezésre szorul
Források megjelölése	Helyi önkormányzat, Helyi közbirtokosság, állami finanszírozás, pályázati alapok

A projekt száma és megnevezése	1.3.4 Külső és belső kommunikáció Lövete a digitális térben
A projekt rövid leírása	<p>Egy település lakói akkor tudnak teljes harmóniában együttélni, ha az emberek kommunikálnak egymással, ha a település vezetői kommunikálnak a lakókkal, és egy település akkor tudja hasznosítani értékeit, ha kifelé is kommunikál. A lakókkal készített interjúkból az derül ki, hogy hiányolják a településvezetés kommunikációját. Hiányolják a falugyűléseket, az átfogó tájékoztatókat.</p> <p>A település vezetésnek javasoljuk, hogy szervezzen évente legalább két falugyűlést, ahol a fő beruházási terveket és a költségvetési sarokszámokat be tudják mutatni.</p> <p>Az infrastrukturális beruházások tervezésénél vonják be a lakókat, főként azokat a lakókat, akiket közvetlenül érinti az a beruházás.</p> <p>Továbbá javasoljuk, hogy építsék fel a település kifelé irányuló kommunikációját a digitális térben. A település mindennapi életén túl, a vallási és népi ünnepek a térségben egyedülállóak. Ezek bemutatása erősíti az elszármazott löveteiek identitástudatát, idegenforgalmat tud generálni és nem utolsó sorban erősíti a helyben élő emberek „lövete-tudatát” is.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023. január
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Polgármester, Közbirtokossági elnök
Partnerek a megvalósításban:	Községi könyvtár, Népház, Egyház, H-K LEADER
Tervezett (becsült) költségvetés	25.000 euro
Források megjelölése	Helyi költségvetés, vállalkozások, közbirtokosság

A projekt száma és megnevezése:	1.3.5 – Közlekedési kultúra fejlesztése KÖZLEKEDJ OKOSAN!
A projekt rövid leírása:	<p>Lövéte községben, amint az a kérdőíves kutatásból is kiderült, mind a gyalogos, mind a járművel való közlekedés kaotikus. Mivel helyszűke miatt hiányoznak a járdák az úttest mellől, a gyalogos forgalom is az úttesten zajlik és ez megnöveli a baleseti kockázatot. Ugyanezen jellemzők mondhatóak el Kirulyra és a Vargyas völgyére is. Ennek megelőzése érdekében két síkon is javasoljuk a beavatkozást. Az első a fizikai környezethez kapcsolódik: javasoljuk a forgalom lassítására figyelmeztető táblák kihelyezését és ennek legalább kampányszerű ellenőrzését, bevonva a rendőrséget is.</p> <p>A fekvőrendőrök kihelyezése is javasolt, ha az első módszer nem hozza meg a kívánt eredményt. A biztonságos közlekedést a közlekedési szabályok ismerete nagyban elősegíti. Ezért javasolt valamilyen erre irányuló foglalkozás minden korosztálynak. Gyerekeknek közlekedéssel kapcsolatos vetélkedőt javasolunk, továbbá a Lábbusz program bevezetését - amikor felnőtt kísérelvel gyalog mennek iskolába a gyerekek.</p> <p>A forgalom irányításának átgondolása, teherforgalom, rally témák átgondolása.</p> <p>Javasolt, hogy a témának legyen saját gazdája.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége (év/hónap):	2023-2024, éves újragondolással
A projekt prioritása a fontossága alapján: (Elsőrendű / Másodrendű / Harmadrendű)	Elsőrendű
A projekt kezdeményezője / koordinátora:	Lövéte Község Önkormányzata
Partnerek a megvalósításban:	Iskola, Rendőrség, Hargita Megye Tanácsa, szomszédos községek önkormányzatai
Tervezett (becsült) költségvetés	15.000 euró
Források megjelölése	Hargita Megye Tanácsa, Országos Útügyi Hivatal

A projekt száma és megnevezése:	1.3.6 – Parkolóhelyek kijelölése, járdák, átjárók
A projekt rövid leírása:	A községben minden ötödik lakos rendelkezik személyautóval, 2020-ban 700 gépkocsi volt bejegyezve. A tranzitforgalom miatt, főleg a központi részen a kereskedelmi egységek környékén zsúfoltak a parkolóhelyek. Hosszú távon a kereskedelmi udvar a tranzitforgalom parkolási problémáját nagyvonalakban megoldja, de a közlekedés biztonságosabbá tétele érdekében a térrendezési tervek kivitelezésekor a parkolóhelyek kijelölésére nagy hangsúlyt kell fektessen az önkormányzat. Az új parkolóhelyek kijelölésére érdemes egy munkacsoportot létrehozni és az érintettek véleményét kikérni - pl. az iskolában tanító pedagógusokét – lakossági fórum keretében. Nem utolsósorban érdemes figyelembe venni a magántőke bevonásának lehetőségét is. A járdák kialakítása is egy fontos része a biztonságos közlekedésnek, ahol ez nem megvalósítható érdemes alternatív gyalogos közlekedési útvonalakat népszerűsíteni (pl. több kisebb utca párhuzamosan fut a főúttal). A zsúfoltabb helyeken, így a központban, és a kereskedelmi egységek közelében az átjárók kijelölése és az úttestre a zebrák felfestése, valamint a szabályok betartásának ellenőrzése minden érintett közös érdeke.
A tervezett kivitelezés kezdete és vége (év/hónap):	2023-2025
A projekt prioritása a fontossága alapján: (Elsőrendű / Másodrendű / Harmadrendű)	Elsőrendű
A projekt kezdeményezője / koordinátora:	Lövéte Község Önkormányzata
Partnerek a megvalósításban:	Hargita Megye Tanácsa, Rendőrség, lakosság
Tervezett (becsült) költségvetés és források megjelölése:	Becsült érték 50.000-100.000 euró

A projekt száma és megnevezése	1.3.7. Tanulmányutak és csereprogramok településüzemeltetőknek
A projekt rövid leírása	<p>Romániába 2861 község található, melyekből vannak sikeresebbek és kevésbé sikeres települések, mint Lövete. Ezen települések és az általuk működtetett egységek helyzetéből elsőkézből lehet tanulni. Szükséges és ésszerű olyan csapatépítő utak szervezése, melyeknek középpontjában a tapasztalatszerzés áll. A projekt egy másik aspektusa, hogy egy időre egy-egy egységvezető, mint könyvtáros, kultúrotthonigazgató stb. egy másik intézmény munkáját részletesebben megismerje egy csereprogram keretében.</p> <p>Ezen programok célja a község vezetésének humántőke és kapcsolati tőke fejlesztése empirikus módszerek felhasználásával. Egy tapasztalatszerzési kirándulás 2-3 napos programot kell jelentsen, mely keretében egy-két sikeres település látogatható meg, annak minden intézményével. Kezdsnek javasolt települések meglátogatása: Kalotaszentkirály, Gyergyóremete. A szakmai fejlődés nyomon követése érdekében minden intézményvezető egy néhány oldalba összefoglalja a megfigyeléseit fókuszban a saját munkaköri beosztásával.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023-tól évente
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű –
A projekt kezdeményezője/koordinátora:	Polgármester
Partnerek a megvalósításban:	
Tervezett (becsült) költségvetés	Egy út 2-3.000 euro
Források megjelölése	A résztvevők saját forrásai, közbirtokosság, önkormányzati költségvetés

A projekt száma és megnevezése	1.3.8 Közzolgáltatások létrehozása, működtetése és fejlesztése
A projekt rövid leírása	<p>Az önkormányzatokra egyre nagyobb feladat hárul, hogy a lakosság életszínvonalának kiszolgálása a XXI. század szintjén valósulhasson meg. Lövéte önkormányzata több közzolgáltatást is működtet, de ezek fejlesztése, folyamatos, gazdaságos és hatékony működtetése időnként újabb gépek, berendezések, akár szoftverek vagy új tudások beszerzésével jár.</p> <p>A projekt célja, hogy akár külső erőforrások bevonásával, de eredményesebben lehessen működtetni a helyi erőforrásokat és kiszolgálni a lakosság szükségleteit.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 július
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Harmadrendű
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Lövéte Község Önkormányzata
Partnerek a megvalósításban:	
Tervezett (becsült) költségvetés	Évi 250.000 – 300.000 euro
Források megjelölése	PNS, PNRR, POR, POCU

A projekt száma és megnevezése	1.3.9 HSB testület projekt
A projekt rövid leírása	<p>Minden stratégia annyit ér amennyit megvalósítanak belőle. A megvalósítás alapja az irányítás és az ellenőrzés megszervezése és beépítése a fejlesztési folyamatokba. Ez nem azt jelenti, hogy a település nem rendelkezik megfelelő szakemberekkel és vezetőkkel az egyes programok és projektek megvalósítására, hanem azt, hogy a külső kontroll ad egy dinamikát és egy teljesítési kényszert a közösségnek.</p> <p>A Helyi Stratégiai Bizottság (HSB) egy 3-5 tagból álló szakmai testület, akik ismerőji a község életének, vezetői ismeretekkel rendelkeznek és nem közvetlen végrehajtói a projekteknek. A polgármester a jelen bizottság tagja, azonban ez rugalmas, a helyi közösség döntése.</p> <p>A munkacsoport évente minimum egyszer ül össze és kiértékeli az eltelt időszakot, a projektlapok érvényességét és a beérkező új projektlapokat. Értékelést ad az eltelt időszakra.</p> <p>A HSB szerepe, hogy egy szakmai hitelességet adjon/megerősítse, fontos szerepe lehet az egyes projektek közösségei kommunikációjában.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023. december, évente folyamatos kiértékeléssel
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	elsőrendű –
A projekt kezdeményezője/koordinátora:	Lövete Község Önkormányzata/Leader Kistérségi Társulás, civil szervezetek
Partnerek a megvalósításban:	külső szakértők, regionális partnerek, megyei önkormányzat, helyi vállalkozások
Tervezett (becsült) költségvetés	2.000 euró
Források megjelölése	Helyi költségvetés

A projekt száma és megnevezése:	1.4.1 - EGÉSZSÉGHÁZ
A projekt rövid leírása:	Az egészségügyi szolgáltatások bővítésére, a családorvosi rendelő korszerűsítésére és a különböző szakorvosi rendelések elérhetőbbé tételéhez megoldást jelentene egy egészségház létrehozása. Itt, egy erre a célra kialakított épületben működhetne a családorvosi rendelő, a gyógyszertár, fogászati rendelő, pszichológiai/logopédiai szakrendelés, különböző szakorvosi rendelők, laboratóriumi mintavételek, kineoterápiás központ stb. A központ újragondolásával a meglévő épületeknek új funkciót lehet teremteni az egészségházzal. Az egészségügyi szolgáltatások bővítésével Lövéte község erősítené a kereskedelmi centrum szerepét a térségben és javulna a betegellátás minősége, illetve felgyorsulna a diagnosztikai idő.
A tervezett kivitelezés kezdete és vége (év/hónap):	2025-2030
A projekt prioritása a fontossága alapján: (Elsőrendű / Másodrendű / Harmadrendű)	Másodrendű
A projekt kezdeményezője / koordinátora:	Lövéte Község Önkormányzata
Partnerek a megvalósításban:	Dr. Szabó Attila és Dr. Deák András családorvosi rendelő, fogorvosi rendelő, Viscum gyógyszertár
Tervezett (becsült) költségvetés és források megjelölése:	3-5 millió lej https://gyergyoremete.ro/hu_HU/institutions/egeszseghaz-en/

A projekt száma és megnevezése	1.4.2 Lövete-szociális térkép-projekt
A projekt rövid leírása	<p>Minden település, község életében meghatározó szerepe van a közösséget támogató szociális projekteknek. Községeink eltérő életszínvonala, lehetőségei, társadalmi megtartóképessége nagyon eltérő. Ennek következtében fontos szerep hárul az egyes települések, térségek fejlesztési stratégiájában a társadalmi szerepvállalásban, a segítségre szoruló felzárkóztatását és támogatását célzó programokkal, projektekkel.</p> <p>A 2022-2023 időszakra megfogalmazott stratégiában az életminőségre, a megújulásra, a fejlődésre kerül a hangsúly, ezért szükséges beazonosítani a közösség rászoruló csoportjainak helyzetét és megoszlását, mint öregek, hátrányos helyzetű családok, árvák-féldrávák, kisebbségek, sérültek, munkaképtelenek .</p> <p>Lövete önkormányzata végez felmérési és nyilvántartási tevékenységet, azonban hiányzik egy egységes kép szociális kérdésben, amely nagyban segítene az akciótervek kidolgozásában, valamint a források lehívásában. Továbbá egy összkép tudja segíteni a közösségépítést, a belső kommunikációt és az egyes programok szinergikus hatását. Fontos kijelölni egy gazdaszervezetet, vagy önkormányzati irodát, amely koordinálja jelen projektet évenkénti aktualizált frissítésekkel.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023. január -2023. december
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Másodrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Lövete község önkormányzata/ szociális osztály, civilszervezetek
Partnerek a megvalósításban:	külső szakértők, regionális partnerek, megyei önkormányzat
Tervezett (becsült) költségvetés	Nem igényel anyagi forrást.
Források megjelölése	Helyi önkormányzat, Helyi közbirtokosság, állami finanszírozás, pályázati alapok

A projekt száma és megnevezése	1.4.3 Közszállítás (ingázás)
A projekt rövid leírása	<p>Jelen helyzetben Lövétén nincsen közszállítás. A menetrend szerinti autóbuszjáratok megszűntek. A tömegközlekedés egyéb formái nincsenek, és nem is voltak jelen a községben. Ez a probléma a Kis- és Nagyhomoród-mentét egyaránt érinti.</p> <p>A javaslat az, hogy a kistérség településeinek vezetése közösen vizsgálja meg ezt a problémát, és közösen próbáljanak megoldást találni. A környék meglévő személyszállítással foglalkozó vállalkozásait vonják be a tervezésbe és a lehetőségeket, illetve a kihívásokat megvizsgálva próbáljanak megoldást találni.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 január-december
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Másodrendű
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Polgármesteri Hivatal
Partnerek a megvalósításban:	Civilszervezetek
Tervezett (becsült) költségvetés	10.000 euró
Források megjelölése	Helyi költségvetés

A projekt száma és megnevezése	1.4.4 Sport
A projekt rövid leírása	<p>Lövétén a sportélet főként a futball körül zajlik. Évek óta van gyerekfoci foglalkozás, amelyet egy civilszervezet koordinál. Ennek a tevékenységnek vannak is eredményei, hiszen a fiatakorosztályból többen is vannak, akik klubcsapatoknak a játékosai és országos válogatott játékosai is van a településnek. A futball mellett egy pár éve a III. osztályos gyermekeket rendszeresen úszás foglalkozásra viszik az iskola keretében. Egyéb sportágakban nincsen rendszeres oktatás. Más településekhez viszonyítva Lövétén még sok gyermek van, ezért érdemes lenne más sportágakat is oktatni. Az a javaslat, hogy szakemberek végezzenek sportfelmérést a gyermekek körében. Ennek a felmérésnek az kellene legyen a célja, hogy sportágakat azonosítsanak be, amelyeket oktatni érdemes a lövétei gyermekeknek.</p> <p>A település egészségügyi asszisztensével készített interjú során kiderült, hogy azoknál a gyermekeknél, akiket úszás foglalkozásra vittek kevesebb gerinc problémájuk van azokhoz képest, akik nem járnak úszni. A felnőttek körében is gyakoriak a gerinc problémák, amelyeket megfelelő tornával vagy úszással lehet enyhíteni vagy teljesen helyrehozni. A gyermekek testi és lelki fejlődésében pozitív hatása van a rendszeres sportnak és a felnőttek életminőségének javításában is kulcsszerepe van a rehabilitáló tornának ezért érdemes ezeket a tevékenységeket kiemelten kezelni.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 január-június
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Harmadrendű–
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Polgármester/ Iskola igazgató
Partnerek a megvalósításban:	Lövétei Szülők Egyesülete, Kákvirág Egyesület
Tervezett (becsült) költségvetés	10.000 euró
Források megjelölése	Helyi költségvetés, Közbirtokosság, vállalkozások, Megyei Tanács és BGA pályázatok

A projekt száma és megnevezése	2.1.1 Connect Lövete projekt (parkolóhelyek és szolgáltatások kialakítása a DN 13A út mentén)
A projekt rövid leírása	<p>Lövete község elhelyezkedése és kiterjedt nagy külterülete számos olyan lehetőséget rejt, amely a hagyományos értelemben vett szokásjogi életvitel mentén nem lett kiaknázva. A közlekedési és egyéb infrastruktúrák jelentős fejlődése, valamint a vidéki és városi életvitel szemléletének átalakulása más településtervezési szemléletet igényel.</p> <p>A település csatlakozási pontjai távol esnek a regionális csomópontoktól, viszont számos ponton ezek az útvonalak a község területén haladnak keresztül (lásd DN13A), amelyet a település csak részben használ ki, mint fejlesztési potenciál. A Székelyudvarhely és Csíkszereda közti országúti forgalom jelentős piaci potenciál a helyi közösség által nyújtható szolgáltatások tekintetében.</p> <p>Az áthaladó forgalom megállítására a jelen projekt elképzelése, amely során parkolókat alakítana ki a község partnerségben a közbirtokossággal, valamint az országos közlekedési hatósággal, ahol a testreszabott szolgáltatásokat, valamint helyi termékek számára értékesítési pontokat alakítanának ki.</p> <p>A fejlesztési munka során több pontot is beazonosítottunk, mint Majzos, Kalibáskő, Somkőháta, Lenkút nevű területek, amelyek ilyen típusú potenciállal bírnak.</p> <p>Javasolt egy terület kiválasztása, amely egy első verzió kialakítására alkalmas. A berendezésre konténeres kialakítás is elképzelhető. A projekt fejleszthetősége érdekében fontos a folyamatos értékelés, tervezés és fejlesztés. A Connect Lövete a fejlesztő csapat szerint egy legoprojekt, amely számos más fejlesztést is indukálhat.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023. január -2023. december, folyamatos további fejlesztésekkel
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Másodrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Lövete község önkormányzata/Leader Kistérségi Társulás, helyi vállalkozások
Partnerek a megvalósításban:	külső szakértők, regionális partnerek, megyei önkormányzat, közlekedési hatóság
Tervezett (becsült) költségvetés	40.000-100.000 euró becsült érték, az egyes helyszín sajátossága lényegesen befolyásolhatja az értéket
Források megjelölése	Helyi önkormányzat, Helyi közbirtokosság, állami finanszírozás, pályázati alapok

A projekt száma és megnevezése	2.1.2 Kirulyi tábor
A projekt rövid leírása	A volt tábor újjáépítése és turisztikai körforgásba való bekapcsolása egy magas potenciállal bíró beruházási lehetőség. A tábor, mint turisztikai pont benne van nem csak a helyi lakosság, de a Hargita megye lakosságának a köztudatában, valamint nagyon sok olyan 30 évesnél idősebb él ma országszerte, akit pionírtábori emléke köti a helyhez. Ez a táborhely újjáépítése mellett szól, hogy a fenti helyzetből kiindulva könnyebben bevihető újból a turisztikai térképre az itt megvalósuló beruházás. A másik fontos érv a turisztikai tevékenység újraindításban, az a tény, hogy az önkormányzat úgy kapta vissza kormányhatározattal a táborhely tulajdonjogát, hogy vállalta annak felhasználási desztinációjának megtartását. A projekt megvalósításának kiemelkedő akadálya a terület tulajdonjogának rendezése. Ennek érdekében, hogy a község újból használatba vehesse ezt a kiemelkedő potenciállal rendelkező természeti erőforrást kiemelten fontos az érintett felek együttműködése. A tulajdonjog rendezése után javasolt a közösség és a szakemberek bevonása az újraépítés megtervezésének kezdeti szakaszában is.
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	A tulajdonjog rendezésének időpontjától
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű – fontossága Harmadrendű - megvalósíthatósága
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Polgármester/Önkormányzat
Partnerek a megvalósításban:	Római Katolikus Egyház/ helyi vállalkozók/lakosság
Tervezett (becsült) költségvetés	2.000.000 euro
Források megjelölése	Regionális Operatív Program, PNS

A projekt száma és megnevezése:	2.1.3 Természeti erőforrások bekapcsolása a turizmusba
A projekt rövid leírása:	<p>Az aktív és az ökoturizmus iránti igény igencsak magas, hiszen sokan választják a felgyorsult városi hétköznapok után a lassú, vidéki életet. A kutatások mindegyike rámutatott arra, hogy a táj szépsége, a tiszta levegő, a nyugodt életmód az itt élők számára érték, amelyet a fejlődés érdekében remekül lehet hasznosítani. A község közel fekszik a DN13 országúthoz, ezért könnyen megközelíthető.</p> <p>A községnek is érdeke, hogy fejlessze a turisztikai termékkínálatot, hiszen azzal több turistát tud a településre vonzani, amellyel a szállásadók és vendéglátók, boltosok bevételeit növelheti. A turisztikai fejlesztéseket a helyiek ugyanúgy használhatják, amellyel a település élhetősége is javul. A turizmus révén nő a település ismertsége, valamint imázsa.</p> <p>Javasolt turisztikai fejlesztések: tanösvények kialakítása, erdei szórt köves bicikli utak építése Kiruly - völgyében és Szelterszben.</p> <p>Tematikus túraútvonalak: Kalibáskő Kilátó: Kőszikla</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége (év/hónap):	2023 január – 2025 május
A projekt prioritása a fontossága alapján: (Elsőrendű / Másodrendű / Harmadrendű)	Másodrendű
A projekt kezdeményezője / koordinátora:	Lövéte Önkormányzata, Lövétei Vendégszeretők Egyesülete
Partnerek a megvalósításban:	Lövétei Közbirtokosság, Lövétei Vendégszeretők Egyesülete, más
Tervezett (becsült) költségvetés és források megjelölése:	<p>100.000 euró (az értéket szükséges az indítás pillanatában a gazdasági konjunktúrának megfelelően újra kalkulálni)</p> <p>A projektet javasolt partnerköltségvetésben megoldani: Lövétei Közbirtokosság, pályázati források, más</p>

A projekt száma és megnevezése:	2.1.4 Turisztikai munkacsoport létrehozása
A projekt rövid leírása:	<p>Lövétének szüksége lenne egy fenntartható és versenyképes turizmusprojektre, amely a szektor minden szereplőjét integrálja és célirányos desztináció fejlesztéseket kezdeményez.</p> <p>Ezt a projektet koordinálná egy 10-12 szakemberekből álló turisztikai munkacsoport, amelynek kiemelt célja a helyi turisztikai fejlesztési irányok meghatározása, az attrakciók és termékek beazonosítása, a szolgáltatások fejlesztése.</p> <p>A munkacsoport feladata lenne kapcsolatot létesíteni és koordinálni az önkormányzat, turisztikai vállalkozások, civil szervezetek és lakosság között.</p> <p>A munkacsoport felügyelné az éves programkínálatot, mindenki számára elérhető program-naptár létrehozásával, valamint kezdeményezné az erről való kommunikációt.</p> <p>A munkacsoport irányítási szerepet is ellátna, az érintett szereplőkkel közösen határozná meg az egyes programokhoz tartozó feladatokat, azokat irányítaná és felügyelné, valamint kiértékelné.</p> <p>Ugyanakkor tanácsadói szerepkört is betöltene a versenyképesség növelése érdekében projektmenedzsment, vállalkozói ismeretek, valamint értékesítési továbbképzőkkel, valamint pályázati tanácsadással.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége (év/hónap):	2023 január – 2023 május
A projekt prioritása a fontossága alapján: (Elsőrendű / Másodrendű / Harmadrendű)	Másodrendű –
A projekt kezdeményezője / koordinátora:	Lövéte Önkormányzata/bevont vagy célirányosan létrehozott szervezet
Partnerek a megvalósításban:	LEADER-iroda, más szervezetek
Tervezett (becsült) költségvetés és források megjelölése:	5.000 euró (az értéket szükséges az indítás pillanatában a gazdasági konjunktúrának megfelelően újrakalkulálni)

A projekt száma és megnevezése	2.2.1 Bio Lövéte
A projekt rövid leírása	<p>A település domborzati adottságai nem kedveznek az ipari mezőgazdaságnak, éppen ezért „fejletlennek” nevezik a lövétei mezőgazdaságot. Ez a „hátrány” lehet éppen a település előnye. Az emberek világszemléletének változásával egyre nagyobb az igény az organikus élelmiszerekre. Az emberek többsége ma már megnézi, hogy milyen élelmiszert vásárol.</p> <p>A Bio Lövéte projekt keretében az a javaslat, hogy alakuljon egy 5-7 fős munkacsoport, amely megvizsgálja, hogy a település adottságaira alapozva milyen mezőgazdasági kész termék előállítására lehetséges és azt milyen célcsoportnak lehet értékesíteni. A munkacsoport erről készítsen egy jelentést és egy tevékenységi tervet, amelyet életbe lehet ültetni. Ebben a munkacsoportban legyen termékfejlesztő, gazdálkodó, bio minősítésben jártas szakember, marketingben és értékesítésben jártas szakember.</p> <p>Az elkészült tevékenységi terv alapján elkezdhet kezdeni a gazdálkodók képzését, a megvalósításhoz szükséges tevékenységek megtervezését és kivitelezését.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 január- december
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Másodrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Polgármesteri Hivatal/ Lövétei Fiatal Gazdák Egyesülete
Partnerek a megvalósításban:	Közbirtokosság, helyi civilszervezetek, gazdálkodók, helyi üzlet tulajdonosok
Tervezett (becsült) költségvetés	15.000 euró
Források megjelölése	Helyi költségvetés, közbirtokosság, pályázati forrás, más

A projekt száma és megnevezése	2.2.2 Regeneratív mezőgazdasági gyakorlat
A projekt rövid leírása	<p>A mezőgazdaság előtt egyre nagyobb kihívások állnak. A fosszilis energiahordozók árának növekedése egyre nagyobb veszélyt jelent a konvencionális mezőgazdasági termelés jövedelmezőségét illetően. A mezőgazdasági támogatások sem képesek sok esetben a gazdaságokat életben tartani. A jövedelmezőség mellett fontos megemlítenünk, hogy a konvencionális mezőgazdasági gyakorlat súlyosan károsítja a talajokat, a talajvizet és a légkört is. A regeneratív mezőgazdasági modell a természettel együttműködve és nem ellene dolgozik. A Lovétén alkalmazott hagyományos mezőgazdasági gyakorlat nagyon sok eleme megegyezik a napjainkban tanított és alkalmazott regeneratív gazdálkodási gyakorlattal.</p> <p>A javaslat az, hogy szakemberek bevonásával képezzék a gazdálkodókat és az érdeklődőket regeneratív gazdálkodási gyakorlatról. A környéken is van erre jó példa Csíkmadarason. Fontos a mezőgazdaság tovább éltetése és felvirágoztatása szempontjából, hogy a gazdálkodók megértsék és megtanulják, hogy miként tudnak a természettel együtt dolgozva és nem ellene dolgozva mezőgazdaságot folytatni, ebből megélhetést biztosítani Lovétén. A jövedelmezőségen túl fontos figyelembe vennünk a regeneratív gazdálkodási gyakorlat környezetvédelmi vonatkozásait is, ez a gyakorlat nem szennyezi a környezetet, a talajvizet szemben a konvencionális gyakorlattal. A biodiverzitás megőrzésében is fontos szerepe van a regeneratív gyakorlatnak. Ezeket a szempontokat az Európai Unió is kiemelten kezeli és a prioritásai közt szerepel.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 január-december
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Másodrendű
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Lövétei Fiatal Gazdák Egyesülete, Polgármesteri Hivatal
Partnerek a megvalósításban:	Közbirtokosság, civil szervezetek, magánszemélyek, mások
Tervezett (becsült) költségvetés	15.000 euro
Források megjelölése	Helyi költségvetés, közbirtokosság, Megyei Tanács és BGA pályázat, más

A projekt száma és megnevezése	2.3.1 Rendezvénysátor/rendezvényterem
A projekt rövid leírása	<p>Lövétén jelenleg a Népházban és még két vendéglátó vállalkozásnál lehet nagyobb létszámú családi vagy közösségi rendezvényeket szervezni. De ezek egyike sem alkalmas 150 főnél nagyobb létszámú rendezvények kényelmes lebonyolításához. Lakodalmak szervezéséhez a Népházat veszik igénybe, de a 150 főnél nagyobb lakodalmaknál csak szűkösen férnek. A Népház konyhája teljes korszerűsítést és bővítést igényel, valamint az illemhelyek alacsony kapacitásúak és emiatt nagyobb rendezvényeken gyakoriak az elakadások.</p> <p>A javaslat az, hogy a közbirtokosság vizsgálja meg annak a lehetőségét, hogy a településen hova tudna egy rendezvénytermet vagy rendezvénysátrat létesíteni, ahol kényelemesen meg lehet szervezni akár egy 350 fős lakodalmat is. Ebbe a rendezvényterembe a környékbeli településekről is hozhatnak rendezvényeket, így kiemelt gazdasági vonzata is lehet egy ilyen terem létesítésének.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 január-december
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Másodrendű –
A projekt kezdeményezője/koordinátora:	Közbirtokosság elnöke/Polgármester
Partnerek a megvalósításban:	Helyi vendéglátós vállalkozók
Tervezett (becsült) költségvetés	150.000-200.000 euró
Források megjelölése	Saját forrás, pályázati források

A projekt száma és megnevezése	2.3.2 Társberuházás jellegű projekt
A projekt rövid leírása	A közbirtokosság, mint gazdálkodási forma, egy olyan gazdasági és társadalmi szerveződésnek egy megmaradt archaikus formája, melynek megtartása és megóvása a mindenkori vezetőség kiemelt feladata. Ez a rendszer a régen is kiemelkedő gazdasági szereplője volt a székely társadalomnak, és ennek a szerepkörnek a betöltését most is elvárja vezetőitől a közösség. Annak érdekében, hogy ezt a szerepkört be tudja tölteni javasolt olyan vállalozási struktúrák kialakítása, amelyek képesek a mostani piaci helyzetben helytállni és nyereségesen termelni. Ezen vállalozási struktúra létrehozására egyetlen közbirtokosság nem alkalmas, egyrészt vagyoni helyzete nem elegendő, másrészt kiemelkedő gazdasági szaktudásra is szükség van, amellyel jelenleg a közbirtokosság vezetősége nem rendelkezik. A fent meghatározott cél úgy érhető el, ha környező közbirtokosságok közösen alakítanak ki olyan vállalozást, mely az erdőgazdálkodásból nyerhető fára alapozva, annak feldolgozására alapít vállalati struktúrát. A piac biztosítása érdekében érdemes bevonni már meglévő vállalozást, vagy olyan társberuházót, aki képes úgy a piac egy részét mind a vállalat menedzsmenti tudást is biztosítani. A biztonság érdekében javasolt legalább két különböző vállalozás létrehozása, amely a faiparra alapoz. A faipari potenciálon túl a Lovéte közbirtokosság rendelkezik kiemelkedő természeti erőforrással is, amely a turizmusban értékesíthető kiemelkedő haszonnal. Itt is javasolt a társberuházói módszer alkalmazása.
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 április -2026 december
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Közbirtokosság
Partnerek a megvalósításban:	Környékbeli közbirtokosságok, Közbirtokossági uniók, helyi vállalkozók, NSKI
Tervezett (becsült) költségvetés	A beruházás értékének rá eső része. Különböző beruházások lehetséges értékei: Ragasztott főrészaró készítés: 28.000.000 euro Turisztikai jellegű beruházás PI Panzió a Festőborvíznél 2.000. 000 euro
Források megjelölése	Saját forrás, társberuházók, PNS, LEADER

A projekt száma és megnevezése	2.3.3 Gazdasági tudás növelése
A projekt rövid leírása	<p>A projekt kapcsolódik a 2.3.2 Társberuházás jellegű projekthez, annak kiegészítő jellegű része. A projekt célja, hogy a mindenkori közbirtokosság vezetősége rendelkezzen olyan szakmailag felkészült emberekkel, akik nem csak az erdőgazdálkodást és legelőgazdálkodást tekintik feladatuknak, hanem szélesebb látókörrel rendelkeznek a gazdaság és a jog terén, így felelős társadalmi és gazdasági döntéseket tudnak hozni.</p> <p>A cél elérése érdekében a közbirtokosság vezetősége a jelenleg gazdasági vagy jogi tanulmányokat folytató egyetemi hallgatókat keres fel, felajánlva nekik együttműködését. A közbirtokosság kapcsolatot épít ki a környező közép és felsőoktatási intézményekkel azért, hogy a faluból ott tanuló fiatalok tanulmányait segítse és a falu iránti elkötelezettségét fokozza. Ennek érdekében egyfajta mentorprogramot indít. A gondolat stabilitása érdekében ezt a folyamatot nem magányosan kell végezni, hanem együttműködésben a környékbeli közbirtokosságokkal és szakmai szervezetekkel.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 április -
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Közbirtokosság
Partnerek a megvalósításban:	Környékbeli közbirtokosságok, Közbirtokossági uniók, helyi vállalkozók,
Tervezett (becsült) költségvetés	Évi 10.000 lej
Források megjelölése	Saját forrás, társberuházók, PNS, LEADER

A projekt száma és megnevezése:	2.4.1 Start-up programok támogatása
A projekt rövid leírása:	<p>Lövéte község nagyon sok elszármazott fiatalja magasan képzett szakember (informatikus, mérnök), aki elsősorban a munkavállalás miatt hagyta el a települést.</p> <p>Mind az itthoni, mind az elszármazott fiatalokat ösztönözni kellene innovatív vállalkozások elindítására, mert a helyi adottságok sok esetben kihasználatlanok, valamint az értékesítésben és fejlődésben kiaknázhatóak a diaszpóra kapcsolatai.</p> <p>A helyi gazdaság élénkítése szempontjából is meghatározó szerep tud jutni a Startup vállalkozásoknak, amelyen nemcsak plusz jövedelmet és pénz beáramlást generálnak a településnek, de munkahelyeket is létrehozhatnak.</p> <p>Jelenleg az állami szerepvállalás is magas a Startup vállalkozások támogatásában, mint anyagi, mint tanácsadói szinten.</p> <p>A Startup vállalkozások, mivel magasfokú ismereteket igényelnek, újszerű megoldásokat jelentenek és gyors növekedést ígérnek, mindenképpen kecsegtető és megfontolandó lehetőséget tud jelenteni a fiatal értelmiségnek.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége (év/hónap):	2024 január –
A projekt prioritása a fontossága alapján: (Elsőrendű / Másodrendű / Harmadrendű)	Harmadrendű
A projekt kezdeményezője / koordinátora:	Lövéte Önkormányzata
Partnerek a megvalósításban:	HBC
Tervezett (becsült) költségvetés és források megjelölése:	5.000 euró Start Up Rural 2022 (PNDR)

A projekt száma és megnevezése:	2.4.2 Együttműködés környező településekkel
A projekt rövid leírása:	Jelenleg a település a két szomszédos településhez több szálon is kötődik, de elsősorban ezek informálisak, nem pedig szervezettek. A környék dinamikusabb fejlődése érdekében javasolt, hogy különböző területeken Lövete község összefogjon és közösen dolgozzon Homoródmással (5 km) és Szentegyházával (7 km). A lakossági igények alapján mindkét településsel javasolt az együttműködés. Ezek a következők: kulturális programok szervezése, mint zenei vagy gasztronómiai fesztiválok, irodalmi estek, képzőművészeti foglalkozások, hagyományőrző programok. A turizmus területén javasolt közös, nagyobb volumenű sportrendezvényeket, teljesítménytúrákat szervezni. Hasonlóan közös érdek lenne együtt kezdeményezni különböző beruházásokat, mint például erdei kerékpárutak építése, tanösvények kialakítása, közszállítás fejlesztése a környező városokba munka vagy oktatási céllal ingázóknak, befektetők idehozása munkahelyteremtés céljából, idősök otthona létrehozása, reagálva a demográfiai trendekre, de fontos lenne a víz- és csatornahálózat kiépítése a teljes medencében. Továbbá Szentegyházával közösen kellene együttműködni oktatás (átképzések), valamint egészségügyi területén, például sürgősségi ügyeletet biztosítva a térségnek, klinikákat létrehozni, és preventív jelleggel időszakosan különböző szűrővizsgálatokat szervezni (népszerűsítés, logisztika).
A tervezett kivitelezés kezdete és vége (év/hónap):	2023 január – folyamatosan
A projekt prioritása a fontossága alapján: (Elsőrendű / Másodrendű / Harmadrendű)	Másodrendű
A projekt kezdeményezője / koordinátora:	Lövete Önkormányzata
Partnerek a megvalósításban:	Lövetei Közbirtokosság
Tervezett (becsült) költségvetés és források megjelölése:	100.000 euró (az értéket szükséges az indítás pillanatában a gazdasági konjunktúrának megfelelően újra kalkulálni) A projektet javasolt partnerköltségvetésbe megoldani.

A projekt száma és megnevezése	2.4.3 Gazdasági park létrehozása program
A projekt rövid leírása	<p>Lövete gazdasága sajátosan fejlődött, annak megfelelően, ahogyan az egyes szereplők az erőforrásainak megfelelően kialakították vállalkozásaikat, a másik jelentős befolyásoló tényező az épített környezet volt, amely hol előny, hol pedig hátrány volt az egyes vállalkozások fejlődésében.</p> <p>A község jelentős kereskedelmi tevékenységet végző cégekkel is rendelkezik, a kiskereskedelem terén megemlíthető, hogy a szomszédos települések számára is kereskedelmi centrumként jelenik meg.</p> <p>A jelen stratégiában megfogalmazott fejlődési- és rendigény jelentősen átalakítja a község központjáról kialakított gondolkodásmódot. Amíg korábban egy mágnus szerepet játszott, és a település teljes tevékenységét koncentráltta, addig a jelen elképzelés szerint élettér funkciója megerősödik.</p> <p>Ez a funkcióváltás a településen belüli közlekedési folyamatokat is megváltoztatja, nagyobb helyet és biztonságot adva a gyalogos és kerekpáros forgalomnak.</p> <p>A jelen projekt szerint logisztikailag jól megközelíthető területek fejlesztésével kereskedelmi udvar, vagy gazdasági telep kialakítására lenne szükség, hogy mint fejlesztésben, mint működtetésbe ne zavarja a lakóterületek életminőségét.</p> <p>Az önkormányzat gazdaságfejlesztési munkacsoportot hoz létre, amely elindítja a fejlesztési folyamatot, területet jelöl ki és akár gazdasági társulást alakít ki a projekt kivitelezésére.</p> <p>Ezek a fejlesztések lehetnek gyártási, kereskedési, szolgáltató és mezőgazdasági telepek, parkok.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023. január -2025. december, folyamatos további fejlesztésekkel
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Másodrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Lövete község önkormányzata/ helyi vállalkozások, kereskedők
Partnerek a megvalósításban:	külső szakértők, regionális partnerek, megyei önkormányzat, helyi vállalkozások
Tervezett (becsült) költségvetés	100.000-300.000 euró becsült érték,
Források megjelölése	Helyi önkormányzat, Helyi közbirtokosság, állami finanszírozás, pályázati alapok

A projekt száma és megnevezése	3.1.1 VIP működési környezetének kialakítása
A projekt rövid leírása	<p>Lövéte község fejlődésének egyik meghatározó eleme a fiatalok lokális jövőképének erősítése kell, hogy legyen. A közösségi média, a kommunikáció rohamos fejlődése jelentősen megváltoztatta a fiatalok pálya és élettérválasztását. Ezek veszesei a hagyományos berendezkedésű közösségek és életterek lettek. A fiatalok megtartására modern, egyedi terek és lehetőségek kialakítására van szükség.</p> <p>A térségben vannak jó minták, amelyeket lehet testre szabni és működőképessé tenni. A székelyudvarhelyi HBC (inkubátorház) és a SZÉK (egyetemi központ) központok tevékenységének mintájára egy vidéki inkubátor központot javasunk létre hozni, amely teret és szervezetet biztosít fiatalok számára, akik vállalkozásokat, fejlesztő és közösségépítő tevékenységet végeznek.</p> <p>A lövétei önkormányzat rendelkezik egy ilyen ingatlannal, amely korábban turisztikai szolgáltatások javítása céljából, európai uniós forrásból jött létre, de a folyamatos működtetése nem valósult meg. A jelen projekttel újra aktivizálható lenne a közösségi célra kialakított ingatlan.</p> <p>A projekt szerint egy projektgazda szervezésével olyan tevékenységeket kell szervezni, ami érdekli a fiatalokat és elindít egy kezdeményezési folyamatot. A központ kialakítása érdekében javasolt egy munkacapatot létrehozni, aki felméri az igényeket, és ennek megfelelően éves tevékenységet dolgoz ki.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023. január -2023. december, folyamatos további fejlesztésekkel
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű –
A projekt kezdeményezője/koordinátora:	Lövéte község önkormányzata/Leader Kistérségi Társulás, civil szervezetek
Partnerek a megvalósításban:	külső szakértők, regionális partnerek, megyei önkormányzat, helyi vállalkozások
Tervezett (becsült) költségvetés	50.000-150.000 euró becsült érték,
Források megjelölése	Helyi önkormányzat, Helyi közbirtokosság, állami finanszírozás, pályázati alapok

A projekt száma és megnevezése	3.1.2 Digitális kommunikáció projekt
A projekt rövid leírása	<p>Lövéte község fejlődésének egyik meghatározó eleme a fiatalok lokális jövőképének erősítése kell, hogy legyen. A közösségi média, a kommunikáció rohamos fejlődése jelentősen megváltoztatta a fiatalok pálya és élettérválasztását. Ezek veszesei a hagyományos berendezkedésű közösségek és életterek lettek. A fiatalok megtartására modern, egyedi terek és lehetőségek kialakítására van szükség.</p> <p>A jelen fejlesztési stratégia összes projektjének sikere jelentős részben függ a róla kialakított kommunikációról. Mint a szolgáltatások, mint a turisztikai projektek esetében a kommunikáció meghatározó. A felnövekvő digitális fiatalság abszolút többsége rendelkezik ezekkel a készségekkel, amelyet szervezeten és szakmailag átgondolva a lövétei belső és külső kommunikációra lehetne fordítani.</p> <p>A VIP projekt egyik első munkája lehetne, amikor digitális kommunikációs feladatokat old meg, talál ki és további kommunikációs felületeket alakít ki. (pl. lövétei piactér, helyi polgárvédelem, helyi sportinformációk, helyi kézművesek programja és bemutatása stb.)</p> <p>A projekt tevékenysége folyamatosan fejleszthető, bővíthető, ennek paramétereit a munkacsoport nagysága, valamint az eszközpark határozza meg.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023. január -2023. december, folyamatos további fejlesztésekkel
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Elsőrendű –
A projekt kezdeményezője/koordinátora:	Lövéte község önkormányzata/Leader Kistérségi Társulás, civil szervezetek
Partnerek a megvalósításban:	külső szakértők, regionális partnerek, megyei önkormányzat, helyi vállalkozások
Tervezett (becsült) költségvetés	5.000-10.000 euró becsült érték,
Források megjelölése	Helyi önkormányzat, Helyi közbirtokosság, állami finanszírozás, pályázati alapok

A projekt száma és megnevezése	3.2.1 Fiatalok a döntésben, fiatalok a közösség vezetésében
A projekt rövid leírása	<p>Egy közösség vezetése egy igen szerteágazó tevékenység. Több tanulmány is, valamint az empirikus tapasztalatok is azt mutatják, hogy a tenni akarás és a jó szándék nem elég egy község vezetéséhez. A jelenlegi oktatási rendszer nem igazán neveli ki azokat a szakembereket, akik rögtön egy vezetőváltás esetén át tudják venni egy község vezetését, így nagyon sokszor akár egy ciklus szükséges ahhoz, hogy az önkormányzati vezetés komplexitását egy újonnan odakerült vezető megtanulja. Fontos megemlíteni azt a tényt is, hogy nagyon sok esetben az önkormányzatba bekerülő önkormányzati képviselők is hiányos ismeretekkel rendelkeznek jogkörük gyakorlásához.</p> <p>A projekt célja, hogy már fiatal korban kapcsolatban kerüljenek a települést lakó önkormányzatisággal, az abban zajló folyamatokkal, döntések komplexitásával, hogy felkészülhessenek saját településük későbbi vezetésére.</p> <p>A projekt keretében minden évben a 14-22 éves korosztályból 8-12 személy részére olyan tevékenységeket kell szervezni, ami révén megismerhetik a fent említett problémakört és fokozatosan tudnak készülni a saját településük vezetésére. A projekt eredményes működtetésére érdemes külső oktatási intézményeket bevonni, velük partnerséget kialakítani.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 július
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Harmadrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Lövete község önkormányzata
Partnerek a megvalósításban:	Diákönkormányzatok, Egyetemi központok
Tervezett (becsült) költségvetés	évi 50.000 lej
Források megjelölése	

A projekt száma és megnevezése	3.2.2 Életvitel fejlesztési projekt
A projekt rövid leírása	Jelen gazdasági és társadalmi körülmények között a fiatalok nagyon sok csábításnak vannak kitéve, amely révén minden rendszer saját fogyasztójává szeretné tenni a felnövekvő nemzedéket. Ezek a csábítások nem veszik nagyon sok esetben figyelembe a gyermek egészséges szellemi és testi fejlődését. Ennek ellensúlyozására szükséges párhuzamosan olyan ételviteli formákat megtapasztaltatni velük, melyeken keresztül felfedezik saját alkotó képességeiket. Az urbanizált környezet egyre jobban eluralja a vidéki településeket is. Jelenleg az ilyen környezetben felnőtt gyerekek nagy részénél jellemző az életre nevelés hiánya. Az életre nevelés és életviteli más látásmód legjobb megvalósítási környezete az olyan önellátó táborok és foglalkozások szervezése, mely minimális technikai felszereltségű környezetben zajlanak, és amelyben a résztvevők megtapasztalhatják a saját teremtő erejüket, a közösségi cselekvések előnyeit, amely keretében felismerhetik saját készségeiket és képességeiket egy természetes környezetben.
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023. július
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Harmadrendű–
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Lövete község önkormányzata
Partnerek a megvalósításban:	Lövetei Szülők Egyesülete/Kákvirág Egyesület/Tájház/Székely Mózes Általános Iskola
Tervezett (becsült) költségvetés	évi 50.000 lej
Források megjelölése	BGA,

A projekt száma és megnevezése	3.3.1 Sportélet nevelés projekt
A projekt rövid leírása	A sport testet, lelket erősítő és formáló aktivitás. A gyermekek fejlődését kulcsfontosságú tényezőként befolyásolhatja. Tartást ad, jellemet formál, alázatra tanít, és ugyanakkor megtanít küzdeni. A projekt célja a gyermekek képességeinek fejlesztése, jellemük formálása, fizikai erőnlétük növelése, a versenyszellem erősítése és ugyanakkor alázatra nevelése a sport által.
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 január-december, évente újra megszervezni
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Harmadrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Iskola, Polgármesteri Hivatal
Partnerek a megvalósításban:	Lövétei Sport Egyesület, Lövétei Szülők Egyesülete, más civilszervezetek
Tervezett (becsült) költségvetés	15000 euró/év
Források megjelölése	BGA pályázat, közbirtokosság, Helyi és Megyei Tanács pályázat

A projekt száma és megnevezése	3.3.2 Diákcsere projekt
A projekt rövid leírása	<p>Az emberek egyik legfontosabb erőforrása az emberi kapcsolatai. Kapcsolatok nélkül a tudás sem hasznosítható maximálisan.</p> <p>Diákcsérés táborok szervezésével segíteni lehet a lövétei gyermekek ismerkedését más gyermekekkel. Olyan táborok szervezéséről van szó, ahol a helyi gyermekek találkozhatnak más települések gyermekivel, és akár román anyanyelvű gyermekekkel is. Az új kapcsolatokon túl, növelhetjük gyermekeink önállóságát, problémamegoldó készségeit, valamint segíthetjük a román nyelv használatát is.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége(év/hónap):	2023 június-augusztus, évente újra megszervezni
A projekt prioritása a fontossága alapján: (elsőrendű, másodrendű, harmadrendű)	Harmadrendű –
A projekt kezdeményezője/ koordinátora:	Iskola
Partnerek a megvalósításban:	Lövétei Szülők Egyesülete, más civilszervezetek
Tervezett (becsült) költségvetés	4.500-5.000 euró/tábor
Források megjelölése	BGA pályázat, Közbirtokosság, Helyi és Megyei Tanács pályázat

A projekt száma és megnevezése:	3.4.1 - Népzene az erdőben ZENÉL AZ ERDŐ
A projekt rövid leírása:	<p>Az erdő – az erőgazdálkodáson kívül – nagyon sok lehetőséget hordoz magában, ezeknek csak a fantázia szab határt.</p> <p>Az egyik ilyen lehetőség az erdőfürdő. A Magyar Erdőfürdő és Erdóterápia Társaság szerint az eredetileg japán eredetű erdőfürdő, azaz shinrin-yoku egy ma már világszerte egyre inkább elterjedt, tudományosan is megalapozott módszertant takar, amely figyelemreméltó eredményeket hozhat a modern, természettől elszakadt városi ember jellegzetes civilizációs megbetegedéseinek kezelésében. Az erdőfürdőzés segít összekapcsolódnni újra a természettel és jótékony hatását élvezhetik mind a helyi lakosok, mind az ide érkező turisták.</p> <p>A másik ilyen lehetőség a hangfürdő az erdőben, ami úgy jön létre, hogy a klasszikus- vagy népzenet összekötjük az erdőfürdővel, kiscsoportos programok keretében.</p> <p>Ezek a lehetőségek szélesíthetik a kulturális programpalettát és bővíthetik a turisztikai programkínálatot.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége (év/hónap):	2023-2024, éves újratervezéssel és programrenddel
A projekt prioritása a fontossága alapján: (Elsőrendű / Másodrendű / Harmadrendű)	Harmadrendű–
A projekt kezdeményezője / koordinátora:	Lövéte Község Önkormányzata/Lövétei Közbirtokosság
Partnerek a megvalósításban:	Lövétei Közbirtokosság
Tervezett (becsült) Költségvetés:	<p>9.000 lej/képzés/fő</p> <p>Fizetés: 2550 lej/hó az erdőfürdő-vezetőnek</p> <p>https://www.erdofurdokepzes.hu/az-erdofurdo-vezeto-kepzesrol/</p> <p>https://www.erdofurdo.org/</p>
Források megjelölése:	Bethlen Gábor Alap

A projekt száma és megnevezése:	3.4.2 – Tánc, mozgás
A projekt rövid leírása:	<p>A táncnak nem csak az egészségre gyakorolt hatása jelentős, hanem közösségformáló ereje is van. Lövétén hagyománya van a néptáncnak, a Kákvirág Néptánccsoport több korcsoportnak is tart foglalkozásokat. Ezen programok rendszeressé tétele segíthetné a fiatalokat a helyi identitásuk megerősítésében és elősegíthetné az itthon maradásukat. A néptáncon kívül más táncos mozgásforma is elérhető Lövétén, ilyen a zumba és az aerobic. A táncos foglalkozásokat ki lehetne bővíteni társastáncokkal, illetve felnőtteknek szóló néptánc/társastánc csoportokkal, előzetes igényfelmérés alapján.</p> <p>A táncsal kapcsolatos kezdeményezéseket mindenképp érdemes felkarolnia az Önkormányzatnak.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége (év/hónap):	2023-csoportok megszervezése, programok indítása 2024-től éves programrend kialakítása
A projekt prioritása a fontossága alapján: (Elsőrendű / Másodrendű / Harmadrendű)	Harmadrendű–
A projekt kezdeményezője / koordinátora:	Lövéte Község Önkormányzata – kulturális referens
Partnerek a megvalósításban:	Lakosság, tanárok, gyerekek, oktatók
Tervezett (becsült) költségvetés:	A költsége programfüggő, a szervezésbe beszállhatna az Önkormányzat. A gyerekprogramokat pályázati források bevonásával lehet finanszírozni, a felnőtteknek szólókat pedig díj ellenében.
Források megjelölése:	Bethlen Gábor Alap Csoóri Sándor Program

A projekt száma és megnevezése:	3.4.3 - Ifjúsági rádió LÖVÉTEKOMM
A projekt rövid leírása:	Az ifjúsági rádió lehetne a VIP (Vidéki Inkubációs Központ) egyik kommunikációs csatornája, bevonva a fiatalokat, akik önkéntesen működtetnék azt. Ez a csapat koordinálhatná a kommunikációt a fiatalok és az önkormányzat között. Más kommunikációs csatornák is bevonhatóak, mint pl. a Tiktok, Youtube-csatorna, Instagram, stb.
A tervezett kivitelezés kezdete és vége (év/hónap):	2023 - fiatalok toborzása, bevonása 2024 – eszközök beszerzése 2025 - működtetés
A projekt prioritása a fontossága alapján: (Elsőrendű / Másodrendű / Harmadrendű)	Harmadrendű–
A projekt kezdeményezője / koordinátora:	Lövéte Község Önkormányzata/egy erre a célra létrehozott vagy kinevezett egyesület
Partnerek a megvalósításban:	Lövétei fiatalok/diákok, SZÉK – képzések által
Tervezett (becsült) költségvetés:	20.000-30.000 euró
Források megjelölése:	Bethlen Gábor Alap

A projekt száma és megnevezése:	3.4.4 – Tematikus táborok
A projekt rövid leírása:	<p>Lövéte község rendelkezik – a régi Kirulyi táborhely mellett – olyan táborozásra alkalmas ingatlannal, ami nincsen megfelelően kihasználva. Az ingatlan szálláshely része felújításra szorul, de használható állapotban van. A táborok helyszíne lehetne ez az épület, vagyis a Kirulysarki iskola. A térségben kizárólag táborozásra alkalmas létesítmények nincsenek, az ilyen típusú foglalkozásokat panzióknál oldják meg a szervezők, ahol magasabbak az árak, a helyszín és a tér sem mindig megfelelő. Ezért ez egy hiánypótló szolgáltatás lenne a környéken. A tematikus táborok tevékenysége összekapcsolható a Népiskola programjaival, egymást kiegészítő tevékenységek kínálatával.</p> <p>A táborok tematikája a helyi igényekre kell válaszoljon, érdemes előzetes felmérést végezni és az érintettek véleményét kikérni. A célcsoportok megválasztásánál érdemes nem csak a gyerekekre fókuszálni, a felnőttek körében is egyre elterjedtebb kikapcsolódási/fejlődési mód a táborozás.</p> <p>A táborok civil szervezetekkel partnerségben is megvalósíthatóak. A táborhely a szabad időpontokon bérlési rendszerben hasznosítható.</p> <p>Példa tematikákra: román nyelvtábor különböző korosztályoknak, kézműves tábor gyerekeknek és felnőtteknek, jogatábor, életmód-tábor, fotótábor, stb.</p>
A tervezett kivitelezés kezdete és vége (év/hónap):	2023 – tervezés, pályázatok benyújtása
A projekt prioritása a fontossága alapján: (Elsőrendű /Másodrendű /Harmadrendű)	Harmadrendű–
A projekt kezdeményezője /koordinátora:	Lövéte Község Önkormányzata
Partnerek a megvalósításban:	Népiskola, civil szervezetek, környező települések
Tervezett (becsült) költségvetés:	Táborhely korszerűsítése: 40.000-50.000 euró Egy tábor hozzávetőleges összköltsége: 40.000 lej, érdemes ártükröt készíteni a térségben szervezett táborok áraival.
Források megjelölése:	Bethlen Gábor Alap

Demeter Csanád, Mihály János (szerk.) 2013: „Az ezergyermekek falu”. A lövétei oktatás rövid története, *Székely Mózes Általános Iskola, Udvarhelyszék Kulturális Egyesület, Székelyudvarhely*

Mihály János 2014: „Nem a ház tart meg magában, hanem Isten őriz abban...” - Egy élő tájház a Kis-Homoród mentéről, In. *Művelődés*, 67. évf. 2014: <https://muvelodes.net/vadrozsak/nem-a-haz-tart-meg-magaban-hanem-isten-oriz-abban>

Fejlesztési dokumentumok:

„Anghel Saligny” Nemzeti Fejlesztési Program: <https://www.mdlpa.ro/pages/anghelsaligny>, utolsó elérés 29.10.2022

Hargita megye területfejlesztési stratégiája 2015 – 2020 – 2025: <http://elemzo.hargitamegye.ro/hargita-megye-teruletfejlesztési-strategiaja-2015-2020-2025/>, utolsó elérés 29.10.2022

Hargita megye kulturális stratégiája 2021-2030, <http://elemzo.hargitamegye.ro/hargita-megye-kulturalis-strategiaja-2021-2030/>, utolsó elérés 29.10.2022

Hargita megye vidékfejlesztési stratégiája 2021-2030, <http://elemzo.hargitamegye.ro/hargita-megye-vidékfejlesztési-strategiaja-2021-2030/>, utolsó elérés 29.10.2022

Hargita megye turisztikai stratégiája 2020-2027, <http://elemzo.hargitamegye.ro/strategia-integrata-de-turism-a-judetului-harghita-pentru-perioada-2020-2027/>, utolsó elérés 29.10.2022

Hargita megye gazdaságfejlesztési stratégiája – Hargita 2030, <http://elemzo.hargitamegye.ro/strategia-de-dezvoltare-economica-harghita-2030-gazdasagi-strategia-hargita-2030/>, utolsó elérés 29.10.2022

Helyi Fejlesztés Országos Programja: <https://www.mdlpa.ro/pages/programulnationaldezvoltarelocala>, utolsó elérés 29.10.2022

Lövéte Község fenntartható fejlesztési stratégiája 2016-2021

Regionális Operatív Program, Központi Fejlesztési Régió 2021-2027: <http://regio-adrcentru.ro/structura-por-2021-2027/>, utolsó elérés 29.10.2022

Románia Országos Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve: <https://mfe.gov.ro/pnrr/#20>, utolsó elérés 29.10.2022

Székelyudvarhely megyei jogú város gazdaságfejlesztési stratégiája 2021 – 2030: <https://www.udvarhely.ro/strategiak/>, utolsó elérés 29.10.2022

Lövéte község honlapja:

<http://www.lovete.ro/index.php/hu/>, utolsó elérés 29.10.2022

<https://lovetekozseg.ro/>, utolsó elérés 29.10.2022

Statisztikai adatok:

Országos Statisztikai Hivatal:

www.statistici.insse.ro, utolsó elérés 16.06.2022

www.edemos.insse.ro, utolsó elérés 29.06.2022

Erdélystat – statisztikai és intézményi adatok magyar nyelven Romániáról, Erdélyről, erdélyi magyarokról:

<http://statisztikak.erdelystat.ro/adatlapok/lovete/1421> , utolsó elérés 01.08.2022

<http://statisztikak.erdelystat.ro/cikkek/novekvben-de-tovabbra-is-jelentsen-a-jarvany-eltti-szint-alatt-az-erdelyi-turistaforgalom-a-nyari-idenyben/99>, utolsó elérés 13.07.2022

Turizmushoz kapcsolódó források:

https://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1dass%C3%A9ki_f%C3%BCrd%C5%91, utolsó elérés 13.07.2022

<https://visitharghita.com/hu/places/a-lovetei-soskut-3myzavwxusyvxg>, utolsó elérés 13.07.2022

https://visitharghita.com/hu/places/kirulyfurdo-pxsm8f_mytwng, utolsó elérés 13.07.2022

